

Mobiasbanca - OTP Group S.A.

**Situații Financiare
pentru anul încheiat la
31 decembrie 2019**

**Întocmite în conformitate cu
Standardele Internaționale de
Raportare Financiară**

Cuprins

Raportul Auditorului Independent

Situația Rezultatului Global pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019 4

Situația Poziției Financiare la data de 31 decembrie 2019 5

Situația Modificărilor Capitalului Propriu pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019 6

Situația Fluxurilor de Trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019 7

Note Explicative la Situațiile Financiare 8-128

RAPORTUL AUDITORULUI INDEPENDENT

Catre actionarii Mobiasbanca - OTP Group SA

Raport asupra auditului situatiilor financiare

Opinia

Am auditat situatiile financiare ale Mobiasbanca - OTP Group SA („Banca”), care cuprind situatia pozitiei financiare la data de 31 decembrie 2019, situatia rezultatului global, situatia modificarilor capitalului propriu si situatia fluxurilor de trezorerie pentru exercitiul financiar incheiat la aceasta data si un sumar al politicilor contabile semnificative si alte informatii explicative.

In opinia noastra, situatiile financiare anexate ofera o imagine fidela si justa a pozitiei financiare a Bancii la data de 31 decembrie 2019, ca si a performantei financiare si a fluxurilor de trezorerie ale acesteia pentru exercitiul financiar incheiat la aceasta data, in conformitate cu Standardele Internationale de Raportare Financiara.

Noi am efectuat auditul conform Standardelor Internationale de Audit (ISA). Responsabilitatile noastre conform acestor standarde sunt descrise mai detaliat in sectiunea „Responsabilitatile auditorului pentru auditul situatiilor financiare” din raportul nostru. Suntem independenti fata de Banca conform Codului International de etica al profesionistilor contabili (inclusiv standardele internaționale de independenta) emis de Consiliul pentru Standarde Internationale de Etica pentru Contabili (codul IESBA) si conform cerintelor etice care sunt relevante pentru auditul situatiilor financiare in Moldova si ne-am indeplinit responsabilitatile etice conform acestor cerinte si conform Codului IESBA. Consideram ca probele de audit pe care le-am obtinut sunt suficiente si adecvate pentru a constitui baza pentru opinia noastra.

Aspecte cheie de audit

Aspectele cheie de audit sunt acele aspecte care, in baza rationamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanta pentru auditul situatiilor financiare din perioada curenta. Aceste aspecte au fost abordate in contextul auditului desfasurat asupra situatiilor financiare in ansamblu, si in formarea opiniei noastre asupra acestora, si nu emitem o opinie separata cu privire la aceste aspecte cheie.

Pentru fiecare aspect de mai jos, am prezentat in acel context o descriere a modului in care auditul nostru a abordat respectivul aspect.

Am indeplinit responsabilitatile descrise in sectiunea „Responsabilitatile auditorului pentru auditul situatiilor financiare” din raportul nostru, inclusiv in legatura cu aceste aspecte cheie. In consecinta, auditul nostru a inclus efectuarea procedurilor proiectate sa raspunda la evaluarea noastra cu privire la riscul de erori semnificative in cadrul situatiilor financiare. Rezultatele procedurilor noastre de audit, inclusiv ale procedurilor efectuate pentru a aborda aspectele de mai jos, constituie baza pentru opinia noastra de audit asupra situatiilor financiare anexate.

Deprecierea creditelor si avansurilor acordate clientilor

Evaluarea de catre conducere a indiciilor de depreciere si determinarea Pierderilor Asteptate din Credite si Avansuri acordate clientelei este un proces complex care presupune utilizarea rationamentului profesional. O astfel de evaluare este in mod inerent incerta, presupunand previzionarea conditiilor macroeconomice viitoare in mai multe scenarii, precum si o evaluare a Riscului de nerambursare, a Pierderii in caz de nerambursare si a Expunerii la default/ la momentul nerambursarii utilizand modele bazate pe o serie de date istorice si tehnici cantitative. Foarte importante sunt definirea si probabilitatile aferente scenariului Pesimist precum si a celui Optimist si impactul acestora asupra estimarii Pierderilor Asteptate din Credite.

Efectul potential al aspectelor mentionate mai sus este un grad ridicat de incertitudine al estimarii Pierderilor Asteptate din Credite, cu un numar ridicat de rezultate plauzibile care pot fi semnificativ diferite de estimarea actuala a Ajustarilor pentru deprecierea creditelor.

Notele 2.5.4 si 2.5.8 la situatiile financiare prezinta mai multe informatii privind estimarea ajustarii pentru pierderi din credite si avansuri acordate clientelei.

Avand in vedere importanta creditelor si avansurilor acordate clientelei (reprezentand 49.3% din activele totale ale Bancii) si incertitudinea in estimare, acesta este considerat un aspect cheie de audit.

Modul in care a fost adresat aspectul cheie de audit

Procedurile noastre de audit au inclus, printre altele, evaluarea metodologiei Bancii referitoare la identificarea indiciilor de depreciere si determinarea pierderilor asteptate din credite, inclusiv guvernanta privitoare la exercitarea rationamentelor profesionale cele mai importante. Acestea includ si determinarea scenariilor macroeconomice si a ponderilor aferente, criteriile de determinare a Stadiului creditelor si modelele pentru determinarea parametrilor de risc de credit, precum Probabilitatea de nerambursare, Pierderea in caz de nerambursare si Expunerea la default/ la momentul nerambursarii.

Am evaluat de asemenea proiectarea si eficacitatea operationala a controalelor interne privitoare la monitorizarea calitatii creditelor si a celor privitoare la determinarea pierderilor asteptate din credite, inclusiv calitatea datelor care au stat la baza calculelor si a sistemele relevante.

Am examinat revizuirea de catre conducere a scenariilor macroeconomice si am evaluat rezonabilitatea scenariilor si a ponderilor aferente.

Pentru ajustarea de pierdere a creditelor depreciate evaluate la nivel individual analiza noastra s-a concentrat pe creditele cu cel mai mare impact potential asupra situatiilor financiare si a avut in vedere ipotezele cheie care au stat la baza identificarii si cuantificarii depreciarii, cum sunt cele privind fluxurile de numerar asteptate, inclusiv cele privind valoarea realizabila a garantiilor si recuperariile estimate in caz de nerambursare. Specialistii nostri interni in evaluare au fost implicati, dupa caz, in efectuarea procedurilor noastre de audit.

Pentru pierderile asteptate din credite evaluate colectiv fie in Stadiul 1, 2 sau Stadiul 3 am testat modelele pentru cei mai importanti parametri de risc implicand specialistii nostri in riscul de credit, am refacut incadrarea in Stadii si am recalculat pierderile asteptate din credite.

De asemenea, am analizat caracterul adecvat al informatiilor prezentate de Banca in situatiile financiare cu privire la expunerea la riscul de credit.

Aspect cheie de audit

Tehnologia informatiei (IT) si sistemele relevante pentru raportarea financiara

O parte semnificativa a operatiunilor Bancii si a procesului de raportare financiara se bazeaza pe sisteme IT ce presupun procese automatizate si controale generale si de aplicatie aferente asupra capturarii, stocarii si procesarii datelor. O componenta importanta a acestui sistem de control intern presupune existenta si aderarea la procese si controale adecvate privind accesul utilizatorilor si managementul modificarilor. Aceste controale sunt in special importante pentru ca asigura ca accesul si modificarile sistemelor si datelor IT sunt efectuate de persoane autorizate intr-un mod adecvat.

Mediul IT al Bancii este complex, avand un numar semnificativ de sisteme si baze de date interconectate. Dat fiind gradul de automatizare a proceselor relevante pentru raportarea financiara si data fiind complexitatea mediului IT al Bancii, o mare parte a procedurilor de audit s-a concentrat asupra acestui aspect. De aceea consideram ca aceasta arie reprezinta un aspect-cheie de audit.

Modul in care a fost adresat aspectul cheie de audit

Ne-am axat procedurile de audit pe acele sisteme IT si controalele aferente care sunt semnificative pentru procesul de raportare financiara. Deoarece procedurile de audit asupra sistemelor IT necesita o anumita expertiza, am implicat specialistii nostri IT in efectuarea procedurilor de audit.

Auditul nostru a inclus, printre altele, urmatoarele proceduri:

- Intelegerea si evaluarea mediului de control IT in ansamblu si a controalelor existente, inclusiv a celor care se refera la accesul la sisteme si date, precum si la modificarea sistemelor IT. Am particularizat abordarea de audit in functie de importanta sistemului pentru raportarea financiara;

- Am testat eficacitatea operarii controalelor privind acordarea drepturilor de acces pentru a determina daca doar utilizatorii desemnati aveau posibilitatea de a crea, modifica sau sterge conturi de utilizatori pentru aplicatiile relevante;
- Am testat eficacitatea operarii controalelor legate de dezvoltarea si modificarea aplicatiilor pentru a determina daca acestea sunt autorizate, testate si implementate in mod corespunzator;
- Am evaluat si testat eficacitatea proiectarii si operarii controalelor incorporate in aplicatii IT si a celor dependente de aplicatii IT din procesele relevante pentru auditul nostru.

Alte informatii

Alte informatii includ Raportul conducerii, care include si declaratia nefinanciara, dar nu includ situatiile financiare si raportul nostru de audit cu privire la acestea. Conducerea este responsabila pentru alte informatii.

Opinia noastra de audit asupra situatiilor financiare nu acopera alte informatii si nu exprimam nicio forma de concluzie de asigurare asupra acestora.

In legatura cu auditul efectuat de noi asupra situatiilor financiare, responsabilitatea noastra este de a cita aceste alte informatii si, facand acest lucru, de a analiza daca acestea nu sunt in concordanta, in mod semnificativ, cu situatiile financiare sau cunostintele pe care le-am obtinut in urma auditului sau daca acestea par sa includa erori semnificative. Daca, in baza activitatii desfasurate, ajungem la concluzia ca exista erori semnificative cu privire la aceste alte informatii, noi trebuie sa raportam acest lucru. Nu avem nimic de raportat in acest sens.

Responsabilitatea conducerii si a persoanelor responsabile cu guvernanta pentru situatiile financiare

Conducerea Bancii are responsabilitatea intocmirii si prezentarii fidele a situatiilor financiare in conformitate cu Standardele Internationale de Raportare Financiara si pentru acel control intern pe care conducerea il considera necesar pentru a permite intocmirea de situatii financiare care sunt lipsite de denaturari semnificative, cauzate fie de frauda, fie de eroare.

La intocmirea situatiilor financiare, conducerea este responsabila sa evalueze abilitatea Bancii de a-si desfasura activitatea conform principiului continuitatii activitatii si sa prezinte, daca este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activitatii si folosirea principiului continuitatii activitatii, mai putin in cazul in care conducerea intentioneaza sa lichideze Banca sau sa ii inceteze activitatea sau nu are nicio alternativa reala decat sa procedeze astfel.

Persoanele responsabile cu guvernanta au responsabilitatea supravegherii procesului de raportare financiara a Bancii.

Responsabilitatile auditorului pentru auditul situatiilor financiare

Obiectivele noastre constau in obtinerea unei asigurari rezonabile privind masura in care situatiile financiare, luate in ansamblu, nu contin denaturari semnificative cauzate de eroare sau frauda si de a emite un raport de audit care sa includa opinia noastra. Asigurarea rezonabila reprezinta un nivel ridicat de asigurare, insa nu este o garantie ca un audit

desfasurat in conformitate cu standardele ISA va detecta intotdeauna o denaturare semnificativa, daca aceasta exista. Denaturarile pot fi cauzate fie de frauda fie de eroare si sunt considerate semnificative daca se poate preconiza, in mod rezonabil, ca acestea, atat la nivel individual sau luate in ansamblu, vor influenta deciziile economice ale utilizatorilor luate in baza acestor situatii financiare.

Ca parte a unui audit in conformitate cu standardele ISA, ne exercitam rationamentul profesional si ne mentinem scepticismul profesional pe intreg parcursul auditului. De asemenea:

- ▶ Identificam si evaluam riscurile de denaturare semnificativa a situatiilor financiare, cauzate fie de frauda fie de eroare, stabilim si efectuam proceduri de audit care sa raspunda acestor riscuri si obtinem probe de audit suficiente si adecvate pentru a constitui o baza pentru opinia noastra. Riscul de nedetectare a unei denaturari semnificative cauzate de frauda este mai ridicat decat cel de nedetectare a unei denaturari semnificative cauzate de eroare, deoarece frauda poate include complicitate, falsuri, omisiuni intentionate, declaratii false sau evitarea controlului intern.
- ▶ Intelegem controlul intern relevant pentru audit pentru a stabili procedurile de audit adecvate in circumstantele date, dar nu si in scopul exprimarii unei opinii asupra eficacitatii controlului intern al Bancii.
- ▶ Evaluam gradul de adecvare a politicilor contabile utilizate si rezonabilitatea estimarilor contabile si a prezentarilor aferente de informatii realizate de catre conducere.
- ▶ Concluzionam asupra caracterului adecvat al utilizarii de catre conducere a principiului continuitatii activitatii, si determinam, pe baza probelor de audit obtinute, daca exista o incertitudine semnificativa cu privire la evenimente sau conditii care ar putea genera indoieli semnificative privind capacitatea Bancii de a-si continua activitatea. In cazul in care concluzionam ca exista o incertitudine semnificativa, trebuie sa atragem atentia, in raportul de audit, asupra prezentarilor aferente din situatiile financiare sau, in cazul in care aceste prezentari sunt neadecvate, sa ne modificam opinia. Concluziile noastre se bazeaza pe probele de audit obtinute pana la data raportului nostru de audit. Cu toate acestea, evenimente sau conditii viitoare pot determina ca Banca sa nu isi mai desfasoare activitatea in baza principiului continuitatii activitatii.
- ▶ Evaluam prezentarea, structura si continutul general al situatiilor financiare, inclusiv al prezentarilor de informatii, si masura in care situatiile financiare reflecta tranzactiile si evenimentele de baza intr-o maniera care realizeaza prezentarea fidela.

Comunicam persoanelor responsabile cu guvernanta, printre alte aspecte, obiectivele planificate si programarea in timp a auditului, precum si constatarile semnificative ale auditului, inclusiv orice deficiente semnificative ale controlului intern, pe care le identificam pe parcursul auditului nostru.

De asemenea, prezentam persoanelor responsabile cu guvernanta o declaratie cu privire la conformitatea noastra cu cerintele etice privind independenta si le comunicam toate relatiile

si alte aspecte care pot fi considerate, in mod rezonabil, ca ar putea sa ne afecteze independenta si, unde este cazul, masurile de siguranta aferente.

Dintre aspectele pe care le comunicam persoanelor responsabile cu guvernanta, stabilim acele aspecte care au avut cea mai mare importanta in cadrul auditului asupra situatiilor financiare din perioada curenta si, prin urmare, reprezinta aspecte cheie de audit. Descriem aceste aspecte in raportul nostru de audit, cu exceptia cazului in care legislatia sau reglementarile impiedica prezentarea publica a aspectului respectiv sau a cazului in care, in circumstante extrem de rare, determinam ca un aspect nu ar trebui comunicat in raportul nostru deoarece se preconizeaza in mod rezonabil ca efectele negative ale acestei comunicari depasesc beneficiile interesului public al comunicarii respectivului aspect.

Raport cu privire la alte cerinte legale si de reglementare

Raportare asupra unor informatii, altele decat situatiile financiare si raportul nostru de audit asupra acestora

Pe langa responsabilitatile noastre de raportare conform standardelor ISA si descrise in sectiunea „Alte informatii”, referitor la Raportul conducerii, noi am citit Raportul conducerii si raportam urmatoarele:

- a) in Raportul conducerii nu am identificat informatii care sa nu fie consecvente, sub toate aspectele semnificative, cu informatiile prezentate in situatiile financiare la data de 31 decembrie 2019, atasate;
- b) Raportul conducerii, identificat mai sus, include, sub toate aspectele semnificative, informatiile cerute de Legea contabilitatii si raportarii financiare nr. 287 din 15.12.2017 articolul 23;
- c) pe baza cunostintelor noastre si a intelegerii dobandite in cursul auditului situatiilor financiare intocmite la data de 31 decembrie 2019 cu privire la Banca si la mediul acesteia, nu am identificat informatii eronate semnificative prezentate in Raportul conducerii.

In numele,

ICS Ernst & Young SRL
Alexandru cel Bun 51, Chisinau, Republica Moldova

Raisa Gonta
Auditor Licențiat

Seria AG, Nr. 000096 din 14.04.2006, emisa de
Ministerul Finantelor a Moldovei

Chisinau, Republica Moldova

Seria AIF 0009 din 19.01.2010, emisa de Banca
Nationala a Moldovei

13 martie 2020

Situația Rezultatului Global pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019

	Nota	2019	2018
(in mii lei moldovenești)			
Venituri aferente dobânzilor	3	672,704	623,291
Cheltuieli aferente dobânzilor	3	(191,262)	(180,788)
Venitul net aferent dobânzilor		481,442	442,503
Venituri aferente taxelor și comisioanelor	4	195,163	169,602
Cheltuieli aferente taxelor și comisioanelor	4	(77,011)	(63,863)
Venitul net aferent taxelor și comisioanelor		118,152	105,739
Venitul net din tranzacționare	5	137,509	126,566
Cheltuieli din deprecierea activelor financiare	6	(55,940)	(16,350)
Alte venituri	7	5,022	13,859
Venitul bancar net		686,185	672,317
Cheltuieli cu personalul	8	(203,470)	(172,146)
Amortizarea mijloace fixe	17	(58,734)	(25,110)
Amortizarea activelor nemateriale	18	(9,017)	(18,558)
Alte cheltuieli	9	(134,656)	(126,969)
Venit net până la impozitare		280,308	329,534
Impozit pe profit	9	(33,471)	(33,869)
Venit net al perioadei de gestiune		246,837	295,665
Rezultat pe acțiune (în MDL)	10	24,70	29,58

Notele explicative anexate de la paginile 6-128 constituie o parte integrantă a rapoartelor financiare.

László Diósi
Președintele Comitetului Executiv – CEO
Mobiasbanca OTP Group S.A.

13 martie 2020

Situația Poziției Financiare la data de 31 decembrie 2019

	Nota	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(in mii lei moldovenești)			
Active			
Numerar și plasamente la Banca Centrală	12	3,427,252	2,849,558
Credite și avansuri acordate băncilor	13	1,790,757	1,675,171
Instrumente financiare derivate		29	(218)
Active financiar la valoarea justă prin contul de profit și pierderi	16	3,257	2,199
Credite și avansuri acordate clienților	14	6,018,994	5,190,037
Instrumente de datorie la cost amortizat	15	685,146	1,050,553
Alte active	19	52,522	40,069
Imobilizări corporale și active cu drept de utilizare	17	192,581	142,447
Impozit amânat	10	3,802	4,151
Imobilizări necorporale	18	24,413	31,112
Total active		12,198,753	10,985,079
Datorii			
Datorii față de bănci	20	715	1,376
Instrumente financiare derivate		75	(777)
Datorii față de clienți	21	9,410,606	8,276,951
Împrumuturi de la instituții financiare	22	719,910	916,995
Alte datorii	23	135,159	109,272
Provizioane	24	47,578	43,389
Total datorii		10,314,043	9,347,206
Capitaluri proprii			
Capital social	25	100,000	100,000
Bonuri de trezorerie	25	(56)	(56)
Primă de acțiune		151,410	151,410
Capital de rezervă		10,674	10,674
Rezerva prudențială		139,498	162,923
Rezultatul raportat		1,483,184	1,212,922
Total capitaluri proprii		1,884,710	1,637,873
Total datorii și capitaluri proprii		12,198,753	10,985,079

Notele explicative anexate de la paginile 6-128 constituie o parte integrantă a rapoartelor financiare.

László Diósi
Președintele Comitetului Executiv – CEO
Mobiasbanca OTP Group S.A.

13 martie 2020

Situația Modificărilor Capitalului Propriu pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019

	Capital social	Bonuri de trezorerie	Primă de acțiune	Capital de rezervă	Rezerva prudențială	Rezultatul raportat	Total
(in mii lei moldovenești)							
Sold la 1 ianuarie 2017	100,000	(56)	151,410	10,674	174,640	1,082,745	1,519,413
Impact din aplicarea IFRS9	-	-	-	-	(11,717)	(31,563)	(43,280)
Sold deschidere retratat	100,000	(56)	151,410	10,674	162,923	1,051,182	1,476,133
Profit net	-	-	-	-	-	295,665	295,665
Dividende	-	-	-	-	-	(133,925)	(133,925)
Sold la 31 decembrie 2018	100,000	(56)	151,410	10,674	162,923	1,212,922	1,637,873
Profit net	-	-	-	-	-	246,837	246,837
Dividende	-	-	-	-	(23,425)	23,425	-
Sold 31 decembrie 2019	100,000	(56)	151,410	10,674	139,498	1,483,184	1,884,710

Capitalul de rezervă reprezintă o rezervă statutară ne-distribuită care în concordanță cu legislația constituie 10% din capitalul social.

Capitalul de rezervă prudențial (rezerva prudențială) reprezintă o rezervă generală destinată acoperirii riscurilor bancare aferente diferențelor între reduceri pentru pierderi din deprecierea activelor și provizioanelor pentru angajamente condiționale în conformitate cu SIRF, și valoarea calculată dar neformată a reducerilor pentru pierderi din depreciere a activelor și provizioanelor pentru angajamente condiționale, în conformitate cu reglementarea prudențială. Această rezervă a fost creată în anul 2012, în conformitate cu Planul de Conturi aprobat de Banca Națională a Moldovei și nu poate fi distribuită.

Notele explicative anexate de la paginile 6-128 constituie o parte integrantă a rapoartelor financiare.

Situația a Fluxurilor de Trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019

	Nota	2019	2018
(in mii lei moldovenești)			
Activitatea operațională			
Venit net până la impozitare		280,308	329,534
Ajustări pentru articolele nemonetare			
Uzura și amortizarea	15,16	67,751	43,667
Pierderi din ieșirea mijloacelor fixe	8	2,570	216
Venitul net din deprecierea activelor financiare	6	(55,939)	(12,255)
Pierderi/Venituri de la schimbul valutar		(4,876)	25,284
Venitul din dobânzi		(672,704)	(623,291)
Cheltuieli aferente dobânzilor		191,262	180,788
Impozit pe profit	9	(33,471)	(33,869)
Modificări în :			
Rezerve obligatorii		(308,665)	(367,565)
Datorii față de bănci		(300)	3,393
Credite și avansuri acordate clienților		(779,921)	(590,672)
Alte active		(5,184)	(9,796)
Majorarea / (reducerea) depozitelor de la bănci		(417)	(2,078)
Majorarea / (reducerea) depozitelor clienților		1,130,831	789,889
Majorarea altor datorii		33,961	3,392
Fluxurile primite (utilizate) în activitatea operațională până la dobânzi		(154,794)	(263,363)
Plăți privind dobânzile		(190,231)	(177,662)
Dobânzi primite		673,948	636,893
Impozit pe profit achitat		(5,100)	1,196
Fluxurile nete primite/(utilizate) în activitatea operațională		323,823	197,064
Activitatea investițională			
Achiziționarea mijloacelor fixe		(110,685)	(20,352)
Achiziționarea activelor nemateriale		(2,318)	(14,001)
Încasări din vânzarea mijloacelor fixe		(436)	(182)
Achiziționarea hârtiilor de valoare păstrate până la scadență		(11,399,011)	(16,353,664)
Încasări din vânzarea hârtiilor de valoare investiționale		11,503,842	16,283,455
Fluxurile nete primite/(utilizate) în activitatea investițională		(8,608)	(104,744)
Activitatea financiară			
Majorarea netă a împrumuturilor de la instituții financiare		396,671	229,112
Rambursarea împrumuturilor către instituții financiare		(587,087)	(301,043)
Dividende plătite		-	(133,925)
Fluxurile nete primite/(utilizate) în activitatea financiară		(190,416)	(205,856)
Majorarea mijloacelor bănești și a echivalentelor lor		124,799	(113,536)
Mijloacele bănești și echivalentele lor la 1 ianuarie	29	2,573,069	2,686,605
Mijloacele bănești și echivalentele lor la 31 decembrie	29	2,697,868	2,573,069

Notele explicative anexate de la paginile 6-128 constituie o parte integrantă a rapoartelor financiare.

Note Explicative la Situațiile Financiare

1 Informații despre entitate

Banca Comercială Mobiasbanca – OTP Group S.A. (în continuare „Banca”) a fost constituită în 1990 în Republica Moldova. Banca a fost înregistrată de Banca Națională a Moldovei („BNM”) ca Bancă Comercială în iulie 1990 și reorganizată în Bancă Comercială pe Acțiuni în anul 1996.

În iunie 2002 Banca a fost înregistrată din nou cu statut de Bancă Comercială pe Acțiuni de tip deschis, iar acțiunile ei au fost înregistrate și cotate la Bursa de Valori a Moldovei.

Sediul central al Băncii este amplasat pe adresa Bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt 81A, Chișinău, Republica Moldova.

Deținătoare a licenței bancare, Mobiasbanca – OTP Group S.A. oferă o gamă completă de servicii și operațiuni bancare agenților economici și persoanelor fizice.

La 31 decembrie 2019, rețeaua Băncii cuprinde 51 puncte de vânzări, din care 49 constituie puncte de vânzări universale, 1 agentie VIP și 1 punct de vânzare specializat (2018: 53 puncte de vânzări: 51 puncte de vânzări universale, 1 agentie VIP și 1 punct de vânzare specializat).

Anul 2019 a fost un an marcat de schimbări semnificative în domeniul Guvernanței corporative, care a implicat schimbarea acționarului majoritar și lansarea procesului de integrare în cadrul grupului OTP.

La 22 iulie 2019, acționarii majoritari ai băncii Société Générale, BRD - Groupe Société Générale SA și BERD și-au vândut acțiunile în favoarea OTP Bank Nyrt., Ungaria și, în urma acestei tranzacții, OTP Bank Nyrt a devenit majoritar acționar cu 96,69% din capitalul băncii. Sediul central se află pe strada Nádor 16, Budapesta, Ungaria H-1051.

În scopul respectării cerintelor legislației naționale, în octombrie 2019, acționarul majoritar a făcut public anunțul de a prelua acțiunile emise de Mobiasbanca - OTP Group S.A. În urma tranzacției efectuate, OTP Bank Nyrt. a devenit titularul a 98,26% din acțiunile totale emise de bancă

2 Politici de contabilitate

2.1 Principii de bază utilizate la întocmirea rapoartelor financiare

Rapoartele financiare ale Băncii sunt întocmite în baza costului istoric, cu excepții pentru instrumentele financiare evaluate la valoarea justă, activele financiare deținute la valoarea justă prin contul de profit și pierderi. Instrumentele financiare pentru care nu este disponibilă o estimare sigură a valorii juste, sunt evaluate la cost minus provizioanele pentru pierderi.

2.2 Declarație de conformitate

Situațiile financiare au fost întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară ("IFRS"), emise de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.3 Prezentarea situațiilor financiare

Banca prezintă Situația poziției financiare în ordinea descrescătoare a lichidității în baza intenției și a capacității percepute de a recupera / deconta majoritatea activelor / datoriilor rând ul corespunzator al situației financiare. Analiza cu privire la recuperarea sau decontarea în perioada de până la 12 luni după data de raportare (curentă) și mai mult de 12 luni după data de raportare sunt prezentate în Nota 30.

Activele și obligațiile financiare sunt, în general, raportate ca valori brute în situația consolidată a poziției financiare, cu excepția cazului în care sunt îndeplinite criteriile de compensare IFRS.

2.4 Modificari ale politicilor contabile si ale informatiilor de furnizat

2.4.1 Standarde și interpretări noi și modificate

2.4.1.1 IFRS 16 Leasing

În acest raport financiar Banca a aplicat pentru prima dată IFRS 16 Leasing. Natura și efectul modificărilor ca urmare a adoptării acestui nou standard de contabilitate sunt descrise în Nota 2.8 de mai jos.

IFRS 16 stabilește principiile pentru recunoașterea, măsurarea, prezentarea și dezvăluirea contractelor de leasing pentru ambele părți ale contractului, adică clientul („utilizator”) și furnizorul („locatar”). Noul standard solicită locatarilor să recunoască majoritatea contractelor de leasing în situațiile financiare. Locatorii au un model de contabilitate unic pentru toate contractele de închiriere, cu anumite scutiri. Contabilitatea locatarilor este substanțial neschimbată.

Banca stabilește la începutul contractului dacă acesta este sau conține un contract de locatiune. Cu alte cuvinte, dacă contractul transmite dreptul de a controla utilizarea unui activ identificat pentru o perioadă de timp în schimbul unei recompense.

➤ Banca in calitate de locatar

Banca aplică o abordare unică de recunoaștere și evaluare pentru toate contractele de leasing, cu excepția contractelor de leasing pe termen scurt și a contractelor de leasing pentru active cu valoare scăzută. Banca recunoaște datoriile de leasing pentru efectuarea plăților de leasing și a activelor din dreptul de utilizare care reprezintă dreptul de utilizare a activelor subiacente.

Activ aferent dreptului de utilizare

Banca recunoaște activele cu drept la utilizare la data începerii contractului de locatiune (adică data la care activul de bază este disponibil pentru utilizare). Activele cu drept de utilizare sunt evaluate la cost, mai puțin orice amortizare acumulată și pierderi din depreciere și ajustata pentru orice reevaluare a datoriilor de leasing. Costul drepturilor de utilizare a activului include valoarea pasivelor recunoscute, costurile directe inițiale suportate și plățile de leasing efectuate înainte sau la data începerii, mai puțin stimulentele de închiriere primite. Activele cu drept de utilizare sunt depreciate liniar pe durata contractului de locatiune. Activele cu drept de utilizare sunt prezentate în Nota 17 Proprietățile, echipamentele și activele cu drept de utilizare sunt supuse deprecierei în conformitate cu politica Băncii, așa cum este descris în Nota 2.5.16 Deprecierea activelor nefinanciare.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.4 Modificari ale politicilor contabile si ale informatiilor de furnizat (continuare)

2.4.1.1 IFRS 16 Leasing (continuare)

Obligatiuni de leasing

La data începerii contractului de locatiune, banca recunoaște contractul de leasing ca pasiv evaluat la valoarea actuală a plăților care trebuie efectuate pe întreaga durată a contractului. Plățile de locatiune includ plăți fixe (mai puțin alte plăți) plăți de leasing variabile care depind de un indice sau o rată și sume preconizate să fie plătite în baza garanțiilor la valoare reziduală. Plățile de locatiune includ, de asemenea, prețul de exercițiu al unei opțiuni de cumpărare care este rezonabil de exercitat de către bancă și plățile cu penalități pentru încetarea contractului de locatiune, dacă termenul de locatiune reflectă exercitarea opțiunii de reziliere. Plățile de leasing variabile care nu depind de un indice sau o rată sunt recunoscute drept cheltuieli în perioada în care are loc evenimentul sau condiția care declanșează plata.

IFRS 16 înlocuiește IAS 17 Leasing, IFRIC 4 Determinarea dacă un contract conține componenta de leasing, SIC-15 Leasing operational – stimulente de leasing și SIC-27 Evaluarea substanței tranzacțiilor care implică forma legală a unui contract de leasing. Standardul stabilește principiile pentru recunoașterea, măsurarea, prezentarea și dezvăluirea contractelor de leasing și solicită locatarilor să recunoască majoritatea contractelor la bilanț. Contabilitatea locatarilor în temeiul IFRS 16 este substanțial neschimbată față de IAS 17. Locatorii vor continua să clasifice contractele de leasing drept contracte de leasing operațional sau financiar, utilizând principii similare ca în IAS 17. Prin urmare, IFRS 16 nu a avut un impact pentru contractele de leasing în care Banca este locator.

Banca a adoptat IFRS 16 folosind metoda retrospectivă de adoptare modificată cu data aplicării inițiale de la 1 ianuarie 2019. Conform acestei metode, standardul este aplicat retroactiv cu efectul cumulativ de aplicare inițială a standardului recunoscut la data cererii inițiale. Banca a ales să utilizeze un mod practic de tranziție pentru a nu reevalua un contract care este sau conține un contract de locatiune la data de 1 ianuarie 2019.

Banca are contracte de locatiune pentru diverse sucursale. Înainte de adoptarea IFRS 16, banca a clasificat fiecare dintre contractele sale de locatiune (ca locatar) la data începerii drept contract de leasing financiar sau contract de leasing operațional. Pe baza celor de mai sus, la 1 ianuarie 2019:

- Drepturi de utilizare a activelor de 64,141 MDL au fost recunoscute și prezentate în situațiile financiare ca “Imobilizări corporale și active cu drept de utilizare”;
- Au fost recunoscute obligații de leasing de 64,141 MDL (incluse în „Alte pasive”);
- Adoptarea IFRS 16 nu a avut niciun impact asupra profitului Băncii reținut și nu a avut niciun impact semnificativ asupra raportului CET1.

Obligațiile de leasing începând cu 1 ianuarie 2019 pot fi reconciliate cu angajamentele de leasing operațional de la 31 decembrie 2018, după cum urmează:

Note Explicative la Situațiile Financiare

3 Politici de contabilitate (continuare)

2.4 Modificari ale politicilor contabile si ale informatiilor de furnizat (continuare)

2.4.1.1 IFRS 16 Leasing (continuare)

Active	în mii MDL
Angajamente de leasing operațional la 31 decembrie 2018	68,802
Rata medie ponderată a împrumutului adaugator la 1 ianuarie 2019	1.35%
Reducerea angajamentului de leasing operational la 1 ianuarie 2019	66,529
Din care:	
Angajamente referitoare la contracte de leasing pe termen scurt	(929)
Angajamente referitoare la contracte de leasing cu active de o valoare mică	(1,459)
Include:	
Obligații de leasing la 1 ianuarie 2019	64,141

➤ Banca in calitate de locator

Leasingul în care Banca nu transferă substanțial toate riscurile și cistigurile aferente dreptului de proprietate asupra unui activ sunt clasificate drept leasing operațional. Veniturile din închirierea sunt contabilizate în mod liniar în condițiile contractului de locatiune și sunt reflectate ca venituri în situația de profit sau pierdere datorită naturii sale de funcționare. Costurile directe inițiale suportate în negocierea și organizarea unui contract de închiriere sunt adăugate la valoarea contabilă a activului închiriat și recunoscute pe durata contractului de închiriere pe aceeași bază ca și veniturile din închiriere. Chiriile contingente sunt recunoscute ca venituri în perioada în care sunt castigate.

Banca poate alege să nu aplice prevederile acestui standard pentru:

- (a) contractele de leasing pe termen scurt; și
- (b) contracte de leasing cu active (de support) gajate evaluate sub 5000 EUR

2.4.1.2 IFRS 9 : Caracteristici de plati in avans cu compensare negativa (Modificari)

Modificarea permite ca activele financiare cu caracteristici de plati in avans, care permit sau necesita ca o parte la un contract fie sa plateasca, fie sa primeasca o compensatie rezonabila pentru rezilierea timpurie a contractului (astfel incat, din perspectiva detinatorului activului, este posibil sa existe o „compensare negativa”) să fie evaluate la cost amortizat sau la valoarea justa prin alte elemente ale rezultatului global. Modificările nu au afectat poziția financiară sau performanța Băncii.

Note Explicative la Situațiile Financiare

4 Politici de contabilitate (continuare)

2.4 Modificari ale politicilor contabile si ale informatiilor de furnizat (continuare)

2.4.1.3 IAS 28: Interese pe termen lung in asociati si asocieri in participatie (Modificari)

Modificările se refera la faptul daca evaluarea si, in special, cerintele privind deprecierea intereselor pe termen lung in asociati si asocieri in participatie care, in fond, fac parte din „investitia neta” in respectivul asociat sau asociere in participatie, ar trebui guvernate de IFRS 9, de IAS 28 sau de o combinatie a acestor doua standarde. Modificările clarifica faptul ca o entitate aplica IFRS 9 Instrumente financiare inainte sa aplice IAS 28, acelor interese pe termen lung carora nu li se aplica metoda punerii in echivalenta. In aplicarea IFRS 9, entitatea nu tine cont de ajustarile valorii contabile a intereselor pe termen lung care sunt generate de aplicarea IAS 28. Modificările nu au afectat poziția financiară sau performanța Băncii.

2.4.1.4 INTERPRETAREA IFRIC 23: Incertitudine cu privire la tratamentele aplicate pentru impozitul pe profit

Interpretarea abordeaza contabilitatea impozitelor pe profit in situatia in care tratamentele fiscale implica un grad de incertitudine care afecteaza aplicarea standardului IAS 12. Interpretarea furnizeaza indrumare cu privire la analiza anumitor tratamente fiscale la nivel individual sau impreuna, verificarile autoritatilor fiscale, metoda adecvata care sa reflecte incertitudinea si contabilitatea modificarii evenimentelor si imprejurarilor. Modificările nu au afectat poziția financiară sau performanța Băncii.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.4 Modificari ale politicilor contabile si ale informatiilor de furnizat (continuare)

2.4.1.5 IAS 19: Plan de modificare, Reducere sau Decontare (Modificari)

Modificarile prevad ca entitatile sa aplice ipoteze actuariale actualizate pentru determinarea costului serviciilor curente si dobanda neta pentru perioada de raportare anuala ramasa dupa ce un plan de modificare, reducere si decontare a avut loc. De asemenea, Modificarile clarifica modul in care contabilizarea unui plan de modificare, reducere si decontare afecteaza aplicarea cerintelor privind plafonul activului. Modificările nu au afectat poziția financiară sau performanța Băncii.

2.4.1.6 IASB a emis Imbunatatirile Anuale ale IFRS – Ciclul 2015 – 2017

IASB a emis Imbunatatirile Anuale ale IFRS – Ciclul 2015 – 2017, care reprezinta o colectie de modificari ale IFRS.

- **IFRS 3 Combinari de intreprinderi si IFRS 11 Angajamente comune:** Modificarile aduse IFRS 3 clarifica faptul ca, atunci cand o entitate obtine controlul asupra unei intreprinderi care este o optiune in participatie, aceasta reevalueaza interesele detinute anterior in respectiva intreprindere. Modificarile aduse de IFRS 11 clarifica faptul ca, atunci cand o entitate obtine controlul comun asupra unei intreprinderi care este o operatiune in participatie, entitatea nu reevalueaza interesele detinute anterior in respectiva intreprindere.
- **IAS 12 Impozitul pe profit:** Modificarile clarifica faptul ca efectele asupra impozitului pe profit ale platilor privind instrumentele financiare clasificate drept capitaluri proprii, trebuie recunoscute conform modului in care au fost recunoscute tranzactiile sau evenimentele din trecut care au generat profit distribuibil.
- **IAS 23 Costurile indatorarii:** Modificarile clarifica punctul 14 din standard conform caruia, atunci cand un activ calificabil este disponibil pentru utilizarea sa dorita sau pentru vanzare si unele dintre imprumaturile specifice aferente activului calificabil respectiv raman restante la acel moment, imprumul respectiv trebuie inclus in fondurile pe care o entitate le imprumuta, in general.

2.4.2 Prezentarea veniturii din dobânzi net

Începând cu 1 ianuarie 2018, alineatul (82) litera (a) din IAS 1 prevede ca veniturile din dobânzi calculate pe baza metodei ratei efective a dobânzii (EIR) să fie prezentate separat în contul de profit și pierdere. Aceasta implică faptul că veniturile din dobânzi calculate prin metoda EIR trebuie să fie diferențiate și prezentate separat de veniturile din dobânzi calculate prin alte metode.

Banca consideră că marja de dobândă netă este un indicator-cheie de performanță; măsura include atât dobânda calculată utilizând metoda dobânzii efective, cât și dobânda recunoscută pe bază contractuală pentru activele / pasivele sale financiare, măsurate la FVPL, altele decât cele deținute pentru tranzacționare.

Portofoliul existent de active financiare de instrumente de datorie clasificate la FVPL nu este semnificativ în sumă de 1.168 mii lei la 31 decembrie 2018. Prin urmare, Banca a concluzionat că includerea unui element rând suplimentar intitulat "Alte venituri din dobânzi" pentru a arăta toate veniturile din dobânzi rezultate din activele financiare FVPL nu ar adăuga valoare adăugată părților interesate și a decis să păstreze un singur element rând intitulat "Venituri aferente dobânzilor" pentru afișarea veniturilor din dobânzi calculate prin EIR și pe bază contractuală a activelor lor financiare măsurate la FVPL.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.4 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative

2.4.2 Prezentarea venitului din dobânzi net (continuare)

De asemenea, Banca a ales să-și prezinte cheltuielile cu dobânzile într-o manieră consecventă și simetrică cu veniturile din dobânzi.

Politicile contabile ale Băncii privind veniturile / cheltuielile din dobânzi și metoda dobânzii efective sunt prezentate în Nota 2.5.1.2.

2.5.1 Conversia în valuta străină

(i) Moneda funcțională și de prezentare

Rapoartele financiare sunt prezentate în lei moldovenești („MDL”), rotunjiți până la cea mai apropiată mie, care reprezintă moneda funcțională și de prezentare a Băncii.

(ii) Tranzacții și solduri

Tranzacțiile în valută străină sunt convertite la cursul de schimb spot aplicabil în ziua tranzacției.

Activele și obligațiile monetare denumite în valută străină sunt transferate în lei moldovenești la cursul de schimb la vedere aplicabil pentru data de raportare. Toate diferențele de curs generate de conversia în lei moldovenești a activelor și datoriilor în monedă străină sunt recunoscute în situația rezultatului global.

Activele și datoriile nemonetare care sunt evaluate în baza costului istoric și denumite în valuta străină sunt convertite la cursul de schimb spot aplicabil la data de recunoaștere. Activele și datoriile nemonetare evaluate la valoarea justă și denumite în valuta străină sunt convertite la cursul de schimb la vedere aplicabile la data când valoarea justă a fost determinată.

Cursul de schimb valutar oficial la sfârșit de an pentru principalele valute străine a fost următorul:

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(in lei moldovenești pentru unitatea valutei străine)		
Dolar SUA	17.2093	17.1427
Rubla rusească	0.2780	0.2469
Euro	19.2605	19.5212

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.2 Recunoașterea veniturilor din dobânzi

(i) Metoda ratei efective a dobânzii

Conform atât IFRS 9, veniturile din dobânzi sunt înregistrate utilizând metoda EIR pentru toate instrumentele financiare, măsurate la costul amortizat, instrumentele financiare desemnate la FVPL. Veniturile din dobânzi aferente activelor financiare purtătoare de dobânzi, măsurate la FVOCI în conformitate cu IFRS 9. EIR este rata care cu exactitate scontează fluxul contractual de numerar prin durata de viață a instrumentului financiar sau, după caz, o perioadă mai scurtă, până la valoarea contabilă netă a activului financiar.

EIR (și, prin urmare, costul amortizat al activului) se calculează luând în considerare orice discount sau prima de achiziție, taxele și costurile care fac parte integrantă din EIR. Banca recunoaște veniturile din dobânzi utilizând o rată a rentabilității care reprezintă cea mai bună estimare a unei rate de rentabilitate constante pe durata de viață estimată a împrumutului.

Banca calculează veniturile din dobânzi prin aplicarea EIR la valoarea contabilă brută a activelor financiare, altele decât activele cu depreciere de credit.

(ii) Dobânzi și venituri / cheltuieli similare

Venitul net din dobânzi cuprinde veniturile din dobânzi și cheltuielile cu dobânzile calculate folosind metoda dobânzii efective. În veniturile / cheltuielile aferente dobânzilor calculate utilizând metoda dobânzii efective, Banca include doar dobânda pentru instrumentele financiare care sunt prezentate în Nota 2.5.2 (i) de mai sus.

Banca calculează veniturile din dobânzi aferente activelor financiare, altele decât cele considerate a fi credite depreciate, prin aplicarea EIR la valoarea contabilă brută a activului financiar.

În cazul în care un activ financiar devine depreciat cu credit (conform notei 2.5.9) și, prin urmare, este considerat "Etapa 3", Banca calculează veniturile din dobânzi prin aplicarea EIR la costul amortizat net al activului financiar. Dacă activul financiar se însănătoșește (așa cum se subliniază în Nota 2.5.9) și nu mai este credit depreciat, Banca revine la calcularea veniturilor din dobânzi pe bază brută.

Dacă așteptările referitoare la fluxurile de trezorerie ale activului financiar sunt revizuite din alte motive decât riscul de credit, ajustarea este înregistrată ca o ajustare pozitivă sau negativă la valoarea contabilă a activului în bilanț, cu o creștere sau reducere a veniturilor din dobânzi. Ajustarea este amortizată ulterior prin venituri din dobânzi și din venituri similare din contul de profit și pierdere. Banca calculează veniturile din dobânzi prin aplicarea EIR la valoarea contabilă brută a activelor financiare, altele decât activele cu depreciere de credit.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.3 Venituri din taxe și comisioane

Banca câștigă venituri din comisioane și comisioane dintr-o gamă variată de servicii financiare pe care le oferă clienților săi. Veniturile din taxe și comisioane sunt recunoscute într-o sumă care reflectă contravaloarea căreia Banca se așteaptă să aibă dreptul în schimbul furnizării serviciilor.

Obligațiile de performanță, precum și calendarul satisfacției acestora, sunt identificate și determinate la începutul contractului. Contractele de venit ale Băncii nu includ în mod obișnuit obligații de performanță multiple. Atunci când Banca oferă un serviciu clienților săi, suma serviciului este facturată și, în general, este datorată imediat după satisfacerea unui serviciu furnizat la un moment dat sau la sfârșitul perioadei contractuale pentru un serviciu furnizat în timp.

Banca a ajuns, în general, la concluzia că este principalul în aranjamentele sale privind veniturile, deoarece de obicei controlează serviciile înainte de a le transfera clientului. Notele explicative de justificății semnificative, estimări și ipoteze privind veniturile din contractele încheiate cu clienții sunt furnizate în Nota 2.7.9

2.5.4 Instrumente financiare – recunoașterea inițială

(i) Data recunoașterii

Activele și pasivele financiare, cu excepția creditelor și avansurilor acordate clienților, și soldurile datorate clienților, sunt recunoscute inițial la data tranzacției, adică data la care Banca devine parte la dispozițiile contractuale ale instrumentului. Acestea includ tranzacții regulate: achizițiile sau vânzările de active financiare care necesită livrarea de active în intervalul de timp stabilit în general prin regulament sau convenție pe piață. Creditele și avansurile acordate clienților sunt recunoscute atunci când fondurile sunt transferate în conturile clienților. Banca recunoaște soldurile datorate clienților atunci când fondurile sunt transferate către Bancă.

(ii) Măsurarea inițială a instrumentelor financiare

Clasificarea instrumentelor financiare la recunoașterea inițială depinde de condițiile contractuale și de modelul de business pentru gestionarea instrumentelor, așa cum este descris în notele 2.5.6.4 și 2.5.6.5. Instrumentele financiare sunt evaluate inițial la valoarea justă (așa cum este definită în nota 2.7.3), cu excepția cazului în care activele financiare și pasivele financiare înregistrate la FVPL, costurile de tranzacție sunt adăugate la această valoare sau sunt scutite de aceasta. Creanțele comerciale sunt evaluate la prețul tranzacției.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.4 Instrumente financiare – recunoașterea inițială (continuare)

(iii) Categoriile de măsurare a activelor și pasivelor financiare

Conform IFRS 9, Banca își clasifică toate activele financiare pe baza modelului de business pentru gestionarea activelor și a condițiilor contractuale ale activului, măsurat fie la:

- Costul amortizat, așa cum se explică în Nota 2.5.6.1
- FVPL, așa cum se explică în Nota 26

Banca clasifică și măsoară portofoliul său derivat și de tranzacționare la FVPL. Banca poate desemna instrumente financiare la FVPL, dacă acest lucru elimină sau reduce în mod semnificativ măsurătorile sau consecvențele de recunoaștere, așa cum se explică în Nota 26.

Datoriile financiare, altele decât angajamentele de împrumut și garanțiile financiare, sunt evaluate la cost amortizat sau la FVPL atunci când sunt deținute pentru tranzacționare și instrumente derivate se aplică denumirea valorii juste.

2.5.5 Active și datorii financiare

2.5.5.1 Datorii de la bănci, Împrumuturi și avansuri către clienți, Investiții financiare la cost amortizat

Conform IFRS 9, Banca măsoară numai *Datoriile de la bănci, Creditele și avansurile acordate clienților și Alte investiții financiare la cost amortizat*, dacă sunt îndeplinite ambele condiții:

- Activele financiare sunt deținute în cadrul unui model de afaceri cu obiectivul de a deține active financiare pentru a colecta fluxurile de trezorerie contractuale
- Termenii contractuali ai activului financiar generează, la datele specificate, fluxurile de trezorerie care sunt numai plăți de capital și dobândă (SPPI) din suma principală în circulație.

Detaliile acestor condiții sunt prezentate mai jos.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.5 Active și datorii financiare (continuare)

(i) Evaluarea modelului de afaceri

Banca își determină modelul de afaceri la nivelul care reflectă cel mai bine modul în care gestionează grupurile de active financiare pentru a-și atinge obiectivul de afaceri.

Modelul de afaceri al băncii nu este evaluat în funcție de instrument, ci la un nivel superior al portofoliilor agregate și se bazează pe factori observabili, cum ar fi:

- modul în care performanța modelului de afaceri și a activelor financiare deținute în cadrul aceluși model de afaceri sunt evaluate și raportate personalului-cheie de conducere al entității
- riscurile care afectează performanța modelului de afaceri (și activele financiare deținute în cadrul aceluși model de afaceri) și, în special, modul în care sunt gestionate aceste riscuri;
- modul de compensare a managerilor afacerii (de exemplu, dacă compensația se bazează pe valoarea justă a activelor gestionate sau pe fluxurile de numerar contractate colectate)

Frecvența, valoarea și calendarul anticipat al vânzărilor sunt, de asemenea, aspecte importante ale evaluării Băncii.

Evaluarea modelului de afaceri se bazează pe scenarii așteptate în mod rezonabil, fără a ține seama de scenariile "cel mai rău caz" sau "scenariul de stres". Dacă fluxurile de trezorerie după recunoașterea inițială sunt realizate într-un mod diferit de așteptările inițiale ale băncii, Banca nu modifică clasificarea activelor financiare rămase deținute în acest model de afaceri, ci încorporează astfel de informații atunci când evaluează situația financiară nou-născută sau recent achiziționată bunurile înaintea

(ii) Testul SPPI

Ca o a doua etapă a procesului de clasificare, Banca evaluează condițiile contractuale de finanțare pentru a identifica dacă îndeplinesc testul SPPI.

"Principal" în sensul acestui test este definit ca valoarea justă a activului financiar la recunoașterea inițială și se poate schimba pe întreaga durată de viață a activului financiar (de exemplu, dacă există rambursări ale principalului sau amortizarea primei / reducerii).

Cele mai importante elemente de interes din cadrul unui aranjament de împrumut sunt în mod obișnuit luarea în considerare a valorii în timp a banilor și a riscului de credit. Pentru a efectua evaluarea SPPI, Banca apreciază și consideră factori relevanți, cum ar fi moneda în care este exprimat activul financiar și perioada pentru care este stabilită rata dobânzii. În schimb, termenii contractuali care introduc o minimă expunere la riscuri sau la volatilitatea fluxurilor de trezorerie contractuale care nu au legătură cu un acord de împrumut de bază nu dau naștere fluxurilor de numerar contractuale care reprezintă numai plăți de capital și dobânzi aferente sumei restante. În astfel de cazuri, activul financiar trebuie să fie evaluat la FVPL

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.5 Active și datorii financiare (continuare)

2.5.5.2 Datorii clienților, datorii băncilor și împrumuturi de la instituții financiare

După măsurarea inițială, datorii clienților, datorii băncilor și împrumuturi de la instituții financiare sunt ulterior măsurate la costul amortizat. Costul amortizat se calculează luând în considerare orice discount sau primă pentru fondurile de emisiune și costurile care fac parte integrantă din EIR. Un instrument financiar compus care conține atât o datorie, cât și o componentă a capitalului propriu este separat la data emiterii.

2.5.5.3 Active financiare și datorii financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere

Activele financiare și pasivele financiare din această categorie sunt cele care nu sunt deținute pentru tranzacționare și care au fost fie desemnate de conducere la recunoașterea inițială, fie obligatoriu să fie evaluate la valoarea justă în conformitate cu IFRS 9. Conducerea desemnează doar un instrument la FVPL la recunoașterea inițială atunci când este îndeplinit unul dintre următoarele criterii. Această desemnare este determinată în funcție de instrument:

- Desemnarea elimină sau reduce în mod semnificativ tratamentul inconsistent care ar apărea în caz contrar prin măsurarea activelor sau pasivelor sau prin recunoașterea câștigurilor sau pierderilor pe acestea pe o bază diferită

Sau

- Datoriile fac parte dintr-un grup de datorii financiare, care sunt gestionate și performanța lor evaluată la valoarea justă, în conformitate cu o strategie de gestionare a riscurilor sau de investiție documentată

Sau

- Pasivele care conțin unul sau mai multe instrumente financiare derivate încorporate, cu excepția cazului în care nu modifică în mod semnificativ fluxurile de trezorerie care altfel ar fi cerute în contract sau este clar, se consideră mai întâi că separarea derivatelor încorporate este interzisă.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.5 Active și datorii financiare (continuare)

Activele financiare și datoriile financiare la FVPL sunt înregistrate în situația poziției financiare la valoarea justă. Modificările valorii juste sunt înregistrate în contul de profit și pierdere, cu excepția mișcărilor valorii juste a pasivelor desemnate la FVPL ca urmare a modificărilor riscului de credit al băncii. Astfel de modificări ale valorii juste sunt înregistrate în rezerva de credit propriu prin intermediul OCI și nu se reciclează la profit sau pierdere. Dobânzile încasate sau suportate pe instrumente desemnate la FVPL sunt acumulate în venituri din dobânzi sau cheltuieli cu dobânzile, utilizând EIR, luând în considerare costurile de reducere / prime și costurile de tranzacționare eligibile care fac parte integrantă din instrument. Dobânda aferentă activelor care trebuie obligatoriu să fie evaluată la FVPL este înregistrată utilizând rata contractuală a dobânzii. Veniturile din dividende obținute din instrumentele de capitaluri proprii măsurate la FVPL sunt înregistrate în contul de profit și pierdere ca și alte venituri din exploatare atunci când dreptul la plată a fost stabilit.

2.5.5.4 Garanții financiare, acreditive și angajamente de credit neutilizate

Banca emite garanții financiare, acreditive și împrumuturi.

Garanțiile financiare sunt recunoscute inițial în situațiile financiare (în cadrul provizioanelor) la valoarea justă, fiind prima primită.

Ulterior recunoașterii inițiale, obligațiunea Băncii pentru fiecare garanție se măsoară la cea mai mare dintre valoarea recunoscută inițial minus amortizarea cumulată recunoscută în contul de profit și pierdere, și - în conformitate cu IFRS 9 - o prevedere ECL astfel cum este prevăzut în nota 2.5.1.9. Primele primite sunt recunoscute în contul de profit și pierdere în veniturile nete și provizioane pe linie dreaptă pe întreaga durată a garanției.

Obligațiunile de împrumut nereușite și acreditivele sunt angajamente în cadrul cărora, pe durata angajamentului, Banca este obligată să furnizeze clientului un împrumut cu termeni prestabiliți. Aceste contracte, conform IFRS 9, se încadrează în domeniul de aplicare al cerințelor ECL.

Valoarea contractuală nominală a garanțiilor financiare, a acreditivelor și a angajamentelor de împrumut neutilizate, în cazul în care împrumutul convenit să fie furnizat este în condițiile pieței, nu este înregistrat în situația poziției financiare. Valorile nominale ale acestor instrumente împreună cu valorile ECL corespunzătoare sunt prezentate în nota 27.3. Banca, ocazional, emite angajamente de împrumut la o rată a dobânzii de piață inferioară. Astfel de măsuri sunt ulterior măsurate la valoarea cea mai mare dintre valoarea alocăției ECL și suma recunoscută inițial mai mică, după caz, suma cumulată a veniturilor recunoscute.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.6 Reclasificarea activelor și a obligațiilor financiare

Banca nu își recalifică activele financiare după recunoașterea inițială, cu excepția situațiilor excepționale în care Banca dobândește, elimină sau întrerupe o linie de activitate. Datoriile financiare nu sunt reclasificate.

2.5.7 Derecunoașterea activelor și a obligațiilor financiare

2.5.7.1 Derecunoaștere datorită modificării substanțiale a termenilor și condițiilor

Banca derecunoaște un activ financiar, cum ar fi un împrumut acordat unui client, atunci când termenii și condițiile au fost renegociate în măsura în care , în mod substanțial, acesta devine un nou împrumut, diferența fiind recunoscută drept câștig sau pierdere de decontribuție, în măsura în care că o pierdere din depreciere nu a fost deja înregistrată. Creditele noi recunoscute sunt clasificate ca etapa 1 pentru măsurători ECL, cu excepția cazului în care noul împrumut este considerat POCI.

Atunci când evaluează dacă sau nu să derecunoască un împrumut unui client, printre altele, Banca ia în considerare următorii factor:

- Modificarea valutei împrumutului
- Introducerea unei caracteristici de capital propriu
- Modificarea contrapartidei
- Dacă modificarea este de așa natură încât instrumentul nu mai îndeplinește criteriul SPPI

Dacă modificarea nu are ca rezultat fluxuri de numerar care sunt substanțial diferite, modificarea nu duce la derecunoaștere. Pe baza modificării fluxurilor de numerar actualizate la EIR inițial, Banca înregistrează un câștig sau o pierdere din modificare, în măsura în care o pierdere din depreciere nu a fost deja înregistrată. Pentru datoriile financiare, Banca consideră o modificare substanțială pe baza unor factori calitativi și dacă are ca rezultat o diferență între valoarea prezentă ajustată actualizată și valoarea contabilă inițială a datoriei financiare, mai mare de zece procente. Pentru activele financiare, această evaluare se bazează pe factori calitativi.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.7 Derecunoașterea activelor și a obligațiilor financiare (continuare)

2.5.7.2 Derecunoaștere datorită modificării substanțiale a termenilor și condițiilor

(l) Active financiare

Un activ financiar (sau, dacă este cazul, o parte a unui activ financiar sau a unei părți a unui grup de active financiare similare) este derecunoscut atunci când drepturile de primire a fluxurilor de numerar din activul financiar au expirat. De asemenea, Banca derecunoaște activul financiar dacă și-a transferat activul financiar, iar transferul se califică pentru derecunoaștere.

Banca a transferat activul financiar dacă și numai dacă:

- Banca și-a transferat drepturile contractuale pentru a primi fluxuri de numerar din activul financiar;
Sau
- Își păstrează drepturile asupra fluxurilor de trezorerie, dar și-a asumat obligația de a plăti integral fluxurile de trezorerie primite fără întârziere semnificativă unei terțe părți în cadrul unui acord "pass-through"

Aranjamentele trecute sunt tranzacții în care banca își păstrează drepturile contractuale de a primi fluxurile de numerar ale unui activ financiar ("activul inițial"), dar își asumă o obligație contractuală de a plăti fluxurile de trezorerie către una sau mai multe entități ("eventual beneficiari"), atunci când sunt îndeplinite toate cele trei condiții următoare:

- Banca nu are obligația de a plăti sumele către eventualii beneficiari, cu excepția cazului în care a colectat sume echivalente din activul inițial, excluzând avansurile pe termen scurt, cu dreptul la recuperarea integrală a sumei împrumutate plus dobânda acumulată la ratele de piață
- Banca nu poate vinde sau garanta bunul inițial, altul decât garanția, eventualilor beneficiari
- Banca trebuie să restituie fluxurile de numerar pe care le colectează în numele eventualilor beneficiari fără întârzieri semnificative.

În plus, Banca nu are dreptul să reinvestească astfel de fluxuri de numerar, cu excepția investițiilor în numerar sau echivalente de numerar, inclusiv dobânda câștigată, în perioada cuprinsă între data colectării și data remiterii necesare către eventualii beneficiari.

Un transfer se califică numai pentru derecunoaștere dacă:

- Banca a transferat în mod substanțial toate riscurile și beneficiile activului;
Sau
- Banca nu a transferat și nici nu a păstrat în mod substanțial toate riscurile și beneficiile activului, dar a transferat controlul activului

Banca consideră transferul controlului dacă și numai dacă cesionarul are capacitatea practică de a vinde activul în întregime către o terță parte neafiliată și este capabil să-și exercite această capacitate în mod unilateral și fără a impune restricții suplimentare asupra transferului.

Atunci când Banca nu a transferat și nici nu a păstrat în mod substanțial toate riscurile și recompensele și a păstrat controlul asupra activului, activul continuă să fie recunoscut numai în măsura în care Banca continuă să se implice, caz în care Banca recunoaște și o datorie asociată. Activele transferate și datoria asociată sunt evaluate pe o bază care reflectă drepturile și obligațiile pe care Banca le-a păstrat. Implicarea continuă care ia forma unei garanții asupra activului transferat este evaluată la valoarea cea mai mică dintre valoarea contabilă inițială a activului și suma maximă a contravalorii pe care Banca ar putea fi obligată să o plătească.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.7 Derecunoașterea activelor și a obligațiilor financiare (continuare)

2.5.7.2 Derecunoaștere datorită modificării substanțiale a termenilor și condițiilor (continuare)

Dacă implicarea continuă ia forma unei opțiuni scrise sau achiziționate (sau ambelor) asupra activului transferat, implicarea continuă este măsurată la valoarea pe care Banca ar trebui să o plătească la răscumpărare. În cazul unei opțiuni de vânzare cu scadență a unui activ care este evaluată la valoarea justă, întinderea implicării continue a entității este limitată la cea mai mică dintre valoarea justă a activului transferat și prețul de exercitare al opțiunii.

(ii) Datorii financiare

O datorie financiară este derecunoscută atunci când obligația datorată este debitoare, anulată sau expiră. În cazul în care o datorie financiară existentă este înlocuită de o altă obligație financiară de la același creditor în termeni substanțial diferiți sau dacă condițiile unui datorie existentă sunt modificate substanțial, un astfel de schimb sau modificare este tratată ca o derecunoaștere a datoriei inițiale și recunoașterea unui nou pasiv. Diferența dintre valoarea contabilă a datoriei financiare inițiale și cea plătită este recunoscută în profit sau pierdere.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.8 Deprecierea activelor financiare

2.5.8.1 Active financiare la cost amortizat

Accastă categorie include datoriile de la bănci, împrumuturi și avansuri către clienți, precum și titluri de investiții la scadență.

În scopul evaluării colective a deprecierei, activele financiare sunt grupate pe baza sistemului intern de clasificare a creditului Băncii, care ia în considerare caracteristicile riscului de credit, precum tipul activului, industria, locația geografică, tipul garanției, statutul datorat trecut și alte aspecte relevante factori.

Fluxurile de numerar viitoare pentru un grup de active financiare care sunt evaluate în mod colectiv pentru depreciere sunt estimate pe baza experienței de pierdere istorică pentru activele cu caracteristici de risc de credit similare cu cele din grup.

Banca a dezvoltat o metodologie de evaluare a deprecierei împrumuturilor și avansurilor, care se bazează pe informații istorice de trei ani privind calendarul și sumele viitoarelor fluxuri de numerar preconizate. Banca examinează în mod regulat metodologia și ipotezele utilizate pentru estimarea fluxurilor de numerar viitoare pentru a reduce orice diferențe între estimările pierderilor și pierderea reală.

(i) Prezentarea generală a principiului pierderilor de credit așteptate (ECL)

Adoptarea IFRS 9 a schimbat în mod fundamental metoda deprecierei pierderii de împrumut a Băncii prin înlocuire cu o abordare anticipată de pierdere a creditului (ECL). Începând cu 1 ianuarie 2018, Banca înregistrează alocația pentru pierderile de credit preconizate pentru toate împrumuturile și alte active financiare din datorie care nu sunt deținute la FVPL, împreună cu angajamente de împrumut și contracte de garanție financiară, denumite „instrumente financiare”.

Abordarea ECL se bazează pe pierderile de credit preconizate să apară de-a lungul duratei de viață a activului (pierderea creditului preconizată pe viață sau LTECL), cu excepția cazului în care nu a existat o creștere semnificativă a riscului de credit de la origine, caz în care, indemnizația se bazează pe pierderea de credit preconizată a celor 12 luni (12mECL). Politicile Băncii pentru a determina dacă a existat o creștere semnificativă a riscului de credit sunt stabilite în Nota 27.1.

ECL de 12 luni reprezintă partea LTECL care reprezintă ECL-urile care rezultă din evenimentele implicite pe un instrument financiar care sunt posibile în termen de 12 luni de la data raportării

PD, atât pentru LTECL, cât și pentru 12 mECL sunt calculate pe bază colectivă (descrierea criteriilor care determină calculul ECL pe bază colectivă sau individuală este prezentată în Nota 27), în funcție de natura portofoliului de instrumente financiare subiacente.

Valoarea LGD evaluată colectiv pentru depreciere este estimată pe baza experienței istorice de pierdere sau recuperare observată.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.8 Deprecierea activelor financiare (continuare)

Parametrii de calcul colectiv ECL iau în considerare situația actuală și impactul informațiilor prospective (ținând cont de așteptările legate de evoluția indicatorilor macroeconomici), așa cum este descris în nota 27.1.

În sensul prevederilor specifice calculate pentru contrapartidele evaluate individual care sunt declarate "în lipsă", Banca evaluează fluxul de trezorerie care se așteaptă să se redreseze din activitatea clientului (dacă există o activitate care generează fluxuri de numerar) sau prin exercitarea garanțiilor și garanții suplimentare. Fluxurile de numerar așteptate sunt împărțite în timp, astfel încât valoarea acestora să fie actualizată la momentul închiderii provizioanelor. Partea neacoperită a expunerii prin recuperări estimate este prevăzută.

Banca a stabilit o metodologie pentru a efectua o evaluare, la sfârșitul fiecărei perioade de raportare, dacă riscul de credit al unui instrument financiar a crescut semnificativ de la recunoașterea inițială, luând în considerare modificarea riscului de neplată care survine pe durata de viață rămasă a instrument.

Pe baza procesului de mai sus, Banca își grupează împrumuturile în Etapa 1, Etapa 2 și Etapa 3, după cum urmează:

- Etapa 1: când creditele sunt recunoscute pentru prima dată, Banca recunoaște o indemnizație bazată pe 12mECL. Etapa 1 include, de asemenea, facilități în care riscul de credit sa îmbunătățit și împrumutul a fost reclasificat din alte etape.
- Etapa 2: Atunci când un împrumut a prezentat o creștere semnificativă a riscului de credit de la origine, Banca înregistrează o indemnizație pentru LTECL. Etapa 2 include, de asemenea, facilități în care riscul de credit sa îmbunătățit și împrumutul a fost reclasificat din Etapa 3.
- Etapa 3: Împrumuturi considerate "în mod implicit" sau credite depreciate. Banca înregistrează alocări pentru LTECL
- POCI: Această categorie ar fi utilizată pentru active financiare care sunt depreciate la recunoașterea inițială. Activele POCI sunt înregistrate la valoarea justă la recunoașterea inițială iar veniturile din dobânzi sunt recunoscute ulterior pe baza unui EIR ajustat la credit. ECL-urile sunt recunoscute sau eliberate numai în măsura în care există o modificare ulterioară a pierderilor de credit anticipate.

Banca înregistrează o indemnizație pentru ECL și LT ECL de 12 luni.

Acest lucru este explicat în Notele 27.1 și 24.

(ii) *Calcularea de ECL*

Banca calculează ECL pe baza a patru scenarii cu probabilitate ponderată pentru a măsura deficitele de numerar așteptate, reduse la o aproximare cu EIR. Un deficit de numerar reprezintă diferența dintre fluxurile de numerar datorate unei entități în conformitate cu contractul și fluxurile de trezorerie pe care entitatea se așteaptă să le primească.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.8 Deprecierea activelor financiare (continuare)

Mecanica calculelor ECL este prezentată mai jos și elementele cheie sunt următoarele:

- PD: probabilitatea de neîndeplinire a obligațiilor este o estimare a probabilității de neplată într-un orizont de timp dat;
- EAD: expunerea de default este baza pentru provizionare;
- LGD: pierderea determinată este o estimare a pierderii care apare în cazul în care se produce o neîndeplinire a obligațiilor la un moment dat. Se bazează pe recuperări istorice;
- FL: coeficientul Forward Look este un coeficient utilizat la calibrarea PD care ia în considerare așteptările legate de evoluția indicatorilor macroeconomici.
- CCF: factorul de conversie a fluxului de numerar utilizat pentru estimarea EAD pentru angajamentele și contingentele extrabilanțiere, sub rezerva calculului ECL.

Elementele cheie pentru calculul ECL sunt explicate în notele 27.1.
Conceptul de PD este explicat în notele 27.1.

Mechanismele de metoda ECL sunt sumarizate mai jos:

Etapa 1:

12mECL este calculată ca o parte a LTECL care reprezintă ECL-urile care rezultă din evenimentele implicite pe un instrument financiar care sunt posibile în termen de 12 luni de la data raportării. Banca calculează alocarea de 12 mECL bazată pe așteptarea unei neîndepliniri în cursul celor 12 luni care urmează datei de raportare. Aceste probabilități de default așteptate de 12 luni se aplică la EAD la data raportării, înmulțite cu PD, CCF, LGD și FL pe un an.

Etapa 2:

Atunci când un împrumut a prezentat o creștere semnificativă a riscului de credit de la origine, Banca înregistrează o alocație pentru LTECL. Mecanica este similară celei explicate mai sus, dar PD-urile sunt estimate pe durata de viață a instrumentului.

Etapa 3:

Pentru împrumuturile considerate ca fiind credite depreciate (așa cum sunt definite în Nota 27.1), Banca recunoaște pierderile de credit preconizate pentru aceste împrumuturi. Metoda este similară celei pentru activele din etapa 2, cu valoarea PD stabilită la 100%.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.8 Deprecierea activelor financiare (continuare)

(iii) Carduri de credit și alte facilități de revolving

Oferta de produse a băncii include o varietate de facilități de descoperit de cont și de carduri de credit, în cadrul cărora Banca are dreptul de a anula și / sau reduce facilitățile cu o perioadă de notificare specificată în contractul de împrumut. Banca nu își limitează expunerea la pierderi la credite în perioada de notificare contractuală și calculează ECL pe o perioadă de valabilitate a acordului de facilitare în conformitate cu regulile prezentate în Nota 2.5.9 (ii) de mai sus.

(iv) Informații prospective

Pentru a evalua coeficientul FL, Banca a determinat corelația dintre dinamica principalilor indicatori macroeconomici și evoluția probabilității interne de nerambursare (PD), estimând ulterior PD pentru orizontul de timp 2020-2022.

În modelele sale ECL, Banca se bazează pe o gamă largă de informații privind perspectiva, ca intrări economice, cum ar fi:

- Produsul intern brut (PIB), creșterea y-o-y (prețuri reale); - sursa FMI
- Inflația (date e-o-y); - sursa FMI
- Cursul de schimb EUR / MDL (date e-o-y); - estimările sursei SG a sediului central
- Rata șomajului (date e-o-y) - sursă FMI.

Datele istorice pentru acești indicatori au fost colectate din surse oficiale; cifrele prognozate au fost preluate din raportul FMI, din datele incluse în cadrul bugetar pe termen mediu al băncii (2020-2022) și din estimările sediului SG (curs de schimb pentru EUR / USD).

Elementele de intrare și modelele utilizate pentru calcularea indicatorilor ECL pot să nu capteze întotdeauna toate caracteristicile pieței la data situațiilor financiare. Pentru a reflecta acest lucru, ajustările calitative sau suprapunerile sunt adesea făcute ca ajustări temporare atunci când aceste diferențe sunt semnificativ materiale. Informații detaliate despre aceste intrări și analiza sensibilității sunt furnizate în Nota 27.1.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.9 Îmbunătățirea creditului: evaluarea garanțiilor și garanții financiare

Banca acceptă gajuri, când e posibil, pentru reducerea riscurilor aferente activelor sale financiare. În calitate de gaj pot fi acceptate active de diversă natură: numerar, valori mobiliare, acreditive/garanții, imobil, creanțe, stocuri, alte active nefinanciare și acorduri de netting. Valoarea justă a gajului în general este evaluată la valoarea minimă, și bazându-se pe graficul de raportare al Băncii trimestrial însă, unele tipuri de gaj, spre exemplu, numerar sau unele valori mobiliare sunt evaluate zilnic.

În măsura posibilului, Banca utilizează date de piață active pentru evaluarea activelor financiare deținute ca garanție. Garanția nefinanciară, precum bunurile imobile, este evaluată pe baza datelor furnizate de terți, cum ar fi companiile de evaluare și alte surse independente.

2.5.10 Reposedarea garanției

Politica contabilă a băncii în conformitate cu IFRS 9 rămâne aceeași ca în conformitate cu IAS 39. Politica băncii este de a determina dacă un activ returnat poate fi utilizat cel mai bine pentru operațiunile sale interne sau ar trebui vândut. Activele determinate a fi utile pentru operațiunile interne sunt transferate în proprietatea băncii în conformitate cu regulile locale legale. Activele pentru care vânzarea este determinată a fi o opțiune mai bună sunt transferate la activele deținute pentru vânzare la valoarea lor justă (dacă activele financiare) și valoarea justă minus costul de vânzare pentru activele nefinanciare la data repunerii, în conformitate cu politica băncii.

În cadrul activității sale normale, Banca nu reface proprietățile sau alte active din portofoliul său, ci realizează diferite acțiuni pentru vânzarea acestor active (licitații, publicitate, vizite la fața locului etc.). Ca urmare a acestei practici, proprietățile imobiliare în cadrul proceselor de retrocedare legală nu sunt înregistrate în bilanț, ci sunt reflectate în conturile memorandumului.

2.5.11 Anularea datoriei

Politica contabilă a băncii conform IFRS 9 rămâne aceeași ca în conformitate cu IAS 39. Activele financiare sunt retrase parțial sau în totalitate numai atunci când Banca a încetat să continue recuperarea și activul este acoperit integral de provizioane. Orice recuperare ulterioară este creditată la cheltuielile cu pierderile din credite. Detalii privind politica de retragere sunt prezentate în Nota 24.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.12 Credite restructurate și renegotiate

Banca face uneori concesiuni sau modificări la termenii originali ai împrumuturilor ca răspuns la dificultățile financiare ale împrumutatului, mai degrabă decât să ia în posesie sau să impună în alt mod colectarea garanțiilor. Banca ia în considerare un împrumut în cazul în care astfel de concesiuni sau modificări sunt furnizate ca urmare a dificultăților financiare prezente sau așteptate ale împrumutatului, iar Banca nu ar fi fost de acord cu acestea dacă împrumutatul ar fi fost financiar sănătos. Indicatorii dificultăților financiare includ defaults pe covențe sau preocupări semnificative ridicate de unitatea front office sau Departamentul de Management al Riscului. Toleranța poate implica prelungirea modalităților de plată și acordarea noilor condiții de împrumut.

Politica băncii este de a monitoriza împrumuturile pentru a contribui la asigurarea continuității plăților viitoare. Împrumuturile forborne sunt clasificate în Etapa 3 timp de cel puțin 12 luni. După aceasta, va avea o perioadă de probă minimă de 24 de luni, în care orice întârziere mai mare de 30 de zile va conduce la clasificarea în S3. Pentru ca împrumutul să fie reclasificat din categoria forborne, clientul trebuie să îndeplinească toate criteriile următoare:

- Toate facilitățile sale trebuie considerate a fi performante;
- Perioada de probă de doi ani a trecut de la data la care a fost considerat contractul forborne;
- Clientul nu are nici un contract care să depășească 30 de zile.

Împrumuturile pentru care a fost făcută o renegotiere comercială (necesară pentru dezvoltarea relației de afaceri cu clientul) nu sunt considerate forporate și sunt tratate ca fiind performante. Renegocierea comercială se referă la modificarea ratei dobânzii, la înlocuirea garanției sau la orice alt eveniment în care Banca are posibilitatea de a refuza această renegotiere (ceea ce înseamnă că este agreată în mod voluntar de către Bancă) cu orice impact asupra activității clientului. Modificarea oricărei condiții inițiale a împrumuturilor este considerată renegotiere comercială numai în cazul în care clientul este tratat ca performant, în ultimele trei luni nu a fost înregistrată o întârziere mai mare de 30 de zile, iar contrapartea îndeplinește toate criteriile băncii care urmează să fie creditată. Toate celelalte schimbări sunt considerate ca restructurate

Atunci când acesta este posibil, Banca tinde spre restructurarea creditelor, mai mult decât spre luare în posesiune a garanțiilor. Aceasta poate implica extinderea acordurilor de plată și contractarea condițiilor noi de rambursare a creditului. Conducerea revizuieste permanent creditele renegotiate pentru a se asigura că toate condiții sunt respectate și plățile viitoare vor avea loc cu gradul înalt de probabilitate. Creditele renegotiate rămân să fie evaluate pentru depreciere, individual sau colectiv, utilizând rata efectivă a dobânzii inițială.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.13 Mijloace bănești și echivalentele lor

Mijloacele bănești și echivalentele lor cuprind soldurile de mijloace bănești în numerar, mijloacele bănești în tranzit și mijloacele bănești din bancomate.

În scopuri de raportare a fluxurilor de mijloace bănești, mijloacele bănești și echivalentele lor cuprind: soldurile de mijloace bănești în numerar, mijloacele bănești depuse la Banca Națională a Moldovei, conturile Nostro în bănci, mijloacele bănești plasate în BNM și alte bănci, cu o scadență inițială mai mică de 90 de zile și investițiile de trezorerie pe termen scurt u o scadență mai mică de 90 de zile.

2.5.14 Imobilizări corporale și active cu drept de utilizare

Articolele de imobilizări corporale (inclusiv echipamente de leasing operațional) sunt înregistrate la cost, cu excepția costurilor serviciilor de zi cu zi minus valoarea uzurii acumulate și pierderile din depreciere. Schimbările în durata utilă de viață este contabilizată prin schimbarea perioadei de amortizare sau metode după caz și tratate ca modificări ale estimărilor contabile.

Activele cu drept de utilizare sunt prezentate în situația financiară împreună cu bunurile și echipamentele - consultați politica contabilă din Nota 2.4.1.1. Activele cu drept de utilizare sunt amortizate liniar în funcție de durata contractului de închiriere.

Uzura este calculată prin metoda liniară cu indicarea mai jos a costurilor imobilizărilor corporale a valorile lor reziduale în baza duratei de funcționare utilă estimată. Pentru terenuri nu este calculată uzura. Duratele estimate de funcționare utilă sunt următoarele:

- Clădiri: 40-56 de ani
- Vehicule: 5-7 ani
- Computere: 4-5 ani
- Echipament: 5-15 ani
- Mobilier și echipament de birou: 2.5-15 ani

Imobilizările corporale sunt derecunoscute la cedare sau când nu se mai așteaptă niciun beneficiu din utilizarea sau cedarea acestora. Orice câștig sau pierdere care rezultă din derecunoașterea unui active (calculată ca fiind diferența dintre încasările nete la cedare și valoarea contabilă a activului) este reflectată în contul de profit și pierdere când activul este derecunoscut.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.15 Imobilizări necorporale

Licențele de soft operațional automatizat achiziționate sunt capitalizate în baza cheltuielilor suportate pentru achiziționarea și darea în exploatare a softurilor corespunzătoare. Aceste cheltuieli sunt amortizate pe baza duratei de viață utilă preconizate de până la 5 ani.

Cheltuielile pentru menținerea programelor de soft operațional automatizat, sunt recunoscute ca cheltuieli pe măsură ce sunt suportate. Cheltuielile ce se referă direct la elaborarea produselor de soft identificabile și unice, ce se află în posesia Băncii și este probabil să genereze beneficii economice ce vor depăși cheltuielile într-un an, sunt recunoscute ca active necorporale. Cheltuielile directe includ remunerarea angajaților responsabili de dezvoltarea softului și o parte corespunzătoare de cheltuieli indirecte. Cheltuielile de dezvoltare a softurilor operaționale automatizate sunt recunoscute ca active și sunt amortizate prin metoda lineară, pe baza duratei de viață utilă de până la 5 ani

Licențele sunt capitalizate pe baza costurilor de achiziționare a licenței respective. Aceste costuri sunt amortizate pe baza perioadei de valabilitate a licenței (5-20 de ani). Cheltuielile ulterioare aferente activelor necorporale sunt capitalizate doar atunci când majorează beneficiile economice viitoare aferente activelor corespunzătoare. Toate celelalte cheltuieli sunt înregistrate pe măsură ce sunt suportate.

2.5.16 Garanțiile financiare

În cursul activității ordinare banca oferă garanții financiare, care constituie angajamente de a acorda împrumuturi, garanții emise și acreditive. Garanțiile financiare sunt inițial recunoscute în situațiile financiare (în cadrul altor datorii) la valoarea justă, fiind prima încasată. Ulterior recunoașterii inițiale, datoria băncii față de fiecare garanție este evaluată la cea mai mare dintre valoarea recunoscută inițial minus amortizarea cumulată recunoscută în contul de profit și cea mai bună estimare a cheltuielilor necesare pentru stingerea oricărei datorii financiare care rezultă ca urmare a garanției.

Orice creștere a datoriilor legate de garanțiile financiare este înregistrată în contul de profit și pierderi ca cheltuieli din deprecierea activelor financiare. Prima încasată este recunoscută în contul de profit ca venitul net aferent taxelor și comisioanelor în baza metodei liniare pe perioada de viață a garanției.

Note Explicative la Situațiile Financiare

3 Politici de contabilitate (continuare)

2.6 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.17 Deprecierea activelor nefinanciare

Banca evaluează la fiecare dată de raportare dacă există indiciu de depreciere a unui active. Dacă există indiciu sau dacă este necesară o testare anuală pentru deprecierea unui active, banca estimează valoarea recuperabilă a activului respectiv. Valoarea recuperabilă a unui activ reprezintă cea mai mare valoare dintre valoarea justă a unui activ sau a unei unități generatoare de numerar minus costurile asociate vânzării și valoarea sa de utilizare. Când valoarea justă a unui activ sau a unei unități generatoare de numerar este mai mare decât valoarea recuperabilă a sa, activul este considerat depreciat și valoarea sa contabilă este scăzută pînă la valoarea sa recuperabilă.

La evaluarea valorii de utilizare, fluxurile de trezorerie viitoare estimate sunt actualizate la valoarea lor actualizată utilizând o rată înainte de impozitare care să reflecte evaluările curente privind valoarea –timp a banilor și riscurile specific activului. La determinarea valorii juste minus costurile asociate vânzării sunt luate în considerație tranzacțiile recente de pe piață, dacă există. Dacă nu pot fi identificate astfel de tranzacții este utilizat un model de evaluare adecvat. Aceste calcule sunt comparate prin multiplii de evaluare, prețuri cotate ale acțiunilor pentru filialele listate sau alți indicatori disponibili privind valoarea justă.

Pentru active, la fiecare dată de raportare este efectuată o evaluare a existenței unui indiciu că este posibil ca pierderi din depreciere recunoscute anterior să nu mai existe sau să se fi redus. Dacă există vreun indiciu în acest sens, banca estimează valoarea recuperabilă a activului sau a unității generatoare de numerar.

O pierdere din depreciere este reluată dacă și numai dacă s-a produs o modificare a estimărilor utilizate pentru a determina valoarea recuperabilă a activului de la recunoașterea ultimei pierderi din depreciere. Reluarea este limitată astfel încât valoarea contabilă a activului să nu depășească valoarea sa recuperabilă și nici să nu depășească valoarea contabilă, net de amortizare care ar fi fost determinată în cazul în care în exercițiile anterioare nu ar fi fost recunoscută o pierdere din deprecierea activului respective. Reluarea este recunoscută în contul de profit și pierdere.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.18 Beneficiile angajaților

Beneficiile de serviciu pe termen scurt ale Băncii, ce includ salarii, prime, concedii plătite și contribuții de asigurare socială sunt recunoscute ca cheltuială pe măsură ce sunt suportate. Obligațiile de contribuție la planurile de pensii determinate sunt recunoscute în raportul privind rezultatele financiare, drept cheltuieli pe măsură ce sunt suportate. Banca efectuează plăți, în cursul activității ordinare, în Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Națională de Asigurări Medicale în numele angajaților cu cetățenie moldovenească, pentru pensii, asistență medicală și ajutor de șomaj. Toți angajații Băncii sunt membri și sunt obligați prin lege să facă contribuții determinate (incluse în contribuțiile de asigurare socială) în fondul de pensii al Republicii Moldova (un plan de contribuții definit de stat). Toate contribuțiile relevante în fondul de pensii al Republicii Moldova, sunt recunoscute în raportul privind rezultatele financiare, drept cheltuieli, pe măsură ce sunt suportate. Banca nu mai are alte obligații în acest sens. Banca nu dispune de un program individual de plată a pensiilor, și, în consecință, nu are obligații privind plata pensiilor. Banca nu dispune de nici un alt plan de beneficii determinate sau de un plan de beneficii post-pensionare. Banca nu are obligația să presteze alte servicii angajaților curenți sau foști.

2.5.19 Provizioane

Provizionul este recunoscut când banca are o obligație curentă (legală sau implicită), generată de un eveniment anterior, este probabil că pentru decontarea obligației să fie necesară o ieșire de resurse incorporând beneficii economice și valoarea obligației poate fi estimată credibil. Cheltuiala aferentă oricărui provizion este prezentată în contul de profit și pierdere, net de orice rambursare.

2.5.20 Impozite

(i) *Impozitul pe profit curent*

Creanțele și datoriile privind impozitul pe profit curent pentru perioada curentă anii anteriori este evaluat la valoarea care se așteaptă a fi recuperată de la sau plătită către autoritățile fiscale. Ratele de impozitare și legale fiscale utilizate pentru calcularea sumelor sunt cele care sunt adoptate sau în mare măsură adoptate la data de raportare.

(ii) *Impozitul amânat*

Impozitul amânat este prezentat aplicând metoda pasivului privind diferențele temporare dintre bazele de impozitare ale activelor și datoriilor și valoarea contabilă a acestora în scopul raportării financiare la data de raportare. Datoriile privind impozitul amânat sunt recunoscute pentru toate diferențele temporare impozabile, cu excepția:

- Cazului în care datoria privind impozitul amânat provine din recunoașterea inițială a fondului comercial sau a unui activ sau a unei datorii nete într-o tranzacție vare nu este o combinație de întreprinderi și, la data tranzacției, nu afectează nici profitul contabil, nici profitul sau pierderea impozabilă
- Referitor la diferențele temporare impozabile aferente investițiilor în filial, entități asociate și intereselor în asocierile în participare, cu excepția cazului în care momentul reluării diferențelor temporare poate fi controlat și este probabil că diferențele temporare să fie reluate în viitorul previzibil.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.21 Impozite (continuare)

(ii) *Impozitul amânat (continuare)*

Creanțele privind impozitul amânat sunt recunoscute pentru toate diferențele deductibile, pentru amânarea creditelor fiscal neutilizate și orice pierderi fiscal neutilizate, în care este probabil să fie disponibil un profit impozabil față de care să poată fi utilizate diferențele temporare deductibile și amânarea creditelor fiscal neutilizate și orice pierderi fiscale neutilizate, cu excepția cazului în care creanța privind impozitul amânat aferente diferențelor temporare deductibile provine din recunoașterea inițială a unui active sau a unei datorii într-o tranzacție care nu este o combinație de întreprinderi și, la data tranzacției, nu afectează nici profitul contabil, nici profitul sau pierderea impozabilă.

În cazul diferențelor temporare deductibile asociate investițiilor în filial, entități asociate și intereselor în asocierile în participație, creanțele privind impozitul amânat trebuie recunoscute numai în măsura în care există probabilitatea că diferențele temporare să fie reluate în viitorul apropiat și să existe profit impozabil față de care să poată fi utilizate diferențele temporare.

Valoarea contabilă a creanțelor privind impozitul amânat este revizuită la fiecare dată de raportare și redusă în măsura în care nu mai este probabil să fie disponibil suficient profit impozabil pentru a permite utilizarea beneficiului unei părți a creanței privind impozitul amânat sau al totalității acesteia. Creanțele nerecunoscute privind impozitul amânat sunt reevaluate la fiecare dată de raportare și se recunosc în măsura în care a devenit probabil faptul că profitul impozabil viitor va permite recuperarea creanței privind impozitul amânat.

Creanțele și datoriile privind impozitul amânat sunt evaluate la ratele de impozitare preconizate a fi aplicabile pentru perioada în care activul este realizat sau datoria este decontată, pe baza ratelor de impozitare (și a legilor fiscale) care au fost adoptate sau în mare măsură adoptate până la data de raportare.

Impozitul curent și impozitul amânat aferent elementelor recunoscute direct în capitalurile proprii sunt, de asemenea, recunoscute în capitalurile proprii și nu în contul de profit.

Creanțele și datoriile privind impozitul amânat sunt compensate dacă există un drept legal de compensare a creanțelor privind impozitul curent cu datoriile privind impozitul de profit curent și impozitele amânate ale aceeși entități impozabile și la aceeași autoritate fiscală.

Începând cu 1 ianuarie 2012 rata impozitului pe profit este de 12%.

2.5.22 Acțiuni ordinare

Acțiunile ordinare achiziționate de bancă sunt deduse din capitalul propriu. Costurile incrementale direct imputabile emisiunii acțiunilor ordinare și opțiunilor acționare, sunt recunoscute ca o deducere din capitalul propriu, net de orice efecte fiscale.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.5 Sumar al politicilor de contabilitate semnificative (continuare)

2.5.23 Dividende și acțiuni ordinare

Dividendele și acțiunile ordinare sunt recunoscute ca datorii și recunoscute ca deducere din capitalul propriu în cazul când se aprobă de acționarii băncii. Costurile incrementale direct atribuibile emiterii acțiunilor obișnuite și a opțiunilor de acțiuni sunt recunoscute ca o deducere din capitaluri proprii, fără orice efect fiscal.

Dividendele pentru care sunt aprobate după data de raportare sunt dezvăluite ca eveniment după perioada de raportare.

2.5.24 Rezerve de capital

Rezervele reflectate în capital în pozițiile financiare ale băncii includ:

Rezerve generale și prudențiale care sunt cerute de legislației.

2.5.25 Rezultat pe acțiune

Banca prezintă datele pe rezultatul de bază și diluat pe acțiune (“RPA”) pentru acțiunile sale ordinare. RPA de bază se calculează prin împărțirea profitului sau pierderii atribuibile acționarilor ordinari ai Băncii la media ponderată a numărului acțiunilor ordinare în circulație pe parcursul perioadei. RPA diluat se determină prin ajustarea profitului sau pierderii atribuibile acționarilor ordinari și media ponderată a numărului de acțiuni ordinare în circulație pentru efectul tuturor acțiunilor ordinare potențiale diluate ce cuprind note convertibile și opțiuni cu acțiuni acordate angajaților.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.6 Standarde emise, dar care nu sunt inca in vigoare si nu au fost adoptate de timpuriu

- **Modificare la IFRS 10 Situatii financiare consolidate si IAS 28 Investitii in entitatile asociate si asocierile in participatie: vanzare de sau contributie cu active intre un investitor si entitatea sa asociata sau asocierea in participatie**

Modificarile se refera la o inconsecventa identificata intre cerintele IFRS 10 si cele ale IAS 28, in legatura cu vanzarea de si contributia cu active intre un investitor si entitatea sa asociata sau asocierea in participatie. Principala consecinta a modificarilor este aceea ca un castig sau o pierdere totala este recunoscuta atunci cand tranzactia implica o intreprindere (indiferent daca este sau nu sub forma de filiala). Un castig sau o pierdere partiala este recunoscuta atunci cand o tranzactie implica active care nu reprezinta o intreprindere, chiar daca acestea sunt sub forma unei filiale. In luna decembrie 2015, IASB a amanat pe termen nedeterminat data intrarii in vigoare a acestei modificari in asteptarea rezultatelor unui proiect de cercetare cu privire la contabilizarea prin metoda punerii in echivalenta. Modificarile nu au fost inca adoptate de UE. Modificările nu vor avea un impact asupra situației financiare sau asupra performanței Băncii

- **Cadrul Conceptual in standardele IFRS**

IASB a emis Cadrul Conceptual revizuit pentru Raportare financiara la 29 martie 2018. Cadrul Conceptual stabileste un set cuprinzator de concepte pentru raportare financiara, stabilirea standardelor, indrumare pentru cei care intocmesc situatii financiare in elaborarea politicilor contabile consecvente si asistenta pentru utilizatori in intelegerea si interpretarea standardelor. De asemenea IASB a emis un document anexat separat, Modificari ale Referintelor la Cadrul Conceptual in standardele IFRS, care stabileste modificarile standardelor afectate cu scopul sa actualizeze referintele Cadrului Conceptual revizuit. Obiectivul documentului este de a sprijini tranzitia la Cadrul Conceptual revizuit pentru entitatile care dezvoltă politici contabile folosind Cadrul Conceptual cand niciun standard IFRS nu se aplica pentru o anumita tranzactie. Pentru cei care intocmesc situatii financiare si dezvoltă politici contabile in baza Cadrului Conceptual, documentul intra in vigoare pentru perioade anuale incepand la sau dupa 1 ianuarie 2020.

- **IFRS 3: Combinari de intreprinderi (Modificari)**

IASB a emis modificari privind Definitia unei intreprinderi (Modificari aduse IFRS 3) cu scopul de a rezolva dificultatile care apar atunci cand o entitate determina daca a achizitionat o intreprindere sau un grup de active. Modificarile sunt in vigoare pentru combinari de intreprinderi pentru care data achizitiei este in prima perioada de raportare anuala incepand la sau dupa 1 ianuarie 2020 si pentru achizitiile de active care apar la sau dupa inceputul acelei perioade, iar aplicarea timpurie este permisa. Aceste Modificari nu au fost inca adoptate de UE. Modificările nu vor avea un impact asupra situației financiare sau asupra performanței Băncii

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.6 Standarde emise, dar care nu sunt inca in vigoare si nu au fost adoptate de timpuriu (continuare)

- **IAS 1 Prezentarea situatiilor financiare si IAS 8 Politici contabile, modificari ale estimarilor contabile si erori: definitia termenului „semnificativ” (Modificari)**
Modificarile sunt in vigoare pentru perioade anuale incepand la sau dupa 1 ianuarie 2020, iar aplicarea timpurie este permisa. Modificarile clarifica definitia termenului „semnificativ” si modul in care aceasta trebuie aplicata. Noua definitie mentioneaza ca „Informatia este semnificativa daca omisiunile, declaratiile eronate sau ascunderea acesteia ar duce in mod rezonabil la influentarea deciziilor pe care utilizatorii primari ai situatiilor financiare cu scop general le iau pe baza acelor situatii financiare, care furnizeaza informatii financiare privind o anumita entitate raportoare”. De asemenea, explicatiile care insotesc definitia au fost imbunatatite. Modificarile asigura, de asemenea, faptul ca definitia termenului „semnificativ” este consecventa in cadrul tuturor Standardelor IFRS. Modificările nu vor avea un impact asupra situației financiare sau asupra performanței Băncii
- **IAS 1 Prezentarea situatiilor financiare: Clasificarea Datoriilor ca Datorii Curente sau Datorii pe termen lung (Modificari)**
Modificarile intra in vigoare pentru perioadele anuale incepand la sau dupa 1 ianuarie 2022, iar aplicarea timpurie este permisa. Modificarile vizeaza promovarea consecventei in aplicarea cerintelor, ajutând societatile sa stabileasca daca, in cadrul situatiei pozitiei financiare, datoriile și alte datorii cu o data de decontare incerta ar trebui clasificate ca fiind curente sau pe termen lung. Modificarile afecteaza prezentarea datoriilor in cadrul situatiei pozitiei financiare și nu modifica cerintele existente privind evaluarea sau momentul recunoasterii oricarui element de activ, datorie, venituri sau cheltuieli, nici informatiile pe care entitatile le publica cu privire la aceste elemente. De asemenea, modificarile clarifica cerintele de clasificare pentru datoriile care pot fi decontate de societatea care emite instrumente proprii de capitaluri proprii. Aceste Modificari nu au fost inca adoptate de UE. Modificările nu vor avea un impact asupra situației financiare sau asupra performanței Băncii

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.6 Standarde emise, dar care nu sunt inca in vigoare si nu au fost adoptate de timpuriu (continuare)

- **Reforma ratei dobanzii de referinta: IFRS 9, IAS 39, si IFRS 7 (Modificari)**

Modificarile intra in vigoare pentru perioadele anuale incepand la sau dupa 1 ianuarie 2020 si trebuie aplicate retroactiv. Aplicarea timpurie este permisa. In septembrie 2019, IASB a publicat amendamente la IFRS 9, IAS 39 și IFRS 7, care incheie etapa întâi a activității sale pentru a raspunde efectelor reformei Ratelor Dobânzii Interbancare Oferite (IBOR) asupra raportarii financiare. Etapa a doua se va concentra asupra aspectelor care ar putea afecta raportarea financiara atunci când o valoare de referința existenta a ratei dobanzii este inlocuita cu o rata a dobanzii fara risc (RFR). Modificarile publicate abordeaza aspecte care afecteaza raportarea financiara in perioada anterioara inlocuirii unei valori de referința existente a ratei dobanzii cu o rata a dobanzii alternativa și abordeaza implicațiile pentru cerințele specifice de contabilitate de acoperire impotriva riscurilor din IFRS 9 Instrumente financiare și IAS 39 Instrumente financiare: Recunoașterea și Masurarea, care necesita o analiza prospectiva. Modificarile prevad scutiri temporare, aplicabile tuturor relațiilor de acoperire a riscurilor care sunt direct afectate de reforma ratei dobanzii de referința, care permit continuarea contabilitații de acoperire a riscurilor in perioada de incertitudine inainte de inlocuirea unei rate de referința a dobanzii existente cu o rata a dobanzii alternative aproape fara risc. Exista, de asemenea, modificari ale IFRS 7 Instrumente financiare: Informații de furnizat cu privire la informații suplimentare privind incertitudinea care rezulta din reforma indicelui de referința al dobanzii. Modificarile intra in vigoare pentru perioadele anuale incepand la sau dupa 1 ianuarie 2020 si trebuie aplicate retroactiv. Aplicarea timpurie este permisa. In septembrie 2019, IASB a publicat amendamente la IFRS 9, IAS 39 și IFRS 7, care incheie etapa întâi a activității sale pentru a raspunde efectelor reformei Ratelor Dobânzii Interbancare Oferite (IBOR) asupra raportarii financiare. Etapa a doua se va concentra asupra aspectelor care ar putea afecta raportarea financiara atunci când o valoare de referința existenta a ratei dobanzii este inlocuita cu o rata a dobanzii fara risc (RFR). Modificarile publicate abordeaza aspecte care afecteaza raportarea financiara in perioada anterioara inlocuirii unei valori de referința existente a ratei dobanzii cu o rata a dobanzii alternativa și abordeaza implicațiile pentru cerințele specifice de contabilitate de acoperire impotriva riscurilor din IFRS 9 Instrumente financiare și IAS 39 Instrumente financiare: Recunoașterea și Masurarea, care necesita o analiza prospectiva. Modificarile prevad scutiri temporare, aplicabile tuturor relațiilor de acoperire a riscurilor care sunt direct afectate de reforma ratei dobanzii de referința, care permit continuarea contabilitații de acoperire a riscurilor in perioada de incertitudine inainte de inlocuirea unei rate de referința a dobanzii existente cu o rata a dobanzii alternative aproape fara risc. Exista, de asemenea, modificari ale IFRS 7 Instrumente financiare: Informații de furnizat cu privire la informații suplimentare privind incertitudinea care rezulta din reforma indicelui de referinta al dobanzii. Modificările nu vor avea un impact asupra situației financiare sau asupra performanței Băncii

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.7 Raționamente, estimări și ipoteze contabile semnificative

Întocmirea situațiilor financiare ale Bancii impune conducerii să facă evaluări, estimări și presupuneri care afectează valoarea raportată a veniturilor, cheltuielilor, activelor și datoriilor și a informațiilor aferente, precum și dezvaluirea datoriilor contingente. Incertitudinea cu privire la aceste presupuneri și estimări ar putea avea ca rezultate care necesită o ajustare semnificativă a valorii contabile a activelor sau pasivelor afectate în perioadele viitoare. În procesul de aplicare a politicilor contabile ale băncii, conducerea a făcut următoarele evaluări și presupuneri cu privire la viitorul și alte surse-cheie ale incertitudinii de estimare la data de raportare, care prezintă un risc semnificativ de a provoca o ajustare semnificativă a valorilor contabile ale activelor și pasive în următorul exercițiu financiar.

Condițiile existente și ipotezele privind evoluțiile viitoare se pot schimba din cauza unor circumstanțe care nu se află sub controlul băncii și se reflectă în ipotezele dacă și când apar. Elementele cu efectul cel mai semnificativ asupra sumelor recunoscute în situațiile financiare, cu o apreciere substanțială a conducerii și / sau estimări, sunt grupate mai jos în ceea ce privește judecățile / estimările implicate.

2.7.1 Principiul continuității

Banca a făcut o evaluare a capacității băncii în ceea ce privește principiul continuității activității și este convinsă că banca are resurse pentru a-și continua activitatea în viitorul previzibil. În plus, managementul nu are cunoștința de incertitudini semnificative care pot cauza îndoeli semnificative asupra capacității băncii de a-și continua activitatea. De aceea, situațiile financiare continuă să fie elaborate pe baza principiului continuității activității.

2.7.2 Estimări și ipoteze

Ipotezele principale privind viitorul și alte cauzele importante ale incertitudinii estimărilor la data de raportare, care prezintă un risc semnificativ de a provoca o ajustare semnificativă a valorilor contabile ale activelor și datoriilor în următorul exercițiu financiar, sunt prezentate în continuare. Banca și-a bazat ipotezele și estimările pe parametrii disponibili la data întocmirii situațiilor financiare. Totuși, circumstanțele și ipotezele curente cu privire la dezvoltări viitoare pot să se modifice ca urmare a modificărilor de pe piața sau a circumstanțelor ce nu pot fi controlate de Banca. Aceste modificări sunt reflectate în ipoteze atunci când au loc.

2.7.3 Valoarea justă a instrumentelor financiare

Atunci când valoarea justă a activelor și datoriilor financiare raportate în situațiile poziției financiare nu poate fi determinată bazându-se pe prețurile cotate pe piețele active, acestea se determină prin aplicarea varietății de modalități de evaluare care presupun utilizarea modelelor matematice. Datele de intrare pentru aceste modele servesc datele disponibile privind instrumente similare pentru care există prețuri de piață observabile. În cazul în care aceste date nu sunt disponibile, pentru determinarea valorii juste se aplică evaluări și estimări. Evaluările respective iau în considerație lichiditatea și datele de intrare pentru modelul matematic cum ar fi volatilitatea derivatelor pe termen lung și scontarea fluxurilor de trezorerie, rambursarea anticipată, precum și evaluarea ratei de default pentru instrumentele financiare asigurate cu active. Evaluarea instrumentelor financiare este detaliată în Nota 23.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.7 Raționamente, estimări și ipoteze contabile semnificative (continuare)

2.7.3 Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

Determinarea valorii juste

Determinarea valorilor juste ale activelor și obligațiilor financiare se bazează pe prețurile cotate pe piață sau cotațiile de preț ale dealerilor pentru instrumentele financiare comercializate pe piețe active.

Valoarea justă a tuturor celorlalte instrumente financiare este determinată prin tehnici de evaluare. Tehnicile de evaluare includ tehnicile valorii nete curente, metoda fluxului scontat de mijloace bănești, compararea cu instrumente similare pentru care există prețuri de piață observabile, și modele de evaluare.

În cazul în care sunt utilizate tehnicile fluxului scontat de mijloace bănești, fluxurile de mijloace bănești preconizate viitoare se bazează pe cele mai bune evaluări ale conducerii și rata de scont reprezintă rata de piață la data bilanțului contabil pentru un instrument cu termeni și condiții similare. Când sunt utilizate modelele de preț, datele inițiale se bazează pe evaluările de piață la data bilanțului contabil. În cazul în care valoarea justă nu poate fi estimată sigur, instrumentele de capital necotate, ce nu au preț de piață cotate pe o piață activă sunt evaluate la cost și testate periodic pentru depreciere.

2.7.4 Pierderi din deprecierea instrumentelor financiare

Măsurarea pierderilor din depreciere atât în conformitate cu IFRS 9, cât și cu IAS 39 pentru toate categoriile de active financiare necesită o judecată, în special estimarea valorii și calendarului viitoarelor fluxuri de numerar și a valorilor colaterale la determinarea pierderilor din depreciere și evaluarea unei creșteri semnificative risc de credit. Aceste estimări sunt determinate de o serie de factori, modificări în care pot rezulta niveluri diferite de cote.

Calculul ECL al băncii sunt rezultate ale modelelor complexe, cu un număr de ipoteze care stau la baza alegerii intrărilor variabile și a interdependențelor acestora. Elementele modelelor ECL care sunt considerate judecări și estimări contabile includ:

- Modelul intern de rating al creditelor;
- Criteriile Băncii de a evalua dacă a avut loc o creștere semnificativă a riscului de credit și, prin urmare, cotele pentru active financiare ar trebui măsurate pe baza criteriilor LTECL și evaluarea calitativă;
- Segmentarea activelor financiare atunci când evaluarea lor ECL este evaluată colectiv;
- Dezvoltarea modelelor ECL, inclusiv a diferitelor formule și alegerea intrărilor;
- Determinarea asociațiilor între scenariile macroeconomice și inputurile economice și efectul asupra PD, EAD și LGD; Selectarea scenariilor macroeconomice prospective.

Note Explicative la Situațiile Financiare

2 Politici de contabilitate (continuare)

2.7 Raționamente, estimări și ipoteze contabile semnificative (continuare)

2.7.5 *Compensarea instrumentelor financiare*

Activele și datoriile financiare sunt compensate, iar valoarea netă raportată în raportul privind rezultatul global dacă și numai dacă există un drept legal executoriu pentru a compensa sumele recunoscute și există intenția de a deconta pe o bază netă, fie să realizeze activul și să deconteze datoria simultan. Acest lucru, în general, nu este cazul acordurilor de compensare, prin urmare, activele și pasivele aferente sunt prezentate brut în Situația poziției financiare.

Veniturile și cheltuielile sunt prezentate în bază netă doar când acest lucru este permis de standardele de contabilitate, sau în cazul câștigurilor sau pierderilor ce apar în cadrul unui grup de tranzacții similare.

2.7.6 *Provizioane și alte datorii contingente*

Banca funcționează într-un mediu de reglementare și juridic care, prin natura sa, are un element sporit al riscului de litigiu inerent operațiunilor sale. În consecință, este implicat în diverse anchete și proceduri de soluționare a litigiilor, arbitraj și reglementări în jurisdicțiile locale, care apar în cursul normal al afacerii Băncii.

Atunci când Banca poate măsura fiabil fluxul de beneficii economice în raport cu un anumit caz și consideră că aceste ieșiri sunt probabile, Banca înregistrează provizion împotriva cazului. În cazul în care probabilitatea de ieșire este considerată a fi îndepărtată sau probabilă, dar nu se poate face o estimare fiabilă, este prezentată o datorie contingentă.

Având în vedere subiectivitatea și incertitudinea de a determina probabilitatea și valoarea pierderilor, Banca ia în considerare o serie de factori, inclusiv consultanța juridică, stadiul problemei și dovezile istorice din incidente similare. Este necesară o judecată semnificativă pentru a se ajunge la concluzii privind aceste estimări.

Pentru detalii suplimentare privind provizioanele și alte riscuri, a se vedea Nota 24.

Note Explicative la Situațiile Financiare

3 Venitul net aferent dobânzilor

Venituri aferente dobânzilor

	2019	2018
<i>(în mii lei moldovenești)</i>		
Numerar și plasamente la Banca Centrală	69,405	54,633
Credite și avansuri acordate băncilor	11,564	9,524
Active financiare – credite și creanțe	59,973	69,823
Credite și avansuri acordate clienților	531,762	489,311
	672,704	623,291

Venitul din dobânzi sporit la credite neperformante (Stage 3) pe parcursul anului 2019 a constituit MDL'000 9,353 (2018: MDL'000 9,674).

Cheltuieli aferente dobânzilor

	2019	2018
<i>(în mii lei moldovenești)</i>		
Datorii față de BNM	172	56
Depozite clienților	165,763	152,213
Împrumuturi de la instituții financiare internaționale	18,428	24,172
Depozite băncilor	5,779	4,347
Cheltuieli legate de leasingul operational	823	-
REPO with NBM	297	-
	191,262	180,788

Note Explicative la Situațiile Financiare

4 Venitul net aferent taxelor și comisioanelor

Venitul net aferent taxelor și comisioanelor include veniturile realizate din taxe și comisioane încasate la prestarea diverselor servicii bancare, inclusiv veniturile realizate din acordarea serviciilor bancare privind plățile internaționale și locale, minus cheltuielile aferente taxelor și comisioanelor plătite pentru serviciile similare primite de către Bancă.

Venitul aferent taxelor și comisioanelor

	Total	31 decembrie 2019	
		Veniturile din veniturile obținute din serviciile furnizate în timp financiar la un moment dat	Venituri din venituri din prestarea serviciilor
(în mii lei moldovenești)			
Procesarea plăților	59,274	-	59,274
Tranzacții cu carduri	46,355	-	46,355
Tranzacții cu numerarul	28,715	-	28,715
Administrarea conturilor curente	12,374	12,374	-
Tranzacții valutare cu numerar interbancare	11,560	-	11,560
Modificări în termeni și condiții la credite	7,594	-	7,594
Garanții emise	6,453	-	6,453
Transferuri prin intermediul sistemelor de plăți internaționale	4,030	4,030	-
Serviciul Client-Banca	2,497	-	2,497
Modificări în termeni și condiții la credite	1,868	-	1,868
Acreditiv	1,337	-	1,337
Comisioane din servicii prestate cu leasing financiar	656	-	656
Altele	12,450	-	12,450
	195,163	16,404	178,759

Note Explicative la Situațiile Financiare

4 Venitul net aferent taxelor și comisioanelor (continuare)

	Total	31 decembrie 2018	
		Veniturile din veniturile obținute din serviciile furnizate în timp financiar la un moment dat	Venituri din venituri din prestarea serviciilor
(în mii lei moldovenești)			
Procesarea plăților	53,596	-	53,596
Tranzacții cu carduri	40,252	-	40,252
Tranzacții cu numerarul	27,842	-	27,842
Administrarea conturilor curente	13,085	13,085	-
Tranzacții valutare cu numerar interbancare	7,972	-	7,972
Modificări în termeni și condiții la credite	6,168	-	6,168
Garanții emise	3,729	3,729	-
Transferuri prin intermediul sistemelor de plăți internaționale	2,608	-	2,608
Serviciul Client-Banca	1,840	-	1,840
Acreditiv	1,555	1,555	-
Alte	10,955	-	10,955
	169,602	18,369	151,233

Cheltuieli aferente taxelor și comisioanelor

	2019	2018
(în mii lei moldovenești)		
Tranzacții cu carduri bancare	43,091	32,552
Comision la transferurile interbancare	14,226	14,149
Tranzacții valutare cu numerar interbancare	9,138	8,291
Contribuțiile la fondul de garantare a depozitelor	8,270	7,637
Asigurarea pentru riscuri financiare	941	359
Contribuțiile la fondul de asigurare a stabilității financiare	157	-
Altele	1,188	875
	77,011	63,863

În conformitate cu Legea nr. 575-XV "privind garantarea depozitelor plasate în bănci" din 26 decembrie 2003 și ulterior "Regulamentul privind metodologia de calculare și plată a contribuției la Fondul de garantare a depozitelor din Republica Moldova" din 20 august 2004, Banca trebuie să transfere Fondului de garantare a depozitelor o contribuție egală cu 0,25% din totalul depozitelor la sfârșitul fiecărui trimestru (numai pentru depozitele calificate, conform prevederilor legale). Banca pregătește baza pentru calculul contribuției bazate pe baza de date a depozitelor și bazelor de date ale clientului asupra depozitelor negarantate, aprobate în mod regulat de către conducerea băncii. Cheltuielile cu "contribuția la fondul de garantare a depozitelor sunt recunoscute la data la care baza de calcul este validată de către auditori, adică a 15-a zi din luna următoare trimestrului raportat.

Note Explicative la Situațiile Financiare

5 Venitul net din tranzacționare

	2019	2018
(în mii lei moldovenești)		
<i>Rezultatul de la operațiuni cu valută străină cu:</i>		
Persoane juridice	109,505	94,236
Persoane fizice	30,495	29,574
Bănci	8,972	7,693
Rezultat din reevaluarea valutei străine	(11,463)	(4,937)
	137,509	126,566

6 Cheltuieli din deprecierea activelor financiare

	2019	2018
(în mii lei moldovenești)		
Credite și avansuri acordate clienților	54,302	14,141
Contracte de garanții financiare	3,348	(2,733)
Alte active	2,070	847
Credite și avansuri acordate băncilor	244	(18)
Instrumente de datorii la cost amortizat	(4,024)	4,113
	55,940	16,350

Tabelul de mai jos prezintă costurile ECL (Nota 6) privind instrumentele financiare pentru 31 decembrie 2019 înregistrate în contul de profit și pierdere conform IFRS 9:

	Nota	Stadiul 1 colectiv	Stadiul 2 colectiv	Stadiul 3 colectiv	Stadiul 3 individual	Total
(în mii lei moldovenești)						
Credite și avansuri acordate băncilor	13	244	-	-	-	244
Credite și avansuri acordate clienților	14	17,139	24,275	23,837	(10,949)	54,302
Instrumente de datorii la cost amortizat	15	(4,024)	-	-	-	(4,024)
Alte active	19	851	-	1,219	-	2,070
Garanții financiare	24	50	1,040	-	-	1,090
Angajamente de împrumut	24	1,138	1,158	26	-	2,322
Acreditiv	24	(64)	-	-	-	(64)
Total pierderi din depreciere		15,334	26,473	25,082	(10,949)	55,940

Note Explicative la Situațiile Financiare

6 Cheltuieli din deprecierea activelor financiare (continuare)

Tabelul de mai jos prezintă costurile de depreciere înregistrate în contul de profit și pierdere în cursul anului 2018:

	Nota	Stadiul 1 colectiv	Stadiul 2 colectiv	Stadiul 3 colectiv	Stadiul 3 individual	Total
(in mii lei moldovenești)						
Credite și avansuri acordate băncilor	13	(18)	-	-	-	(18)
Credite și avansuri acordate clienților	14	4,545	2,321	17,103	(9,828)	14,141
Instrumente de datorie la cost amortizat	15	4,113	-	-	-	4,113
Alte active	19	136	-	711	-	847
Garanții financiare	24	1,556	46	-	-	1,602
Angajamente de împrumut	24	1,388	(5,663)	(149)	-	(4,424)
Acreditiv	24	89	-	-	-	89
Total pierderi din depreciere		11,809	(3,296)	17,665	(9,828)	16,350

7 Alte cheltuieli operaționale

	2019	2018
(in mii lei moldovenești)		
Casarea datoriilor	2,551	13,508
Sanțiuni penalitati percepute clienților pentru întârzierea plăților	189	170
Alte cheltuieli operaționale	2,282	181
Total alte venituri operaționale	5,022	13,859

Casarea datoriilor reprezintă cancelarea plăților aferente taxelor pentru serviciile corporative după revizuirea celor de mai sus.

Note Explicative la Situațiile Financiare

8 Cheltuieli cu personalul

	2019	2018
(în mii lei moldovenești)		
Salarii	109,799	94,744
Contribuții privind asigurarea socială	34,230	27,081
Prime	25,988	26,125
Provizioane privind beneficiile angajaților și contribuțiile aferente	15,859	11,786
Tichete de masa	7,325	4,346
Contribuții privind asigurarea medicală	6,666	5,691
Alte plăți	3,603	2,373
	203,470	172,146

Numărul mediu scriptic al personalului în 2019 a fost 730 (2018: 721).

9 Alte cheltuieli operaționale

	2019	2018
(în mii lei moldovenești)		
Întreținerea activelor nemateriale	30,350	21,286
Cheltuieli privind reparația mijloacelor fixe	17,366	16,840
Cheltuieli privind serviciile de consulting și audit (1)	18,313	17,330
Cheltuieli de telecomunicare	11,335	9,913
Cheltuieli de arendă, pentru electricitate, încălzire, apă	9,207	29,087
Cheltuieli de publicitate	8,754	7,535
Cheltuieli pentru asigurarea securității	8,114	7,011
Asigurare	5,243	3,564
Cheltuieli cu active materiale de mică valoare și consumabile	3,844	2,606
Comisionul pentru garanție de la EIF	3,722	1,902
Cheltuieli de informații	3,695	3,395
Impozite și taxe	3,343	1,079
Cheltuieli de instruire	2,877	1,654
Rezultat din vânzarea mijloacelor fixe	2,570	216
Cheltuieli de transport și deplasare	1,834	1,749
Cheltuieli de reprezentare	1,108	969
Cheltuieli de binefacere	657	1,069
Provizioane pentru acoperirea riscului operational (2)	(1,000)	(3,222)
Altele	3,324	2,986
	134,656	126,969

Note Explicative la Situațiile Financiare

9 Alte cheltuieli operaționale (continuare)

(1) Cheltuieli privind serviciile de consulting și audit sunt analizate mai jos:

	2019	2018
(în mii lei moldovenești)		
Asistența tehnică - SG	10,685	12,619
Cheltuieli privind serviciile de consulting și audit	6,267	2,974
Taxele legale	1,361	1,737
	18,313	17,330

Asistența tehnică oferită de acționar anterior include în mare parte costurile legate de asistența în servicii IT, servicii corporative și altele.

(2) Provizioane pentru acoperirea riscului operational reversate în 2018 și în 2019 ca urmare a rezoluției pozitive din partea autorităților juridice.

10 Impozit pe profit

	2019	2018
(în mii lei moldovenești)		
Impozitul pe profit curent		
Cheltuiala cu impozitul pe profit curent	33,122	36,286
Impozitul amânat		
Aferent înregistrării inițiale și reluării diferențelor temporare	349	(2,417)
Impozit pe profit	33,471	33,869

În 2019 impozitul pe venit la persoane juridice a fost de 12% (în 2018: 12%).

Note Explicative la Situațiile Financiare

10 Impozit pe profit (continuare)

10.1 Reconcilierea cheltuielilor pe impozite

O reconciliere între cheltuielile cu impozitul și profitul contabil înmulțit cu rata de impozitare internă a Moldovei pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2019 și 2018 este astfel:

	2019	2018
(în mii lei moldovenești)		
Profitul contabil înainte de impozitare	280,308	329,534
La rata de impozit pe profit de 12% (2016: 12%)	33,637	39,544
Ajustări pentru impozitul pe profit curent aferent exercițiilor anterioare	217	
Venituri ce nu sunt supuse impozitării	(2,878)	(5,478)
Cheltuieli ne-deductibile	2,495	20
Cheltuieli cu impozitul pe profit raportate în situația consolidată de profit și pierdere	33,471	34,086

Rata efectivă a impozitului pe profit pentru anul 2019 este de 12% (2018: 11%).

În 2019 pierderile din deprecierea creditelor și avansurilor sunt calculate în conformitate cu regulile IFRS rezultând în scutirea privind impozitul amânat.

Venitul care nu este supus impozitării include, în principal, efectul de la deducerea pierderilor din depreciere, în conformitate cu normele IFRS și veniturile din dobânzi aferente instrumentelor financiare emise de Ministerul Finanțelor.

Cheltuielile nedeductibile includ în principal sporirile și provizioanele care nu îndeplinesc cerințele de deductibilitate pe baza regulilor fiscale.

Note Explicative la Situațiile Financiare

10 Impozit pe profit (continuare)

10.2 Impozite amânat

Tabelul de jos prezintă impozitul amânat înregistrat în situația poziției financiare în alte active și alte datorii și modificările în înregistrate în cheltuielile cu impozit pe profit:

31 December 2019	Activ privind impozitul amânat	Datorii privind impozitul amânat	NET	Profit și pierderi
(în mii lei moldovenești)				
Credite și avansuri acordate clienților,net	-	-	-	-
Mijloace fixe	-	1,026	1,026	(633)
Împrumuturi de la instituții financiare	-	-	-	-
Alte Datorii	(4,828)	-	(4,828)	982
	(4,828)	1,026	(3,802)	349
31 December 2018	Activ privind impozitul amânat	Datorii privind impozitul amânat	NET	Profit și pierderi
(în mii lei moldovenești)				
Credite și avansuri acordate clienților,net	-	-	-	(3,885)
Mijloace fixe	-	1,659	1,659	(721)
Împrumuturi de la instituții financiare	-	-	-	(474)
Alte Datorii	(5,810)	-	(5,810)	1,715
	(5,810)	1,659	(4,151)	(3,365)

Note Explicative la Situațiile Financiare

11 Rezultat pe acțiune

Valorile rezultatului pe acțiune de bază se calculează împărțind profitul net al exercițiului atribuibil acționarilor ordinari a băncii la numărul mediu ponderat de acțiuni ordinare în circulație în cursul exercițiului.

	2019	2018
(în mii lei moldovenești)		
Profit net atribuibil acționarilor ordinari	246,837	295,665
Numărul mediu ponderat a acțiunilor ordinare	9,994,394	9,994,394
Rezultat pe acțiune (MDL/acțiune)	24,70	29,58
Dividende pe acțiune (MDL/acțiune)	-	13,40

Venituri diluate pe acțiune nu au fost calculate deoarece nu au existat instrumente diluate la sfârșitul anului. Nu au existat tranzacții cu acțiuni ordinare sau acțiuni ordinare potențiale între data de raportare și data de finalizare a acestor situații financiare care ar necesita retratarea rezultatului pe acțiune. Note Explicative la Situațiile Financiare

12 Numerar și plasamente la Banca Centrală

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)		
Numerar	474,635	422,336
Contul curent la Banca Centrală	2,232,777	1,892,774
Rezervele minime obligatorii deținute în valută străină	719,840	534,448
	3,427,252	2,849,558

Cont curent și rezerva obligatorie

Conform regulamentelor BNM, Banca trebuie să mențină la BNM ca rezervă minimă obligatorie în scopuri de lichiditate un sold mediu din suma medie a mijloacelor atrase de bancă pe parcursul lunii precedente (perioada între data de 16 a lunii precedente și data de 15 a lunii curente) incluzând toate depozitele clienților. BNM a decis facilitarea creditării economiei pe termen lung de către băncile comerciale, aplicând 0% rata rezervelor obligatorii pentru finanțări pe termen lung (scadența contractuală de peste 2 ani) începând din august 2011.

Banca își menține rezervele minime obligatorii într-un cont curent deschis la BNM pentru mijloacele în MDL și valute neconvertibile. Rezervele obligatorii denominate în USD și EUR sunt ținute într-un cont special de rezerve obligatorii la BNM.

La 31 decembrie 2019 rata de calculare a rezervelor minime obligatorii în valuta locală a constituit 42.5% (31 decembrie 2018: 42,5%) și 17% pentru valutele străine (31 decembrie 2018: 14%).

La 31 decembrie 2019 Banca a trebuit să mențină un sold mediu în MDL în valoare de MDL'000 2,043,138 (2018: MDL'000 1,889,864), în USD în valoare de USD'000 10,340 (2018: USD'000 8,171) și în EUR în valoare de EUR'000 28,135 (2018: EUR'000 20,203). La 31 decembrie 2019 și 2018 Banca a reușit să mențină aceste rezerve.

Note Explicative la Situațiile Financiare

13 Credite și avansuri acordate băncilor

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)		
Conturi curente	1,194,969	1,003,641
Depozite overnight	364,837	459,565
Depozite la termen	233,496	214,301
Minus: Provizioane pentru pierderi	(2,545)	(2,336)
	1,790,757	1,675,171

13.1 Cheltuieli din deprecierea datoriilor de la banci

Tabelul de mai jos prezintă suma brută, calitatea creditului și expunerea maximă la riscul de credit pe baza sistemului intern de rating al creditelor al băncii și clasificarea la nivel de sfârșit de an a stadiilor băncilor:

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)		
Depozite la termen (1)	233,496	214,301
Minus: Provizioane pentru pierderi (2)	(2,545)	(2,336)
	230,951	211,965

(1) Depozitele la termen includ plasamente pe termen scurt și pe termen lung în SG, inclusiv dobânzi sporite.

(2) În cazul depozitelor la termen ECL se clasifică în conformitate cu politica contabilă ca fiind colectivul stadiului 1. Prin sistemul intern de rating al creditelor, depozitele la termen nu sunt nici scadente, nici depreciate.

O analiză a cheltuielilor în valoarea contabilă brută în raport cu datoria de la bănci la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 colectiv
(în mii lei moldovenești)	
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	214,301
Active noi provenite sau achiziționate	22,342
Activele derecunoscute sau rambursate (cu excepția casărilor)	(287)
Modificări ale fluxurilor de numerar contractuale datorate modificărilor care nu au ca rezultat derecunoașterea	-
Sume casate	-
Diferența cursului valutar	(2,860)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	233,496

Note Explicative la Situațiile Financiare

13 Credite și avansuri acordate băncilor

13.1 Cheltuieli din deprecierea datoriilor de la banci (continuare)

O analiză a cheltuielilor în valoarea contabilă brută în raport cu datoria de la bănci la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 colectiv
(in mii lei moldovenești)	
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2018	375,718
Active noi provenite sau achiziționate	11,322
Activele derecunoscute sau rambursate (cu excepția casărilor)	(158,280)
Modificări ale fluxurilor de numerar contractuale datorate modificărilor care nu au ca rezultat derecunoașterea	-
Sume casate	-
Diferența cursului valutar	(14,459)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	214,301

O analiză a cheltuielilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în raport cu datoria de la bănci la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 colectiv
(in mii lei moldovenești)	
Alocări ECL la 1 ianuarie 2019 conform IFRS 9	2,336
Active noi provenite sau achiziționate	240
Activele derecunoscute sau rambursate (cu excepția casărilor)	-
ECL alocări net	209
Diferența cursului valutar	(31)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	2,545

O analiză a cheltuielilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în raport cu datoria de la bănci la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 colectiv
(in mii lei moldovenești)	
Alocări ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS 9	2,451
Active noi provenite sau achiziționate	123
Activele derecunoscute sau rambursate (cu excepția casărilor)	(1,032)
Modificări ale modelelor sau ale parametrilor de risc	891
ECL alocări net	(18)
Diferența cursului valutar	(97)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	2,336

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților

Activitatea de creditare a Băncii este concentrată asupra companiilor și persoanelor fizice domiciliat în Moldova.

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
<i>(în mii lei moldovenești)</i>		
Credite și avansuri acordate clienților, brut	6,255,355	5,390,999
Minus: Provizioane pentru pierderi	(236,361)	(200,962)
	6,018,994	5,190,037

La 31 decembrie 2019 datoriile privind creditele acordate părților legate au constituit MDL'000 1,825 (2018: MDL'000 16,019) la rate ale dobânzii de 6.86% pe an (2018: 8.81% pe an) (Nota 28).

Segmentele de credite și avansuri acordate clienților sunt descrise în tabelul de mai jos

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
<i>(în mii lei moldovenești)</i>		
Corporative și IMM	2,867,686	2,773,884
Consum	1,482,566	1,155,296
Ipotecare	1,156,703	805,536
PRO/VSB	748,400	656,283
	6,255,355	5,390,999
Minus: Reduceri pentru pierderi din depreciere ECL	(236,361)	(200,962)
	6,018,994	5,190,037

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților

14.1.1 Corporative și IMM-uri

Tabelul de mai jos prezintă calitatea creditului și expunerea maximă la riscul de credit pe baza sistemului intern de rating al creditelor al băncii și a clasificării la sfârșitul anului. Sumele prezentate sunt în sumă brută pentru depreciere. Detaliile privind sistemul de clasificare internă al băncii sunt explicate în Nota 27, politicile referitoare la calculele ECL pe bază individuală sau colectivă sunt prezentate în Nota 27.

31 decembrie 2019					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
Probabilitatea de default	2.1%	29.2%	100%	100%	
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	2,449,465	247,664	-	-	2,697,129
Restante dar nedepreciate	58,181	3,677	-	-	61,858
Neperformante	-	-	27,172	-	27,172
Depreciate individual	-	-	-	81,527	81,527
Total	2,507,646	251,341	27,172	81,527	2,867,686

31 decembrie 2018					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
Probabilitatea de default	2.1%	29.2%	100%	100%	
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	2,420,845	173,030	-	-	2,593,875
Restante dar nedepreciate	52,825	21,258	19,727	-	93,810
Neperformante	-	-	-	-	-
Depreciate individual	-	-	-	86,199	86,199
Total	2,473,670	194,288	19,727	86,199	2,773,884

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.1 Corporative și IMM-uri (continuare)

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru întreprinderi corporative și pentru IMM-uri la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	2,473,669	194,289	19,727	86,199	2,773,884
Active noi provenite sau achiziționate	1,780,167	-	-	-	1,780,167
Activele derecunoscute sau rambursate	(1,439,579)	(149,647)	(16,895)	(50,308)	(1,656,429)
Transferat în S1	16,890	(15,064)	-	(1,826)	-
Transferat în S2	(234,530)	238,525	51	(4,046)	-
Transferat în S3	(73,700)	(6,229)	28,405	51,524	-
Impactul transferurilor de ECL	(6,637)	(9,455)	(3,961)	-	(20,053)
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	(8,635)	(1,078)	(154)	(16)	(9,883)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	2,507,645	251,341	27,173	81,527	2,867,686

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru întreprinderi corporative și pentru IMM-uri la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2018	2,251,185	311,205	11,097	92,531	2,666,018
Active noi provenite sau achiziționate	1,722,526	-	-	-	1,722,526
Activele derecunoscute sau rambursate	(1,392,727)	(169,281)	(25,394)	(19,872)	(1,607,274)
Transferat în S1	31,742	(31,742)	-	-	-
Transferat în S2	(103,876)	103,876	-	-	-
Transferat în S3	(34,423)	(19,769)	34,024	20,168	-
Casări	-	-	-	(6,628)	(6,628)
Diferența cursului valutar	(758)	-	-	-	(758)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	2,473,669	194,289	19,727	86,199	2,773,884

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.1 Corporative și IMM-uri (continuare)

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește împrumuturile pentru întreprinderi corporative și pentru IMM-uri la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in thousands MDL)					
ECL la 1 ianuarie 2019 conform IFRS9	27,160	40,898	8,766	52,948	129,772
Active noi provenite sau achiziționate	69,035	-	-	-	69,035
Activele derecunoscute sau rambursate	(15,797)	(31,474)	(7,503)	(24,232)	(79,006)
Transferat în S1	3,644	(3,182)	-	(462)	-
Transferat în S2	(36,031)	38,686	25	(2,680)	-
Transferat în S3	(16,837)	(1,316)	(1,968)	20,121	-
Impactul transferurilor de ECL	(3,506)	9,408	12,822	-	18,724
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	(114)	(58)	(16)	73	(115)
Pierdere așteptată netă	394	12,064	3,360	(7,180)	8,638
ECL la 31 decembrie 2019	27,554	52,962	12,126	45,768	138,410

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește împrumuturile pentru întreprinderi corporative și pentru IMM-uri la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in thousands MDL)					
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	14,792	42,918	6,716	70,541	134,967
Active noi provenite sau achiziționate	57,318	-	-	-	57,318
Activele derecunoscute sau rambursate	(8,700)	(26,448)	(2,633)	(19,226)	(57,007)
Transferat în S1	4,390	(4,390)	-	-	-
Transferat în S2	(20,243)	20,243	-	-	-
Transferat în S3	(8,150)	(2,714)	4,067	6,797	-
Modificări ale modelelor sau ale parametrilor de risc	(11,978)	11,792	882	6,322	7,018
Casări	-	-	-	(11,162)	(11,162)
Diferența cursului valutar	(268)	(504)	(266)	(323)	(1,361)
Pierdere așteptată netă	12,369	(2,021)	2,050	(17,592)	(5,194)
ECL la 31 decembrie 2018	27,161	40,897	8,766	52,949	129,773

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.2 Consum

Tabelul de mai jos prezintă calitatea creditului și expunerea maximă la riscul de credit pe baza sistemului intern de rating al creditelor al băncii și a clasificării la sfârșitul anului. Sumele prezentate sunt în sumă brută pentru depreciere. Detaliile privind sistemul de clasificare internă al băncii sunt explicate în Nota 27, politicile referitoare la calculele ECL pe bază individuală sau colectivă sunt prezentate în Nota 27.

31 decembrie 2019					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Total
Probabilitatea de default (in mii lei moldovenești)	1.8%	34.3%	100%	100%	
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	1,368,306	15,259	-	-	1,383,565
Restante dar nedepreciate	60,258	22,466	-	-	82,724
Neperformante	-	-	15,778	-	15,778
Depreciate individual	-	-	-	499	499
Total	1,428,564	37,725	15,778	499	1,482,566

31 decembrie 2018					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Total
Probabilitatea de default (in mii lei moldovenești)	1.3%	31.6%	100%	100%	
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	1,041,649	7,643	-	-	1,049,292
Restante dar nedepreciate	72,995	21,513	-	-	94,508
Neperformante	-	-	11,079	-	11,079
Depreciate individual	-	-	-	417	417
Total	1,114,644	29,156	11,079	417	1,155,296

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.2 Consum

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele de consum la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	1,114,644	29,156	11,079	417	1,155,296
Active noi provenite sau achiziționate	978,634				978,634
Activele derecunoscute sau rambursate	(611,790)	(18,435)	21,315	(10)	(608,920)
Transferat în S1	4,396	(4,129)	(267)	-	-
Transferat în S2	(42,085)	42,223	(138)	-	-
Transferat în S3	(13,844)	(1,866)	15,618	92	-
Impactul transferurilor de ECL	(1,358)	(9,224)	(2,951)	-	(13,533)
Casări	-	-	(28,878)	-	(28,878)
Diferența cursului valutar	(33)	-	-	-	(33)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	1,428,564	37,725	15,778	499	1,482,566

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele de consum la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2018	943,686	10,007	6,294	3,168	963,155
Active noi provenite sau achiziționate	730,952	-	-	-	730,952
Activele derecunoscute sau rambursate	(513,662)	(14,289)	(6,308)	(801)	(535,060)
Transferat în S1	1,189	(1,106)	(83)	-	-
Transferat în S2	(36,511)	36,525	(14)	-	-
Transferat în S3	(11,009)	(1,981)	12,990	-	-
Casări	-	-	(1,796)	(1,950)	(3,746)
Diferența cursului valutar	(1)	-	(4)	-	(5)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	1,114,644	29,156	11,079	417	1,155,296

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.2 Consum (continuare)

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele de consum la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2019 conform IFRS9	6,606	4,056	7,270	218	18,149
Active noi provenite sau achiziționate	20,821	-	-	-	20,821
Activele derecunoscute sau rambursate	548	(2,150)	24,699	(4)	23,094
Transferat în S1	693	(574)	(119)	-	-
Transferat în S2	(2,821)	2,884	(62)	-	-
Transferat în S3	(3,882)	(260)	4,116	26	-
Impactul transferurilor de ECL	(648)	4,598	5,230	-	9,180
Casări	-	-	(28,878)	-	(28,878)
Diferența cursului valutar	-	-	1	-	1
Pierdere așteptată netă	14,711	4,497	4,987	23	24,217
ECL la 31 decembrie 2019	21,317	8,553	12,257	241	42,368

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele de consum la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	11,033	3,015	4,926	2,971	21,945
Active noi provenite sau achiziționate	8,145	-	-	-	8,145
Activele derecunoscute sau rambursate	(8,354)	(2,091)	(3,475)	(96)	(14,016)
Transferat în S1	347	(333)	(14)	-	-
Transferat în S2	(1,661)	1,669	(8)	-	-
Transferat în S3	(9,795)	(3,536)	13,329	2	-
Modificări ale modelelor sau ale parametrilor de risc	6,892	5,332	7,795	(6)	20,013
Casări	-	-	(15,279)	(2,653)	(17,932)
Diferența cursului valutar	(1)	-	(4)	-	(5)
Pierdere așteptată netă	(4,427)	1,041	2,344	(2,753)	(3,795)
ECL la 31 decembrie 2018	6,606	4,056	7,270	218	18,150

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.3 Ipotecare

Tabelul de mai jos prezintă calitatea creditului și expunerea maximă la riscul de credit pe baza sistemului intern de rating al creditelor al băncii și a clasificării la sfârșitul anului. Sumele prezentate sunt în sumă brută pentru depreciere. Detaliile privind sistemul de clasificare internă al băncii sunt explicate în Nota 27, politicile referitoare la calculele ECL pe bază individuală sau colectivă sunt prezentate în Nota 27.

31 decembrie 2019					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
Probabilitatea de default	0.4%	43.0%	100%	100%	
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	1,074,223	11,136	-	-	1,085,359
Restante dar nedepreciate	36,153	26,597	-	-	62,750
Neperformante	-	-	2,493	-	2,493
Depreciate individual	-	-	-	6,101	6,101
Total	1,110,376	37,733	2,493	6,101	1,156,703

31 decembrie 2018					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
Probabilitatea de default	0.4%	38.5%	100%	100%	
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	718,067	4,757	-	-	722,824
Restante dar nedepreciate	52,720	13,551	-	-	66,271
Neperformante	-	-	9,979	-	9,979
Depreciate individual	-	-	-	6,462	6,462
Total	770,787	18,308	9,979	6,462	805,536

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.3 Ipotecare

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele ipotecare la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	770,787	18,308	9,979	6,462	805,536
Active noi provenite sau achiziționate	551,843	-	-	-	551,843
Activele derecunoscute sau rambursate	(182,518)	(4,450)	(5,503)	(1,046)	(193,517)
Transferat în S1	5,124	(3,653)	(1328)	(143)	-
Transferat în S2	(31,270)	33,714	(2444)	-	-
Transferat în S3	(1,940)	(983)	2,095	828	-
Impactul transferurilor de ECL	(698)	(5,192)	(232)	-	(6,121)
Casări	-	-	(74)	-	(74)
Diferența cursului valutar	(951)	(12)	-	-	(964)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	1,110,377	37,732	2,493	6,101	1,156,703

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele ipotecare la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2018	591,849	5,037	3,914	12,463	613,263
Active noi provenite sau achiziționate	350,354	-	-	-	350,354
Activele derecunoscute sau rambursate	(144,832)	(3,978)	(3,253)	(1,893)	(153,956)
Transferat în S1	816	(259)	(557)	-	-
Transferat în S2	(18,186)	18,186	-	-	-
Transferat în S3	(9,199)	(681)	9,880	-	-
Casări	-	-	-	(4,108)	(4,108)
Diferența cursului valutar	(15)	3	(5)	-	(17)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	770,787	18,308	9,979	6,462	805,536

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.3 Ipotecare

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele ipotecare la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(în mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2019 conform IFRS9	1,166	2,891	4,087	5,158	13,301
Active noi provenite sau achiziționate	3,110	-	-	-	3,110
Activele derecunoscute sau rambursate	(277)	(411)	(2,220)	(512)	(3,420)
Transferat în S1	1,167	(578)	(544)	(45)	-
Transferat în S2	(1,423)	2,427	(1,004)	-	-
Transferat în S3	(905)	(156)	225	836	-
Impactul transferurilor de ECL	(1,161)	5,267	494	-	4,600
Casări	-	-	(74)	-	(74)
Diferența cursului valutar	(1)	-	-	-	(1)
Pierdere așteptată netă ECL la 31 decembrie 2019	510	6,549	(3,123)	279	4,215

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele ipotecare la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(în mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	2,788	1,261	1,651	10,930	16,630
Active noi provenite sau achiziționate	2,163	-	-	-	2,163
Activele derecunoscute sau rambursate	(2,042)	(679)	(120)	(826)	(3,667)
Transferat în S1	259	(64)	(195)	-	-
Transferat în S2	(518)	518	-	-	-
Transferat în S3	(1,169)	(170)	1,339	-	-
Modificări ale modelelor sau ale parametrilor de risc	(300)	2,022	1,417	1,120	4,259
Casări	-	-	-	(6,066)	(6,066)
Diferența cursului valutar	(15)	3	(5)	-	(17)
Pierdere așteptată netă ECL la 31 decembrie 2018	1,166	2,891	4,087	5,158	13,301

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.4 PRO and VSB

Tabelul de mai jos prezintă calitatea creditului și expunerea maximă la riscul de credit pe baza sistemului intern de rating al creditelor al băncii și a clasificării la sfârșitul anului. Sumele prezentate sunt în sumă brută pentru depreciere. Detaliile privind sistemul de clasificare internă al băncii sunt explicate în Nota 27, politicile referitoare la calculele ECL pe bază individuală sau colectivă sunt prezentate în Nota 27.

31 decembrie 2019					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
Probabilitatea de default (in mii lei moldovenești)	1.7%	38.4%	100%	100%	
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	657,893	11,233	-	-	669,126
Restante dar nedepreciate	31,537	17,829	-	-	49,366
Neperformante	-	-	10,074	-	10,074
Depreciate individual	-	-	-	19,834	19,834
Total	689,430	29,062	10,074	19,834	748,400
31 decembrie 2018					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
Probabilitatea de default (in mii lei moldovenești)	1.7%	38.4%	100%	100%	
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	542,958	12,764	-	-	555,722
Restante dar nedepreciate	44,700	18,949	-	-	63,649
Neperformante	-	-	13,383	-	13,383
Depreciate individual	-	-	-	23,529	23,529
Total	587,658	31,713	13,383	23,529	656,283

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.4 PRO and VSB

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele de PRO și VSB la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	587,658	27,395	13,383	27,847	656,283
Active noi provenite sau achiziționate	427,563	-	-	-	427,563
Activele derecunoscute sau rambursate	(294,836)	(15,385)	(4,949)	(2,980)	(318,150)
Transferat în S1	15,014	(9,729)	(4,703)	(582)	-
Transferat în S2	(32,505)	33,677	(1,172)	-	-
Transferat în S3	(5,414)	(2,462)	7,876	-	-
Impactul transferurilor de ECL	(5,553)	(8,649)	126	-	(14,076)
Casări	-	-	(491)	-	(491)
Diferența cursului valutar	(2,498)	(102)	4	(133)	(2,729)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	689,429	24,745	10,074	24,152	748,400

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele de PRO și VSB la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2018	521,819	18,701	10,645	61,576	612,741
Active noi provenite sau achiziționate	384,163	-	-	-	384,163
Activele derecunoscute sau rambursate	(277,910)	(17,572)	(10,375)	(11,333)	(317,190)
Transferat în S1	5,559	(4,735)	(824)	-	-
Transferat în S2	(31,625)	34,115	(2,490)	-	-
Transferat în S3	(14,224)	(2,981)	17,205	-	-
Casări	-	-	-	(22,396)	(22,396)
Diferența cursului valutar	(124)	(133)	(778)	-	(1,035)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	587,658	27,395	13,383	27,847	656,283

Note Explicative la Situațiile Financiare

14 Credite și avansuri acordate clienților (continuare)

14.1 Cheltuieli din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (continuare)

14.1.4 PRO and VSB (continuare)

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele de PRO și VSB la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2019 conform IFRS9	5,103	6,071	7,086	21,477	39,737
Active noi provenite sau achiziționate	8,052	-	-	-	8,052
Activele derecunoscute sau rambursate	(2,321)	(2,701)	(2,298)	(2,514)	(9,834)
Transferat în S1	4,415	(1,872)	(2,324)	(219)	-
Transferat în S2	(2,239)	2,826	(587)	-	-
Transferat în S3	(2,056)	(469)	2,525	-	-
Impactul transferurilor de ECL	(4,261)	3,388	1,681	-	808
Casări	-	-	(491)	-	(491)
Diferența cursului valutar	(67)	(6)	2	(134)	(205)
Pierdere așteptată netă	1,523	1,166	(1,492)	(2,867)	(1,670)
ECL la 31 decembrie 2019	6,626	7,237	5,594	18,610	38,067

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută în ceea ce privește împrumuturile pentru creditele de PRO și VSB la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	7,504	4,990	4,507	56,981	73,982
Active noi provenite sau achiziționate	12,070	-	-	-	12,070
Activele derecunoscute sau rambursate	(5,311)	(3,062)	(2,055)	(1,097)	(11,525)
Transferat în S1	2,487	(111)	(217)	(2,159)	-
Transferat în S2	(2,951)	3,574	(623)	-	-
Transferat în S3	(5,804)	(878)	6,088	594	-
Modificări ale modelelor sau ale parametrilor de risc	(2,771)	1,691	358	2,143	1,421
Casări	-	-	(732)	(34,446)	(35,178)
Diferența cursului valutar	(121)	(133)	(240)	(539)	(1,033)
Pierdere așteptată netă	(2,401)	1,081	2,579	(35,504)	(34,245)
ECL la 31 decembrie 2018	5,103	6,071	7,086	21,477	39,737

Note Explicative la Situațiile Financiare

15 Instrumente de datorie la cost amortizat

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)		
Instrumente de datorie la cost amortizat		
Bonuri de tezaur emise de Ministerul de Finanțe	382,774	492,116
Obligațiuni de stat emise de Ministerul de Finanțe	99,630	99,695
CertIFICATELE BNM	210,292	470,317
Total valoarea brută a expunerii	692,696	1,062,128
Minus pierderea așteptată	(7,550)	(11,575)
Total	685,146	1,050,553

Banca a desemnat investițiile în acțiuni clasificate anterior ca disponibile pentru vânzare ca instrumente de capitaluri proprii la FVPL pe baza faptului că acestea nu sunt deținute nici pentru tranzacționare, nici nu a fost aleasă opțiunea FVOCI. Pentru detalii privind natura investițiilor în capitaluri proprii, consultați Nota 16.

Valori mobiliare emise de Ministerul de Finanțe

La 31 decembrie 2019 bonurile de tezaur emise de Ministerul de Finanțe reprezintă bonuri de tezaur cu rată fixă în MDL emise cu discount, cu scadență inițială între 91 și 364 zile având o rata medie a dobânzii de **6.19%** pe an (31 decembrie 2018: **4.63%** pe an).

Obligațiunile de stat emise de Ministerul de Finanțe poartă o rată a dobânzii revizuită legată de rata medie ponderată pe 6 luni bonuri de tezaur. Rata medie a dobânzii la data de 31 decembrie 2019 a fost de **6.34%** pe an pentru obligațiunile cu maturitatea de 2 ani, **6.72%** pentru obligațiunile cu maturitatea de 3 ani și **7.05%** pentru 5 ani (31 decembrie 2018: **5.91%** pe an pentru maturitatea de 2 ani, **6.50%** pentru maturitatea de 3 ani și **6.85%** pentru maturitatea de 5 ani).

La 31 decembrie 2019 nu au existat tranzacții REPO cu BNM. Pe parcursul anului s-a efectuat doar 1 tranzacție cu dobândă de **7,75%** pe an.

CertIFICATELE BNM

La 31 decembrie 2019 certificatele BNM reprezintă instrumente financiare cu rată fixă emise cu discount, cu scadență inițială de până la 14 zile influențabil o rata medie a dobânzii de **5.50%** per annum (31 decembrie 2018: **6.50%** pe an).

Note Explicative la Situațiile Financiare

15 Instrumente de datorie la cost amortizat

15.1 Pierderi din deprecierea investițiilor financiare supuse deprecierei

Instrumente de datorie la cost amortizat

Tabelul de mai jos prezintă calitatea creditului și expunerea maximă la riscul de credit pe baza sistemului intern de rating al creditelor al băncii și a clasificării la sfârșitul anului. Sumele prezentate mai jos sunt brute din pierderi pentru depreciere. Detaliile privind sistemul de clasificare internă al băncii sunt explicate în Nota 27.1.2. Prin instrumentele interne de rating de credit, instrumentele de datorie la costul amortizat nu sunt nici scadente, nici depreciate:

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019 este următoarea:

Stadiul 1 Colectiv	
<i>(în mii lei moldovenești)</i>	
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	1,062,128
Active noi provenite sau achiziționate	11,342,129
Activele derecunoscute sau rambursate	(11,765,748)
Dobânda sporită	54,187
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	692,696

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018 este următoarea:

Stadiul 1 Colectiv	
<i>(în mii lei moldovenești)</i>	
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2018	1,143,937
Active noi provenite sau achiziționate	11,399,011
Activele derecunoscute sau rambursate	(11,667,849)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	1,062,128

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL la 31 decembrie 2019 este următoarea:

Stadiul 1 Colectiv	
<i>(în mii lei moldovenești)</i>	
ECL la 1 ianuarie 2019 conform IFRS9	11,575
Active noi provenite sau achiziționate	14,197
Activele derecunoscute sau rambursate	(18,222)
Pierdere așteptată netă	(4,024)
ECL la 31 decembrie 2019	7,550

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL la 31 decembrie 2018 este următoarea:

Stadiul 1 Colectiv	
<i>(în mii lei moldovenești)</i>	
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	7,462
Active noi provenite sau achiziționate	10,727
Activele derecunoscute sau rambursate	(6,614)
Pierdere așteptată netă	4,113
ECL la 31 decembrie 2018	11,575

Note Explicative la Situațiile Financiare

16 Active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere

Active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere

	31 December 2019	31 December 2018
(in thousands MDL)		
Active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere		
Bonuri de tezaur emise de Ministerul de Finanțe	2,226	1,168
Investiții de capitaluri proprii la FVPL	1,031	1,031
	3,257	2,199

Investiții de capitaluri proprii la valoarea justă prin contul de profit și pierdere

Banca a desemnat investițiile în acțiuni clasificate anterior ca disponibile pentru vânzare ca investiții de capital în FVPL pe baza faptului că acestea nu îndeplinesc Politica de Contabilitate a băncilor sunt, prin urmare, deținute pentru tranzacționare. Investițiile includ acțiuni obligatorii în instituțiile menționate mai jos în tabel.

Toate investițiile de capital de la sfârșitul anului 2019 și 2018 sunt clasificate la FVPL după cum se prezintă mai jos:

	Domeniul de activitate	Cota de participare în 2018, %	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(in mii lei moldovenești)				
Biroul de credite	Cercetarea informații credite	6.7%	1,019	1,019
Bursa de Valori a Moldovei	Bursa de valori	2.56%	7	7
IM "Tirex Petrol" S.A.	Industria petrolieră	0.01%	4	4
Investițiile de capital în băncile comerciale (Moldova) (mai puțin de 1 % proprietate)	Sector bancar		1	1
Valoarea brută			1,031	1,031
Provizioane pentru pierderi			-	-
Valoarea de bilanț			1,031	1,031

Toate investițiile în acțiuni la FVPL la 31 decembrie 2019 și 2018 sunt necotate și sunt înregistrate la valoarea justă.

Note Explicative la Situațiile Financiare

17 Imobilizări corporale

	Terenuri și clădiri	Active în curs de execuție	Vehicule și echipament	Computere și	Alte	Active cu drept de utilizare	Total
(în mii lei moldovenești)							
Cost							
Sold la 1 ianuarie 2018	117,598	13,637	7,690	117,081	53,618	-	309,624
Achiziționări	432	50,602	762	397	628	-	52,821
Ieșiri	(707)	(31,644)	(514)	(4,261)	(2,432)	-	(41,558)
Transferuri	2,545	(7,338)	-	1,637	3,156	-	-
Sold la 31 decembrie 2018	119,868	25,257	7,938	114,854	54,970	-	322,887
Efectul de tranziție de IFRS 16 la 1 ianuarie 2019	-	-	-	-	-	64,141	64,141
Achiziționări	15,110	-	1,863	14,512	11,031	19,934	62,450
Ieșiri	(2,082)	(13,945)	(1,376)	(6,816)	-	(6,778)	(35,153)
Transferuri	1,926	(4,931)	901	835	(4,156)	-	-
Sold la 31 decembrie 2019	134,822	6,381	9,326	123,385	61,845	77,297	414,325
Amortizarea și deprecierea							
Sold la 1 ianuarie 2018	40,702	-	6,455	79,126	36,420	-	162,703
Achiziționări	(603)	-	(514)	(4,228)	(2,028)	-	(7,373)
Ieșiri	5,937	-	612	11,754	6,807	-	25,110
Sold la 31 decembrie 2018	46,036	-	6,553	86,652	41,199	-	180,440
Ieșiri	5,550	-	733	20,940	4,571	17,449	49,243
Uzura calculată anuală	(1,826)	-	(1,376)	(6,799)	(3,951)	(1,899)	(15,851)
Deprecierea	7,912	-	-	-	-	-	7,912
Sold la 31 decembrie 2019	57,672	-	5,910	100,793	41,819	15,550	221,744
Valoarea de bilanț							
la 1 ianuarie 2018	76,896	13,637	1,235	37,955	17,198	-	146,921
la 31 decembrie 2018	73,832	25,257	1,385	28,202	13,771	-	142,447
la 31 decembrie 2019	77,150	6,381	3,416	22,592	20,026	61,747	192,581

La data de 31 decembrie 2019, costul activelor depreciate a constituit MDL'000 129,315 (31 decembrie 2018: MDL'000 99,143).

În timpul anului 2019 și 2018, Banca a suportat lucrări de construcție în spațiile închiriate efectuate în conformitate cu planul de dezvoltare a rețelei băncii. La data de 31 decembrie 2019 costul unei astfel de investiții incluse în categoria "Terenuri și clădiri" este de MDL'000 13,143 (2018: MDL'000 2,977) iar incluse în categoria „Active în curs de construcție” este de MDL'000 3,040 (2018: MDL'000 12,902). Aceste investiții sunt amortizate pe durata mai mică decât viața utilă sau decât termenul chiriei, din momentul deschiderii punctului de vânzare.

Note Explicative la Situațiile Financiare

17 Imobilizări corporale

Mai jos sunt prezentate valorile contabile ale datoriilor de leasing (incluse în „Alte pasive” din nota 23) și mișcările respective din aceasta perioada:

	Note	2019
(in thousands MDL)		
As at 1 January – effect of adoption of IFRS 16	17	64,141
Achiziționări	17	19,934
Plăți		(23,256)
As at 31 December 2019	23	60,819

Banca a avut total fluxuri de ieșire la operațiuni de leasing în valoare de MDL'000 23,256. Aplicarea inițială a IFRS 16 a dus la adăugări, fara numerar, la activele și datoriile de leasing în valoare de de MDL'000 64,141 la 1 ianuarie 2019. Dobânda sporită pentru obligațiile de leasing s-a ridicat la MDL'000 824, după cum este prezentat în Nota 3.

18 Imobilizări necorporale

	SI costuri de dezvoltare	Software	Licențe	Alte	Total
(în mii lei moldovenești)					
Cost					
La 1 ianuarie 2018	127,693	12,629	9,909	17,679	167,910
Achiziționări	57,421	3,480	4,470	9	65,380
Ieșiri	(52,042)	(1,637)	(1,583)	(444)	(55,706)
La 31 decembrie 2018	133,072	14,472	12,796	17,244	177,584
Achiziționări	784	5,856	2,979	271	9,890
Ieșiri	(3,374)	(2,729)	(1,359)	-	(7,462)
Sold la 31 decembrie 2019	130,482	17,599	14,416	17,515	180,012
Amortizarea și deprecierea					
Sold la 1 ianuarie 2018	107,489	9,879	5,974	8,899	132,241
Ieșiri	(813)	(1,490)	(1,582)	(442)	(4,327)
Amortizarea anuală	6,605	2,473	1,393	8,086	18,557
Sold la 31 decembrie 2018	113,281	10,862	5,785	16,543	146,471
Ieșiri	-	(759)	(709)	-	(1,468)
Amortizarea anuală	3,902	2,472	2,224	419	9,017
Deprecierea	1,579				1,579
Sold la 31 decembrie 2019	118,762	12,575	7,300	16,962	155,599
Valoarea de bilanț					
la 1 ianuarie 2018	20,204	2,750	3,935	8,780	35,669
la 31 decembrie 2018	19,791	3,610	7,011	700	31,112
la 31 decembrie 2019	11,720	5,024	7,116	553	24,413

Note Explicative la Situațiile Financiare

18 Imobilizări necorporale (continuare)

La 31 decembrie 2019 costul activelor necorporale complet amortizate a fost în mărime de MDL'000 143,914, reprezentând în mare parte costul CBS, iBank (MDL'000 97,630).

19 Alte active

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)		
Alte Active Financiare		
Sume de tranzit și clearing (1)	3,652	6,724
Operațiuni cu carduri de plata	9,495	13,070
Comisioane calculate neafereente dobânzilor	5,216	4,822
Alte creanțe	7,054	438
Decontări cu salariații Băncii	1,119	1,493
Total Alte Active Financiare	26,536	26,547
Minus alocări pentru ECL (2)	(6,324)	(6,393)
Total Alte Active Financiare Net	20,212	20,154
Alte Active		
Active luate în posesie (3)	6,146	6,146
Creanțe curente privind impozitul pe venit	19,889	8,335
Alte plăți în avans	3,391	4,258
Plăți în avans privind asigurarea	3,876	1,302
Materiale și OMVSD	1,101	1,248
Plăți în avans privind аренда	2	719
Total Alte Active	34,405	22,008
Minus alocări pentru depreciere (4)	(2,095)	(2,095)
Total Alte Active Net	32,310	19,913
Total Alte și Alte Active Financiare	52,522	40,069

(1) Suma de tranzit și clearing reprezintă tranzacții prin sisteme internaționale de plăți la 31 decembrie 2019 MDL'000 2,734 (la 31 decembrie 2018 MDL'000 3,653) și suma rămasă se referă la operațiuni cu carduri.

(2) Reduceri pentru pierderi din deprecierea legate de comisioanele nerecuperabile MDL'000 5,204 (la 31 decembrie 2018 de MDL'000 4,797) și de ECL Sadiul 1 în conformitate cu IFRS 9 pentru alte active evaluate la cost amortizat MDL'000 1,083 (la 31 decembrie 2018 MDL'000 1,596).

(3) Activele luate în posesie reprezintă 2 spații comerciale primite ca rambursarea pentru împrumuturi neperformante în valoare de MDL'000 945 și MDL'000 5,200 (la 31 decembrie 2018 de MDL'000 945 și MDL'000 5,200).

Note Explicative la Situațiile Financiare

19 Alte active (continuare)

(4) Active primite ca rambursarea creditelor neperformante MDL'000 2,095 (la 31 decembrie 2018 de MDL'000 2,095).

	31 decembrie 2019		
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Total
(în mii lei moldovenești)			
Gradul intern de rating			
Nerestante și nedepreciate	20,483	-	20,483
Restante dar nedepreciate	-	-	-
Neperformante	-	-	-
Depreciate individual	-	6,053	6,053
Grand Total	20,483	6,053	26,536

	31 decembrie 2018		
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Total
(în mii lei moldovenești)			
Gradul intern de rating			
Nerestante și nedepreciate	20,655	-	20,655
Restante dar nedepreciate	-	-	-
Neperformante	-	-	-
Depreciate individual	-	5,892	5,892
Grand Total	20,655	5,892	26,547

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Total
(în mii lei moldovenești)			
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	20,655	5,892	26,547
Active noi provenite sau achiziționate	12,804	548	13,352
Activele derecunoscute sau rambursate	(12,723)	(640)	(13,363)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	20,736	5,800	26,536

Note Explicative la Situațiile Financiare

19 Alte active (continuare)

O analiză a schimbărilor în valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Total
(în mii lei moldovenești)			
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2018	14,571	5,491	20,062
Active noi provenite sau achiziționate	6,485	-	6,485
Activele derecunoscute sau rambursate	(89)	-	(89)
Transferat în S3	(714)	714	-
Diferența cursului valutar	402	(313)	89
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	20,655	5,892	26,547

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Total
(în mii lei moldovenești)			
ECL la 1 ianuarie 2019 conform IFRS9	248	6,145	6,393
Active noi provenite sau achiziționate	168	548	716
Activele derecunoscute sau rambursate	(144)	(640)	(784)
Pierdere așteptată netă	23	(92)	(69)
ECL la 31 decembrie 2019	271	6,053	6,324

O analiză a schimbărilor în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Total
(în mii lei moldovenești)			
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	113	5,491	5,603
Active noi provenite sau achiziționate	853	-	853
Activele derecunoscute sau rambursate	(1)	-	(1)
Transferat în S3	(714)	714	-
Modificări ale modelelor sau ale parametrilor de risc	(5)	-	(5)
Diferența cursului valutar	2	(60)	(58)
Pierdere așteptată netă	135	654	789
ECL la 31 decembrie 2018	248	6,145	6,393

Note Explicative la Situațiile Financiare

20 Datorii față de bănci

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)		
Conturi curente	626	1,343
Term deposits	89	33
	715	1,376

21 Datorii față de clienți

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)		
Depozite persoanelor fizice		
Conturi la vedere și de economii	2,707,192	2,420,331
Depozite la termen	2,708,891	2,215,559
	5,416,083	4,635,890
Depozite persoanelor juridice		
Conturi la vedere și de economii	3,681,265	3,214,586
Depozite la termen	313,258	426,475
	3,994,523	3,641,061
	9,410,606	8,276,951

Depozitele clienților include depozite în mărime de MDL'000 52,013 (2018: MDL'000 44,492) deținute ca garanție pentru împrumuturi.

Note Explicative la Situațiile Financiare

22 Împrumuturi de la instituții financiare

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)		
Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)	378,400	225,505
"Filierea de Vin"și "Livada Moldovei" (UCIP - EIB)	232,361	219,164
Asociația Internațională de Dezvoltare (AID)	90,692	80,720
Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii (FIDA)	19,027	20,380
Fondul Provocările Mileniumului Moldova (MCA)	130	551
Banca Europeană de Investiții	(700)	370,675
	719,910	916,995

Mai jos este prezentată informația pe liniile financiare de creditare:

Credite de la BERD

	Maturitate a	Acoperire	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)				
Credit multi-valutar (USD/EUR/MDL) din decembrie 2016 (1.1) (DCFTA)	decembrie 2020	Nescuritizat	42,600	129,717
Credit multi-valutar (USD/EUR/MDL) din decembrie 2017 (1.2) (DCFTA)	decembrie 2020	Nescuritizat	335,800	95,789
			378,400	225,505

Împrumuturile sunt garantate cu dreptul de colectare al încasărilor în baza sub-împrumuturilor acordate de Bancă.

Note Explicative la Situațiile Financiare

22 Împrumuturi de la instituții financiare (continuare)

(1.1) La 8 decembrie 2016 Banca a semnat EU4BYSUNESSEBRD linie de credit (DCFTA Programme), în valoare de 10.0 milioane de euro. Creditul este scadent în decembrie 2020. Scopul este de a întări capacitatea MSME și îndeplinește standardele UE. Împrumutul este asigurat printr-o garanție financiară emisă de Societe Generale, dar la 25.07.2019 ca urmare a schimbării acționarului majoritar și integrării prospective a Băncii în OTP Group, Societe Generale a eliberat garanția emisă.

(1.2) La 15 decembrie 2017 Banca a semnat EU4BYSUNESSEBRD linie de credit (DCFTA Programme), în valoare de 20.0 milioane de euro. Creditul este scadent în decembrie 2020. Scopul este de a întări capacitatea MSME și îndeplinește standardele UE. Împrumutul este asigurat printr-o garanție financiară emisă de Societe Generale, dar la 25.07.2019 ca urmare a schimbării acționarului majoritar și integrării prospective a Băncii în OTP Group, Societe Generale a eliberat garanția emisă.

Împrumut de la Banca Europeană de Investiții (BEI)

Pe data de 18 noiembrie 2013 Banca a semnat un Acord de Împrumut cu BEI în limită totală de 20 Milioane EUR pentru finanțarea Întreprinderilor Mici, Mijlocii și Mid Cap. Tranșele în cadrul Acordului pot fi debursate cu termenul pînă la 10 ani. La data de 01 august 2019 Banca rambursat împrumutul. Împrumutul a fost asigurat cu garanția financiară emisă de către Societe Generale.

Împrumut de la Banca Europeană de Investiții (BEI) – Facilitatea "Filiera de Vin" și „Livada Moldovei”

În decembrie 2011 și iulie 2016 Banca a semnat Acorduri-Cadru cu Ministerul Finanțelor și a devenit Bancă Participantă în facilitățile „Filiera de Vin” și respectiv „Livada Moldovei”. Suma totală a Acordurilor-Cadru la facilitatea „Filiera de Vin” este de 75.0 milioane euro și este destinată stimulării industriei vinicole. Suma totală a Acordurilor-Cadru la facilitatea „Livada Moldovei” este 120.0 milioane euro și este destinată stimulării, cultivării fructelor, precum și industriilor conexe. Împrumuturile acordate sunt denumite în EUR. Ministerul Finanțelor acționează în calitate de reprezentant al Republicii Moldova în cadrul acordurilor de împrumut semnate cu EIB. La data de 04.10.2018 BEI a închis programul „Filiera de Vin” și a extins programul „Livada Moldovei” destinat pentru producătorii de vin.

Împrumuturile de la AID

Începând cu noiembrie 2004, Banca a aderat la programele (RISP 1 și RISP 2) lansate de Asociația Internațională pentru Dezvoltare (AID). Facilitățile au fost disponibile pentru finanțarea antreprenorilor, inclusiv și a tinerilor antreprenori. Programul respectiv ofera o parte a finanțării sub formă de grant. Ministerul de Finanțe, care acționează ca reprezentant al Republicii Moldova în cadrul acordurilor de împrumut semnate cu IDA, a acordat băncii sub-împrumuturi denumite în MDL, USD și EUR. La data de 23.12.2019 DLC a decis să includă facilități RISP 1, RISP 2 și CEP I.

În noiembrie 2014 Banca a devenit partener al Proiectului pentru Ameliorarea Competitivității (CEP II) lansat de Banca Mondială (BM). Scopul facilității este finanțarea investițiilor și a capitalului circulant necesar exportatorilor, precum și a activităților economice care generează venituri din export. Sub-împrumuturile pot fi denumite în MDL, USD și EUR. Împrumutul nu este asigurat.

Note Explicative la Situațiile Financiare

22 Împrumuturi de la instituții financiare (continuare)

Împrumuturile de la FIDA

În decembrie 2014 Banca a semnat un Acord de împrumut pe termen lung cu Ministerul Finanțelor, care acționează ca reprezentant al Republicii Moldova în cadrul acordului de împrumut semnat cu Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (FIDA). Acesta este un nou program de finanțare pentru întreprinderile agricole mici și mijlocii, precum și pentru tinerii întreprinzători, program ce include și o parte a împrumutului sub forma de grant. În 2018, limita componentei de grant a fost pe deplin asimilată de băncile locale. Facilitatea (IFAD VI) este în etapa finală, iar Unitatea de Implementare a implementat o facilități nouă IFAD VII.

Împrumuturi de la Fondul Provocările Mileniumului Moldova

În octombrie 2011 Banca a semnat un acord de împrumut cu Fondul Provocările Mileniumului, care activează ca un reprezentant al republicii Moldova și asigură implementarea Acordului Compact semnat între SUA și Guvernul Moldovei. Valoarea totală a acordului de împrumut (USD 12.0 milioane) a fost îndreptată pentru stimularea investițiilor private în infrastructura post-recoltare. Împrumutul a expirat la 31 august 2015. În prezent, expunerea cu MCA Moldova este sub amortizare.

23 Alte datorii

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(in mii lei moldovenești)		
Obligațiune de leasing	17	60,819
Alte obligațiuni de leasing financiar		17,547
Transferuri bănești neexecutate (1)		14,908
Alte sume calculate		11,524
Transferuri în curs de execuție (2)		8,235
Servicii calculate de audit și consultanță		4,170
Mentenanță IT (3)		3,687
Datorii față de buget de stat		2,194
Garanții pentru safeuri		1,997
Decontări la tranzacții SWAP în valută străină		768
Dividende spre plată		467
Datorii față de sistemele internaționale de plăți		245
Datorii furnizorilor de active pe termen lung		181
Tranzacții ce țin de documente		155
Alte datorii (4)		8,262
	135,159	109,272

(1) Transferuri bănești neexecutate la data de 31 decembrie 2019, reprezintă în mare parte tranzacțiile cu carduri în curs de procesare MDL'000 13,114 (la 31 decembrie 2018 MDL'000 16,725) și suma rămasă se referă la transferuri prin sistemele internaționale de plăți. Ulterior, după identificare, aceste sume sunt reclasificate în poziția corespunzătoare. Acestea sunt clasificate ca datorii financiare evaluate la cost amortizat.

Note Explicative la Situațiile Financiare

23 Alte datorii (continuare)

- (2) Suma în curs de execuție presupune transferul mărimea căruia depășește o anumită limită, în baza căruia se efectuează o investigație. După investigație, clienții primesc transferurile lor înapoi doar în cazul în care acestea nu au fost anulate
- (3) Reprezintă datoria acționarului anterior aferentă mentenanței (întreținerii) cererilor, aplicabilă anului încheiat la 31 decembrie 2019.
- (4) Alte datorii, în esență, reprezintă datoriile clienților unui cont intermediar pentru serviciile de brokeraj

24 Provizioane

	31 December 2019	31 December 2018
(in thousands MDL)		
Decontări cu salariații (premii și bonusuri)	22,406	24,331
Rezerva pentru concedii neutilizate	13,702	9,743
Obligații privind garanțiile financiare	11,231	8,076
Rezerve pentru litigii	239	1,239
	47,578	43,389

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale

Banca acordă garanții financiare și acreditive în numele clienților pentru a garanta terților executarea angajamentelor și achitarea plăților de către aceștia. Aceste acorduri au termene fixe și de regulă se extind pentru o perioadă de până la un an. Garanțiile sunt asigurate prin acorduri de cesiune de creanță și alte tipuri de gaj.

Banca are în orice moment angajamente neexecutate de prelungire a creditelor. Aceste angajamente condiționale iau forma creditelor și liniilor de credit aprobate.

Sumele reflectate în tabelul garanțiilor emise și acreditivelor acoperite, reprezintă valoarea contabilă a pierderii maxime ce ar fi recunoscută la data bilanțului contabil în cazul în care părțile implicate în acorduri nu și-ar îndeplini deloc obligațiunile contractuale stipulate și nu vor oferi garanții Băncii. Riscul de credit este redus prin calitatea gajului (depozite, imobil, etc.).

Sumele stipulate în acordurile de obligații și angajamente condiționale sunt expuse pe categorii în următorul tabel. Sumele reflectate drept angajamente presupun că sumele respective sunt avansate în totalitate.

Note Explicative la Situațiile Financiare

24 Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
<i>(in mii lei moldovenești)</i>		
Angajamente de a acorda împrumuturi	1,058,780	906,418
Garanții emise	483,395	466,013
Acreditiv	17,289	28,993
	1,559,464	1,401,424

Aceste eventualități și angajamente condiționale implică un risc extrabilanțier, deoarece în bilanțul contabil sunt prezentate doar cheltuielile de organizare și cele aferente acumulării unor pierderi probabile până la executarea deplină sau expirarea angajamentelor condiționale. O mare parte din obligațiile și angajamentele condiționale expiră fără a fi avansate total sau parțial și, prin urmare, sumele reflectate nu reprezintă fluxuri de mijloace bănești preconizate viitoare. Politica Băncii prevede emiterea doar a acreditivelor acoperite. Toate acreditivale sunt asigurate prin blocarea unui depozit în contul clientului, sau cu alte tipuri de gaj.

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamente

O analiză în valoarea contabilă brută și alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește garanții și alte angajamentele este următoarea:

(i) Angajamente de a acorda împrumuturi

Tabelul de mai jos prezintă calitatea creditului și expunerea maximă la riscul de credit pe baza sistemului intern de rating al creditelor al băncii și a clasificării la sfârșitul anului. Sumele prezentate sunt în sumă brută pentru depreciere. Detaliile privind sistemul de clasificare internă al băncii sunt explicate în Nota 27, politicile referitoare la calculele ECL pe bază individuală sau colectivă sunt prezentate în Nota 27.

Note Explicative la Situațiile Financiare

24 Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamente (continuare)

	31 decembrie 2019				Total
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	1,039,823	15,279	-	-	1,055,102
Restante dar nedepreciate	2,930	505	-	-	3,435
Neperformante	-	-	243	-	243
Depreciate individual	-	-	-	-	-
Total	1,042,753	15,784	243	-	1,058,780

	31 decembrie 2018				Total
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	894,357	6,951	-	-	901,308
Restante dar nedepreciate	4,322	609	-	-	4,931
Neperformante	-	-	180	-	180
Depreciate individual	-	-	-	-	-
Total	898,679	7,560	180	-	906,419

24 Note Explicative la Situațiile Financiare Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamente (continuare)

O analiză în valoarea contabilă brută în ceea ce privește angajamente de a acorda împrumuturi la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(în mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	898,679	7,560	180	-	906,419
Active noi provenite sau achiziționate	903,910	-	-	-	903,910
Activele derecunoscute sau rambursate	(734,237)	(6,147)	(57)	-	(740,441)
Transferat în S1	649	(645)	(4)	-	-
Transferat în S2	(25,839)	25,839	-	-	-
Transferat în S3	(304)	(22)	326	-	-
Impactul transferurilor de ECL	269	(10,771)	(202)	-	(10,704)
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	(373)	(31)	-	-	(404)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	1,042,754	15,783	243	-	1,058,780

O analiză în valoarea contabilă brută în ceea ce privește angajamente de a acorda împrumuturi la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(în mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2018	886,331	94,278	321	-	980,930
Active noi provenite sau achiziționate	714,836	-	-	-	714,836
Activele derecunoscute sau rambursate	(685,334)	(103,394)	(474)	-	(789,202)
Transferat în S1	115	(99)	(16)	-	-
Transferat în S2	(16,862)	16,862	-	-	-
Transferat în S3	(408)	(87)	495	-	-
Casări	-	-	(146)	-	(146)
Diferența cursului valutar	1	-	-	-	1
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	898,679	7,560	180	-	906,419

24 Note Explicative la Situațiile Financiare Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamente (continuare)

O analiză în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește angajamente de a acorda împrumuturi la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2019 conform IFRS9	4,601	734	14	-	5,349
Active noi provenite sau achiziționate	6,031	-	-	-	6,031
Activele derecunoscute sau rambursate	(3,577)	(605)	(11)	-	(4,193)
Transferat în S1	46	(45)	(1)	-	-
Transferat în S2	(1,319)	1,319	-	-	-
Transferat în S3	(1)	(2)	3	-	-
Impactul transferurilor de ECL	(39)	288	34	-	283
Diferența cursului valutar	(3)	(1)	1	-	(3)
Pierdere așteptată netă ECL la 31 decembrie 2019	1,138	954	26	-	2,118
	5,739	1,688	40	-	7,467

O analiză în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește angajamente de a acorda împrumuturi la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	3,243	6,509	166	-	9,918
Active noi provenite sau achiziționate	4,389	-	-	-	4,389
Activele derecunoscute sau rambursate	(2,402)	(6,404)	(152)	-	(8,958)
Transferat în S1	15	(15)	-	-	-
Transferat în S2	(674)	674	-	-	-
Transferat în S3	(2)	(7)	9	-	-
Modificări ale modelelor sau ale parametrilor de risc	(11)	160	(4)	-	145
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	43	(183)	(5)	-	(145)
Pierdere așteptată netă ECL la 31 decembrie 2018	1,358	(5,775)	(152)	-	(4,569)
	4,601	734	14	-	5,349

24 Note Explicative la Situațiile Financiare Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamente (continuare)

(ii) Garanții emise

Tabelul de mai jos prezintă calitatea creditului și expunerea maximă la riscul de credit pe baza sistemului intern de rating al creditelor al băncii și a clasificării la sfârșitul anului. Sumele prezentate sunt în sumă brută pentru depreciere. Detaliile privind sistemul de clasificare internă al băncii sunt explicate în Nota 27, politicile referitoare la calculele ECL pe bază individuală sau colectivă sunt prezentate în Nota 27.

31 decembrie 2019					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	473,034	10,361	-	-	483,395
Restante dar nedepreciate	-	-	-	-	-
Neperformante	-	-	-	-	-
Depreciate individual	-	-	-	-	-
Total	473,034	10,361	-	-	483,395

31 decembrie 2018					
	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	465,572	441	-	-	466,013
Restante dar nedepreciate	-	-	-	-	-
Neperformante	-	-	-	-	-
Depreciate individual	-	-	-	-	-
Total	465,572	441	-	-	466,013

24 Note Explicative la Situațiile Financiare Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamente (continuare)

O analiză în valoarea contabilă brută în ceea ce privește garanții emise la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	465,572	441	-	-	466,013
Active noi provenite sau achiziționate	93,230	-	-	-	93,230
Activele derecunoscute sau rambursate	(71,766)	(441)	-	-	(72,207)
Transferat în S1	-	-	-	-	-
Transferat în S2	(10,345)	10,345	-	-	-
Transferat în S3	-	-	-	-	-
Impactul transferurilor de ECL	-	-	-	-	-
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	(3,657)	16	-	-	(3,641)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	473,034	10,361	-	-	483,395

O analiză în valoarea contabilă brută în ceea ce privește garanții emise la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2018	295,419	-	-	-	295,419
Active noi provenite sau achiziționate	232,185	-	-	-	232,185
Activele derecunoscute sau rambursate	(61,590)	-	-	-	(61,590)
Transferat în S1	-	-	-	-	-
Transferat în S2	(441)	441	-	-	-
Transferat în S3	-	-	-	-	-
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	(1)	-	-	-	(1)
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	465,572	441	-	-	466,013

Note Explicative la Situațiile Financiare

24 Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamentelor (continuare)

O analiză în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește garanții emise la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2019 conform IFRS9	2,523	46	-	-	2,569
Active noi provenite sau achiziționate	1,124	-	-	-	1,124
Activele derecunoscute sau rambursate	(379)	(46)	-	-	(425)
Transferat în S1	-	-	-	-	-
Transferat în S2	(675)	675	-	-	-
Transferat în S3	-	-	-	-	-
Impactul transferurilor de ECL	-	410	-	-	410
Diferența cursului valutar	(21)	1	-	-	(20)
Pierdere așteptată netă	49	1,040	-	-	1,089
ECL la 31 decembrie 2019	2,572	1,086	-	-	3,658

O analiză în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește garanții emise la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	995	-	-	-	995
Active noi provenite sau achiziționate	1,302	-	-	-	1,302
Activele derecunoscute sau rambursate	271	-	-	-	271
Transferat în S1	-	-	-	-	-
Transferat în S2	(46)	46	-	-	-
Transferat în S3	-	-	-	-	-
Modificări ale modelelor sau ale parametrilor de risc	29	1	-	-	30
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	(28)	(1)	-	-	(29)
Pierdere așteptată netă	1,528	46	-	-	1,574
ECL la 31 decembrie 2018	2,523	46	-	-	2,569

Note Explicative la Situațiile Financiare

24 Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamentelor (continuare)

(iii) Acreditive

Tabelul de mai jos prezintă calitatea creditului și expunerea maximă la riscul de credit pe baza sistemului intern de rating al creditelor al băncii și a clasificării la sfârșitul anului. Sumele prezentate sunt în sumă brută pentru depreciere. Detaliile privind sistemul de clasificare internă al băncii sunt explicate în Nota 27, politicile referitoare la calculele ECL pe bază individuală sau colectivă sunt prezentate în Nota 27.

	31 decembrie 2019				
	Stadiul 1	Stadiul 2	Stadiul 3	Stadiul 3	Total
	Colectiv	Colectiv	Colectiv	Individual	
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	17,289	-	-	-	17,289
Restante dar nedepreciate	-	-	-	-	-
Neperformante	-	-	-	-	-
Depreciate individual	-	-	-	-	-
Total	17,289	-	-	-	17,289

	31 decembrie 2018				
	Stadiul 1	Stadiul 2	Stadiul 3	Stadiul 3	Total
	Colectiv	Colectiv	Colectiv	Individual	
(in mii lei moldovenești)					
Gradul intern de rating					
Nerestante și nedepreciate	28,993	-	-	-	28,993
Restante dar nedepreciate	-	-	-	-	-
Neperformante	-	-	-	-	-
Depreciate individual	-	-	-	-	-
Total	28,993	-	-	-	28,993

24 Note Explicative la Situațiile Financiare Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamente (continuare)

O analiză în valoarea contabilă brută în ceea ce privește acreditive la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 2019	28,993				28,993
Active noi provenite sau achiziționate	6,373	-	-	-	6,373
Activele derecunoscute sau rambursate	(18,079)	-	-	-	(18,079)
Transferat în S1	-	-	-	-	-
Transferat în S2	-	-	-	-	-
Transferat în S3	-	-	-	-	-
Impactul transferurilor de ECL	-	-	-	-	-
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	2	-	-	-	2
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2019	17,289	-	-	-	17,289

O analiză în valoarea contabilă brută în ceea ce privește acreditive la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
Valoarea contabilă brută la 1 ianuarie 201	22,425	-	-	-	22,425
Active noi provenite sau achiziționate	18,079	-	-	-	18,079
Activele derecunoscute sau rambursate	(11,511)	-	-	-	(11,511)
Transferat în S1	-	-	-	-	-
Transferat în S2	-	-	-	-	-
Transferat în S3	-	-	-	-	-
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	-	-	-	-	-
Valoarea contabilă brută la 31 decembrie 2018	28,993	-	-	-	28,993

24 Note Explicative la Situațiile Financiare Provizioane (continuare)

24.1 Garanții financiare, acreditive și alte angajamente condiționale (continuare)

24.1.1 Deprecierea garanțiilor și altor angajamente (continuare)

O analiză în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește acreditive la 31 decembrie 2019 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	158				158
Active noi provenite sau achiziționate	35	-	-	-	35
Activele derecunoscute sau rambursate	(99)	-	-	-	(99)
Transferat în S1	-	-	-	-	-
Transferat în S2	-	-	-	-	-
Transferat în S3	-	-	-	-	-
Impactul transferurilor de ECL	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	-	-	-	-	-
Pierdere așteptată netă ECL la 31 decembrie 2018	(64)	-	-	-	(64)
ECL la 31 decembrie 2018	94	-	-	-	94

O analiză în valoarea alocațiilor corespunzătoare ECL în ceea ce privește acreditive la 31 decembrie 2018 este următoarea:

	Stadiul 1 Colectiv	Stadiul 2 Colectiv	Stadiul 3 Colectiv	Stadiul 3 Individual	Total
(in mii lei moldovenești)					
ECL la 1 ianuarie 2018 conform IFRS9	73	-	-	-	73
Active noi provenite sau achiziționate	99	-	-	-	99
Activele derecunoscute sau rambursate	(37)	-	-	-	(37)
Transferat în S1	-	-	-	-	-
Transferat în S2	-	-	-	-	-
Transferat în S3	-	-	-	-	-
Modificări ale modelelor sau ale parametrilor de risc	24	-	-	-	24
Casări	-	-	-	-	-
Diferența cursului valutar	(4)	-	-	-	(4)
Pierdere așteptată netă ECL la 31 decembrie 2018	85	-	-	-	85
ECL la 31 decembrie 2018	158	-	-	-	158

24 Note Explicative la Situațiile Financiare Provizioane (continuare)

24.2 Alte provizioane și angajamente condiționale

Datorii contingente

La data de 31 decembrie 2019 și 2018 Banca acționează în calitate de reclamant într-o serie de litigii.

Acțiunile în instanța de judecată

Litigii sunt frecvente în practica bancară datorită naturii acestui business.

Banca dispune de politici și controale formalizate pentru gestionarea dosarelor juridice în instanța de judecată. Odată ce Banca obține opinia profesională și valoarea pierderilor este estimată în mod rezonabil, Banca înregistrează ajustările aferente tuturor efectelor nefavorabile asupra poziției sale financiare, ca urmare a dosarelor juridice în instanța de judecată. La sfârșitul anului Banca a avut câteva dosare juridice nerezolvate pentru care au fost formate provizioanele înregistrate și raportate în situațiile financiare. Două dintre cele mai semnificative, fiind: o creanță privind retragerea neautorizată a mijloacelor dintr-un cont terț, niște penalități controversate datorate autorităților fiscale și un litigiu în legătură cu revendicările unui terț privind eliminarea sechestrului din conturile sale debitoare. Posibile plăți ce pot rezulta din aceste litigii, bazându-se pe statutul curent al procedurii legale, sunt estimate la MDL'000 239 (2018: MDL'000 1,239), (Nota 21), în timp ce termenele de plată nu sunt cunoscute cu certitudine.

Note Explicative la Situațiile Financiare

25 Capitalul social

Lista acționarilor majoritari, la data de 31 decembrie 2019 și 2018 este prezentată mai jos:

2019			
	Pondere	Numărul de acțiuni	Valoare
(in mii lei moldovenești)			
OTP BANK NYRT, Hungary	98.26%	9,826	98,258
Alte persoane juridice (<10%)	0.10%	9	98
Alte persoane fizice (<10%)	1.58%	159	1,588
Acțiuni de trezorerie	0.06%	6	56
	100.00%	10,000	100,000
Minus: Acțiuni de trezorerie			(56)
Capital social (bilanț contabil)			99,944

2018			
	Pondere	Numărul de acțiuni	Valoare
(in mii lei moldovenești)			
Capital acționar autorizat (valoare nominală)			
Societe Generale	67.85%	6,785	67,850
“BRD – Group Societe Generale” SA	20.00%	2,000	20,000
BERD	8.84%	884	8,842
Alte persoane juridice (<10%)	0.20%	19	201
Alte persoane fizice (<10%)	3.05%	305	3,051
Acțiuni de trezorerie	0.06%	6	56
	100.00%	10,000	100,000
Minus: Acțiuni de trezorerie			(56)
Capital social (bilanț contabil)			99,944

La 31 decembrie 2019 toate acțiunile sunt ordinare și au o valoare nominală de 10 lei moldovenești (31 decembrie 2018: MDL 10). La data de 31 decembrie 2019 capitalul social total autorizat în valoare de 10 milioane de acțiuni ordinare a fost achitat integral.

Note Explicative la Situațiile Financiare

26 Valoarea justă a instrumentelor financiare

26.1 Estimarea valorii juste

Acest capitol reprezintă descrierea modalității de determinare a valorii juste a instrumentelor financiare cu aplicarea diverselor tehnici de evaluare. Aceste tehnici încorporează estimarea ipotezelor ce vor fi făcute de un participant al pieței la evaluarea instrumentelor.

Credite și avansuri acordate Băncii Centrale și altor bănci: Acestea includ plasări interbancare și articole în curs de încasare. Valoarea justă a plasărilor cu rată flotantă și a depozitelor overnight reprezintă valoarea de bilanț. Depozitele cu o rată fixă a dobânzii devin scadente într-o perioadă mai mică de trei luni și se estimează că valoarea lor justă nu diferă semnificativ de valoarea de bilanț, deoarece aceste instrumente au termene de scadență scurte și sunt convertibile în numerar sau decontate fără cheltuieli semnificative de tranzacționare.

Credite și avansuri acordate clienților: Acestea sunt înregistrate ca valoare netă. Valoarea justă estimată a creditelor și avansurilor reprezintă valoarea scontată a fluxurilor de mijloace bănești estimate viitoare ce urmează să fie încasate. Fluxurile de mijloace bănești preconizate sunt scontate la ratele de piață curente pentru a determina valoarea justă. Aceste rate sunt publicate Banca Națională a Moldovei. Pentru creditele și avansurile acordate clienților cu scadență de până la un an se presupune că valoarea justă este ne semnificativ diferită de valoarea de bilanț.

Instrumente de datorie la cost amortizat: Valoarea justă pentru investițiile financiare clasificate drept credite și creanțe se bazează pe prețurile obținute din piața noilor emisiuni și este inclusă în Nivelul 2 al ierarhiei valorii juste. Certificatele Băncii Naționale și Valorile Mobiliare de Stat mai mari de 1 an sunt în general foarte lichide, dar nu sunt tranzacționate activ pe piețele active, astfel Banca a considerat că valoarea justă a acestor instrumente va fi considerată de a fi egale cu valoarea contabilă.

Datorii față de bănci și față de clienți: Pentru depozitele la cerere și depozitele fără o scadență fixă, valoarea justă reprezintă suma plătită la cerere la data întocmirii bilanțului contabil. Valoarea justă a depozitelor cu scadență fixă este estimată în baza fluxurilor scontate de mijloace bănești, utilizând ratele dobânzii disponibile în materialele și publicațiile de specialitate.

Împrumuturi de la bănci și instituții financiare internaționale: Împrumuturile de la bănci și instituții financiare internaționale sunt înregistrate la cost, ce aproximează valoarea justă, deoarece aceste instrumente au termene de scadență scurte și rate flotante ale dobânzii pentru a reflecta modificările de pe piață. Valoarea justă estimată aferentă împrumuturilor de la instituții financiare reprezintă suma discountată a fluxurilor viitoare așteptate de a fi plătite. Rata de discount reprezintă o rată medie dobânzii a depozitelor cu maturitatea până la 1 an, care este publicată de Banca Națională a Moldovei

26.2 Determinarea valorii juste și ierarhia valorii juste

Banca folosește următoarele priorități la determinarea și dezvăluirea justeii valori a instrumentelor financiare prin următoarele tehnici de evaluare:

Nivelul 1: Conform prețurilor cotate (neajustate) de pe piață pentru activele și obligațiunile identice;

Nivelul 2: Alte tehnici unde toți indicatorii inițiali care au un efect semnificativ asupra justeii valori calculate, sunt observabili, fie direct sau indirect;

Note Explicative la Situațiile Financiare

26 Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

26.2 Determinarea valorii juste și ierarhia valorii juste (continuare)

Nivelul 3: Tehnici unde indicatorii inițiali care au un efect semnificativ asupra justeii valori calculate, nu sunt bazați pe date observabile de pe piață. Pentru a ajunge la valoarea justă pentru elementele din această ierarhie, banca utilizează publicații anuale și alte materiale industriale cu date relevante privind tarifele. În tabelul următor este prezentată o analiză a instrumentelor financiare calculate la Justa Valoare repartizate pe nivelele ierarhice a justeii valori:

	Nivel 1	Nivel 2	Nivel 3	Total
(în mii lei moldovenești)				
31 decembrie 2019				
Active financiare				
Activele evaluate la FV pe o bază recurentă				
Bonuri de tezaur emise de Ministerul de Finanțe	-	2,214	-	2,214
Investiții de capitaluri proprii la FVPL	-	-	1,031	1,031
Alte active financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă pe o bază recurentă				
Plasamente la Banca Centrală	-	-	2,957,362	2,957,362
Credite și avansuri acordate băncilor	-	-	1,786,012	1,786,012
Instrumente de datorie la cost amortizat	-	686,662	-	686,662
Credite și avansuri acordate clienților	-	-	6,125,305	6,125,305
	-	688,876	10,869,710	11,558,586
Datorii financiare				
Datorii față de Banca Centrală	-	-	-	-
Datorii față de bănci	-	-	715	715
Împrumuturi de la IFI	-	-	715,984	715,984
Datorii față de clienți	-	-	9,413,777	9,413,777
	-	-	10,130,476	10,130,476

Note Explicative la Situațiile Financiare

26 Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

26.2 Determinarea valorii juste și ierarhia valorii juste (continuare)

	Nivel 1	Nivel 2	Nivel 3	Total
(În mii lei moldovenești)				
31 decembrie 2018				
Active financiare				
Activele evaluate la FV pe o bază recurentă				
Bonuri de tezaur emise de Ministerul de Finanțe	-	1,168	-	1,168
Investiții de capitaluri proprii la FVPL	-	-	1,031	1,031
Alte active financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă pe o bază recurentă				
Plasamente la Banca Centrală	-	-	2,427,222	2,427,222
Credite și avansuri acordate băncilor	-	-	1,675,171	1,675,171
Investiții financiare – credite și creanțe	-	1,032,951	-	1,032,951
Credite și avansuri acordate clienților	-	-	5,369,084	5,369,084
	-	1,034,119	9,472,508	10,506,627
Datorii financiare				
Datorii față de Banca Centrală	-	-	-	-
Datorii față de bănci	-	-	1,376	1,376
Împrumuturi de la IFI	-	-	914,948	914,948
Datorii față de clienți	-	-	8,321,640	8,321,640
	-	-	9,237,964	9,237,964

Note Explicative la Situațiile Financiare

26 Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

26.2 Determinarea valorii juste și ierarhia valorii juste (continuare)

În tabelul de mai jos sunt stabilite clasificările Băncii pentru fiecare categorie de active și obligații financiare, precum și valorile lor juste:

	2019		2018	
	Suma totală	Valoarea justă	Suma totală	Valoarea justă
(în mii lei moldovenești)				
Active financiare				
Plasamente la Banca Centrală	2,952,617	2,952,617	2,427,222	2,427,222
Credite și avansuri acordate băncilor	1,790,757	1,790,757	1,675,171	1,675,171
Instrumente de datorie la cost amortizat	687,360	688,876	1,050,553	1,031,483
Credite și avansuri acordate clienților	6,018,994	6,125,305	5,190,037	5,256,991
	11,449,728	11,557,555	10,342,983	6,288,474
Datorii financiare				
Datorii față de bănci	715	715	1,376	1,376
Împrumuturi de la IFI	719,910	715,984	916,995	914,948
Datorii față de clienți	9,410,606	9,413,777	8,276,951	8,321,640
	10,131,231	10,130,476	9,195,322	9,237,964

În 2019 și 2018 nu a fost efectuată nici o reclasificare între categoriile de active financiare și datorii financiare.

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului

Introducere și prezentare generală

Cele mai importante tipuri de riscuri financiare la care este expusă Banca sunt:

- Riscul de credit
- Riscul de lichiditate
- Riscul ratei dobânzii
- Riscul operațional
- Riscul valutar

Această notă prezintă informații cu privire la expunerea Băncii la fiecare din riscurile specificate mai sus, obiectivele Băncii, politicile și procesele de măsurare și de gestionare a riscurilor, precum și gestionarea capitalului.

Mediul de afaceri și riscul de țară

Activitatea Băncii este supusă riscului de țară care implică riscurile economice, politice și sociale inerente desfășurării activității de afaceri în Republica Moldova. Aceste riscuri includ repercusiunile politicilor adoptate de către guvern, condițiile economice, introducerea unor impozite și regulamente suplimentare sau modificarea celor în vigoare, fluctuațiile cursurilor valutare și impunerea unor norme privind drepturile contractuale. Rapoartele financiare anexate reflectă evaluarea de către conducere a impactului mediului de afaceri asupra activității și poziției financiare a Băncii. Evoluția mediului de afaceri poate să difere în viitor de evaluarea actuală a conducerii și este greu de estimat impactul pe care l-ar avea diferența dintre mediul de afaceri actual și evoluția acestuia de viitor asupra activității și poziției financiare a Băncii.

Cadrul general de management al riscului

Consiliul Băncii poartă responsabilitate integrală pentru stabilirea și supravegherea cadrului general de management al riscului. Consiliul Băncii a constituit Comitetul privind Gestionarea Activelor și Pasivelor, Comitetul de credit și Comitetul privind Riscul Operațional, care sunt responsabile pentru dezvoltarea și monitoringul politicilor Grupului de management al riscului relevante domeniilor specificate. Toate comitetele raportează în mod regulat Consiliul Băncii despre activitățile efectuate.

Politicile de management a riscului ale Băncii sunt stabilite astfel ca să identifice și să analizeze riscurile suportate de Bancă, să stabilească limitele de risc și controalele corespunzătoare, și să monitorizeze riscurile și respectarea limitelor. Politicile și sistemele de management a riscului sunt revizuite în mod regulat astfel încât să reflecte modificările condițiilor de piață, produse și servicii oferite. Banca, prin utilizarea standardelor și procedurilor sale de instruire și management care sunt stabilite la nivelul OTP Group, are ca scop să dezvolte un mediu de control disciplinat și constructiv în care toți angajații să înțeleagă rolurile și obligațiile lor.

27.1 Riscul de credit

Riscul de credit este riscul apariției unei pierderi financiare a Băncii în cazurile în care clientul sau contrapartea implicate în tranzacțiile aferente instrumentelor financiare nu-și onorează obligațiile contractuale și apare în primul rând din creditele și creanțele băncii acordate clienților și altor bănci și hârtii de valoare investiționale. De asemenea banca se expune la riscul de credit în cazul în care acționează ca intermediar din numele clienților sau a altor părți terțe sau emite garanții. Divizia Risk a Băncii gestionează și controlează riscul de credit având o matrice complexă de competențe individuale, monitorizarea evoluției indicatorilor de risk pe segmentele de piață și produse, prin stabilirea unor limite privind ponderea portofoliului concentrat pe industrii și prin monitorizarea expunerilor în raport cu aceste limite.

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

Banca a stabilit un proces de revizuire a calității creditului pentru a asigura identificarea timpurie a posibilelor modificări ale bonității contrapărților, inclusiv efectuarea revizuirilor regulate ale garanțiilor. Nivelul riscului de contrapartidă este stabilit prin utilizarea unui sistem de clasificare a riscului de credit, care atribuie fiecărei contrapartide un rating al riscului. Evaluările riscului sunt supuse unei revizuirii periodice. Procesul de revizuire a calității creditului urmărește să îi permită băncii să evalueze pierderile potențiale ca urmare a riscurilor la care este expusă și să ia măsuri de corectare.

27.1.1 Evaluarea pierderilor

Referințele de mai jos arată unde este prezentată măsurarea evaluării deprecierei și măsurarea băncii în acest raport. Trebuie citit în legătură cu Rezumatul politicilor contabile semnificative.

- Definiția Băncii și evaluarea neîndeplinirii obligațiilor și a remedierii (Nota 27.1.2.1).
- O explicație a sistemului de clasificare internă și PD a băncii (Nota 27.1.2.2)
- Memodul în care Banca definește, calculează și monitorizează probabilitatea de nerambursare, expunerea la default și pierderea în caz de nerambursare) (notele 27.1.2.3 și 27.1.2.4)
- Atunci când Banca consideră că a avut loc o creștere semnificativă a riscului de credit al unei expuneri (Nota 27.1.2.5)
- Politică băncii de segmentare a activelor financiare în cazul în care ECL este evaluată în mod colectiv (Notă: 17.1.2.6)
- Detaliile calculelor ECL pentru activele din etapa 1, etapa 2 și etapa 3 (Notă: 2.5.1.9.1 (i))

În scopuri contabile, Banca utilizează un model de pierderi de credit anticipate pentru recunoașterea pierderilor din activele financiare (Nota 2.5.1.9 (ii)).

În funcție de factorii de mai jos, banca calculează plățile ECL fie pe bază colectivă, fie individuală.

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.2 Definiția și evaluarea neîndeplinirii obligațiilor și a remedierii

Banca a considerat un instrument financiar implicit și, prin urmare, Etapa 3 (credit depreciat) în toate cazurile în care împrumutatul devine restant 90 de zile pentru plățile contractuale.

Ca parte a evaluării calității dacă un client este în incapacitate de plată, Banca ia în considerare, de asemenea, o varietate de situații care pot indica o probabilitate neplătită de a plăti. Atunci când apar astfel de evenimente, Banca analizează cu atenție dacă evenimentele ar trebui să aibă ca rezultat tratarea clientului ca fiind defaulted și, prin urmare, evaluat ca Etapa 3 pentru ECL sau dacă Etapa 2 este adecvată. Astfel de evenimente includ:

- Identificarea unui eveniment de risc care ar putea duce la nerecuperarea parțială sau totală a sumelor datorate de contrapartidă în contractul inițial (indiferent de suficiența Garanțiilor sau de existența unui Garant / Fiduciar), cauza fiind semnificația deteriorarea situației financiare a debitorului; depășirea limitelor stabilite pentru indicatorii financiari menționați mai jos poate fi folosită ca declanșator pentru transferul în neîndeplinire a obligațiilor, totuși banca nu se va baza doar pe valoarea indicatorilor respectivi și va fi efectuată o analiză individuală pentru a evalua situația financiară a contrapărții și necesitatea transferului în S3
- Înregistrarea întârzierilor de împrumut (principal, dobândă, comisioane) de cel puțin 90 de zile (3 luni). Apariția acestui incident va duce la clasificarea expunerii la "default", cu excepția circumstanțelor speciale care indică faptul că plățile întârziate rezultă din cauze care nu au legătură cu situația debitorului
- Contrapartida face obiectul unei acțiuni în justiție în legătură cu dificultățile administrative ale societății (numirea unui administrator special, confiscarea, lichidarea prin hotărâre judecătorească, citarea la o instanță internațională etc.) sau o procedură echivalentă în temeiul legii aplicabile țara debitorului
- Identificați o situație care necesită un acord de restructurare pentru un credit forborn (orice situație / eveniment care are ca rezultat restructurarea creditelor) (cu excepția cazurilor de "renegociere comercială": credite pentru clienți performanți (sănătoși) pentru care banca din motive comerciale este de acord să modifice condițiile stipulate în Acordul de împrumut inițial) generează reclasificarea inevitabilă a clientului în categoria implicită)
- Apariția oricărei situații care este definită în contractul de credit drept eveniment de neexecutare, cum ar fi o încălcare a legământului care nu a fost renunțată de Bancă
- împrumutul este pus în vânzare pentru o pierdere economică semnificativă din punct de vedere al creditului;
- Alte declanșatoare care pot fi considerate ca un eveniment implicit (bazat pe evaluarea experților): informații din surse publice, încălcarea unor legi importante pentru alte facilități de împrumut care nu au fost inițiate de Bancă, implicit în alte instituții bancare / financiare etc.

Politica Băncii este de a considera un instrument / expunere financiară ca fiind "vindecată" și, prin urmare, este reclasificată din Etapa 3 atunci când nu mai îndeplinesc una dintre condițiile de mai sus, ceea ce înseamnă în special că toate plățile întârziate vor fi plătite. Decizia de a clasifica un activ ca Etapa 2 sau Etapa 1 după vindecare depinde de gradul de creditare actualizat, în momentul vindecării, și dacă a avut loc o creștere semnificativă a riscului de credit în comparație cu recunoașterea inițială. Perioada de vindecare pentru împrumuturile "forborne" este de 12 luni după orice perioade de grație acordate după evenimentul de restructurare.

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.2 Definiția și evaluarea neîndeplinirii obligațiilor și a remedierii (continuare)

Banca monitorizează continuu orice cerință specifică a sectorului / BASEL / EBA / OTP Group privind clasificarea creditelor în categoriile de risc pentru a aplica cele mai bune practici de piață. Metodologia EBA, care se aplică începând cu anul 2021, recomandă utilizarea unei perioade de probă de până la 3 luni după orice restructurare "non-forborne".

27.1.3 O explicație a sistemului de clasificare internă și PD a băncii

Departamentul de Risc al băncii își utilizează modelele interne de rating. Banca dispune de modele separate pentru portofoliile sale cheie în care clienții săi sunt evaluați. Următoarele portofolii sunt monitorizate:

NON-RETAIL:

Corporate și IMM-uri

Această categorie include împrumuturile acordate clienților corporativi cu cifra de afaceri mai mare de 100 milioane MDL și companiile transnaționale și întreprinderile mici și mijlocii cu cifra de afaceri cuprinsă între 20 și 100 milioane lei, bănci și suverane, inclusiv portofoliul de titluri de stat.

Pentru corporații și IMM-uri, debitorii sunt evaluați de către specialiștii angajați în riscul de credit ai Băncii. Evaluarea riscului de credit se bazează pe un model de creditare care ia în considerare diverși factori cantitativi și calitativi privind informațiile istorice, curente și prospective, cum ar fi:

- Informații financiare istorice, împreună cu previziunile și bugetele pregătite de client: rezultatele obținute și cele așteptate, indicatorii de solvabilitate, indicatorii de lichiditate și orice alte rapoarte relevante pentru măsurarea performanței financiare a clientului. Unii dintre acești indicatori sunt capturați în legăminte cu clienții și, prin urmare, sunt măsurați cu o atenție sporită.
- Orice informații disponibile publicului despre clienți de la părțile externe. Acestea includ grade externe de rating emise de agențiile de rating, rapoarte independente de analist sau comunicate de presă și articole.
- Prezența cazurilor juridice, statutul acestora la data evaluării
- Dacă împrumutul este securizat sau negarantat
- Existența indicatorului de forborn / non-forborn
- Orice alte informații susținute în mod obiectiv cu privire la calitatea și abilitățile conducerii clientului relevante pentru performanța companiei: proces de insolvență,

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.3 O explicație a sistemului de clasificare internă și PD a băncii

Clasificarea împrumuturilor NON-RETAIL în etape de risc

Etapa 1 - expunerea contrapartidelor care nu sunt în S2 sau S3, în mod regulat, are un termen maxim de zile mai târziu de 30 de zile. În cadrul evaluării interne, aceste expuneri au ratingul de:

- a. S1 Nici restant, nici depreciat - când DPD este de 0 zile
- b. S1 Resant, dar nedepreciat - când PDP este de până la 30 de zile

Etapa 2 - expuneri care prezintă semne de deteriorare semnificativă a riscului de credit de la origine. În general, acest lucru este determinat de prezența în Lista supravegheată. Alte declanșatoare considerate de Bancă pentru a demonstra deteriorarea riscului de credit pentru o contrapartidă care urmează să fie mutată de la S1 la S2 sunt:

- Plăți restante de peste 30 de zile;
- Credite restructurate în perioada de probă (cele care au migrat de la S3 la S2);
- Alți factori calitativi sunt luați în considerare, cum ar fi deteriorarea situației financiare, încălcarea legămintelor etc.;

În cadrul ratingului intern, aceste expuneri au ratingul S2 trecut, dar nu este depreciat - atunci când DPD este mai mare de 30 de zile, dar mai puțin de 90 de zile

Etapa 3 - expunerile care se află în "default", așa cum este detaliat în Nota 27.1.2.1. În cadrul ratingului intern, aceste expuneri au ratingul "împrumuturi și valori mobiliare depreciate".

RETAIL:

Consum

Creditele de consum cuprind împrumuturi personale, carduri de credit și descoperiri de cont și credite comerciale mai puțin complexe. Aceste produse sunt evaluate în scopuri de calcul ECL utilizând indicatori mai puțin complexi, principalul fiind determinat de zilele care au trecut până la scadență.

Credit ipotecar

Creditele ipotecare includ împrumuturi acordate persoanelor fizice pentru finanțarea unui credit ipotecar. Aceste produse sunt evaluate în scopuri de calcul ECL utilizând indicatori mai puțin complexi, principalul fiind determinat de zilele care au trecut până la scadență.

Profesioniști și afaceri mici (RPO/VSE)

Profesioniștii și întreprinderile foarte mici se conformează împrumuturilor acordate împrumuturilor mai puțin complexe pentru întreprinderile mici. Aceste produse sunt evaluate utilizând indicatori de risc similare și pentru companii și IMM-uri.

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.3 O explicație a sistemului de clasificare internă și PD a băncii

Clasificarea împrumuturilor RETAIL în etape de risc

Etapa 1 - expunerea contrapartidelor care nu sunt în S2 sau S3, în mod regulat, are un termen maxim de zile trecute de 30 de zile. În cadrul evaluării interne, aceste expuneri au ratingul de:

- S1 Nici restante nici depreciate - când DPD este de 0 zile
- S1 Restante, dar nedepreciate - când PDP este de până la 30 de zile

Etapa 2 - expuneri care prezintă semne de deteriorare semnificativă a riscului de credit de la origine. Alte declanșatoare considerate de Bancă pentru a demonstra deteriorarea riscului de credit pentru o contrapartidă care urmează să fie mutată de la S1 la S2 sunt:

- Plăți restante de peste 30 de zile;
- Credite restructurate în perioada de probă (cele care au migrat de la S3 la S2);
- Plățile restante mai mari de 30 de zile cel puțin o dată în ultimele 12 luni.

În cadrul ratingului intern, aceste expuneri au ratingul S2 trecut, dar nu este depreciat - atunci când DPD este mai mare de 30 de zile, dar mai puțin de 90 de zile

Etapa 3 - expunerile care se află în "default", așa cum este detaliat în Nota 27.1.2.1. În cadrul ratingului intern, aceste expuneri au ratingul "împrumuturi și valori mobiliare depreciate". În mod specific, sunt monitorizați următorii indicatori de implicare:

- Plăți restante de peste 90 de zile
- Credite restructurate
- Au început procedurile de recuperare dure,
- Moartea debitorului
- Au fost identificate evenimente de fraudă

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.4 Expunerea la default

Expunerea la default (EAD) reprezintă valoarea contabilă brută a instrumentelor financiare care fac obiectul calculului deprecierii și este egală cu expunerea curentă, inclusiv partea contractată (care corespunde principalului contabil în bilanț) și partea neachitată (corespunzătoare off-balanțului coloana ajustată cu CCF) la care se pot aplica coeficienți de ajustare în funcție de scadența reziduală (integrată în rata de provizionare).

Pentru a calcula EAD pentru un împrumut de etapă 1, Banca evaluează posibilele evenimente implicite în termen de 12 luni pentru calculul celor 12 mECL. Cu toate acestea, în cazul în care un împrumut de etapă 1 care se așteaptă să se întoarcă în termen de 12 luni de la data bilanțului și care se așteaptă să se vindece și, ulterior, implicit, se iau în considerare toate evenimentele implicite legate. Pentru etapa 2 și etapa 3, expunerea în caz de nerambursare este luată în considerare pentru evenimente pe durata de viață a instrumentelor.

Banca determină EAD prin modelarea gamei de posibile rezultate ale expunerii la diferite momente în timp, corespunzând scenariilor multiple. IFRS 9 PD sunt apoi atribuite fiecărui scenariu economic pe baza rezultatelor modelelor Băncii.

Modelele PD se bazează pe o abordare în două etape:

- Construcția curbei marginale a TTC PD pentru fiecare grup omogen;
- Reglarea curbei PD TTC ținând cont de situația actuală și de impactul informațiilor prospective.

PD la 12m este aplicat pentru 12mECL; durata de viață PD se aplică pentru LTECL.

27.1.5 Pierderea în caz de nerambursare/default

LGD utilizate pentru calculul ECL în contextul IFRS9 se bazează pe modelul LGD intern care utilizează recuperări istorice.

27.1.6 Majorare semnificativă a riscului de credit

Banca monitorizează în mod continuu toate activele care fac obiectul plăților ECL. Pentru a determina dacă un instrument sau un portofoliu de instrumente este supus la 12mECL sau LTECL, Banca evaluează dacă a existat o creștere semnificativă a riscului de credit de la recunoașterea inițială.

Banca aplică metode cantitative și calitative pentru declanșarea unei creșteri semnificative a riscului de credit pentru un activ, cum ar fi deplasarea unui client / facilitate în lista de urmărire, sau contul devenind forboren. În anumite cazuri, Banca poate considera, de asemenea, că evenimentele explicate în Nota 27.1.2.2 reprezintă o creștere semnificativă a riscului de credit, spre deosebire de un default. Indiferent de modificarea claselor de credit, în cazul în care plățile contractuale sunt mai mari de 30 de zile după expirarea termenului, se consideră că riscul de credit a crescut semnificativ de la recunoașterea inițială.

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.7 Gruparea activelor financiare evaluate pe bază colectivă

După cum se explică în notele 27.1.2 și 2.5.1.9.1 (i), în funcție de factorii de mai jos, Banca calculează ECL-uri pe o bază colectivă sau individuală.

Evaluarea deprecierei pe bază individuală

Clasele de active în care Banca calculează ECL pe o bază individuală includ activele de la etapa 3, cu excepția portofoliilor negarantate și a împrumuturilor garantate colectiv.

Evaluarea deprecierei pe bază colectivă

Clasele de active în care Banca calculează ECL pe bază colectivă include:

- realizarea activelor (etapa 1 și 2) din toate segmentele;
- active S3 din portofolii negarantate;
- activele S3 din portofoliul securizat (de obicei împrumuturi emise sau expuneri semnificative).

27.1.8 Analiza activelor colective depreciate

(i) Analiza intrărilor în ECL în scenarii economice multiple

În conformitate cu exercițiul de testare la stress, Banca a evaluat sensibilitatea pierderilor de la schimbări în parametrii-cheie de risc. Două scenarii adverse, stres și cel mai rău, caracterizate printr-o deteriorare progresivă a contextului macroeconomic, atât la nivel național cât și la internațional, au fost utilizate pentru evaluarea impactului, printre alte elemente, cu privire la rata de recuperare și la rata de rambursare care aparțin portofoliului de credite.

Banca a elaborat patru scenarii pentru analiza de sensibilitate, două din care sînt bazate pe creșterea/descrășterea cu 5 puncte de bază la PD (probabilitatea de nerambursare) și LGD constantă (pierderea așteptată în caz de nerambursare) și două bazate pe creșterea/descrășterea LGD cu 10 puncte de bază și PD constantă.

Schimbarea in PD cu 5%:

	Provizion Total 2018 Contabilizat	Schimbare în baza de puncte	Provizion Total Simulat	Creșterea/Scaderea in Stocul Total de Provizion, MDL	Creșterea/Scadere a in Stocul Total de Provizion, %
<i>(in mii lei moldovenești)</i>					
Retail	99,361	+ 5%	173,119	73,759	74%
		- 5%	83,297	(16,064)	-16%
Non Retail	148,231	+ 5%	199,529	51,298	35%
		- 5%	116,003	(32,229)	-22%
	247,592				

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.8 Analiza activelor colective depreciate (continuare)

Schimbarea în LGD cu 10%:

	Provizion Total 2019 Contabilizat	Schimba re în baza de puncte	Provizion Total Simulat	Creșterea/Scadere a în Stocul Total de Provizion, MDL	Creșterea/Scaderea în Stocul Total de Provizion, %
(in mii lei moldovenești)					
Retail	99,361	+ 10%	96,918	(2,443)	-2%
		- 10%	76,054	(23,307)	-23%
Non Retail	148,231	+ 10%	139,749	(8,482)	-6%
		- 10%	105,183	(43,049)	-29%
	247,592				

În conformitate cu exercițiul de testare la stress, Banca a evaluat sensibilitatea pierderilor de la schimbări în parametrii-cheie de risc la 31 decembrie 2018. Două scenarii adverse, stres și cel mai rău, caracterizate printr-o deteriorare progresivă a contextului macroeconomic, atât la nivel național cât și la internațional, au fost utilizate pentru evaluarea impactului, printre alte elemente, ca privire la rata de recuperare și la rata de rambursare care aparțin portofoliului de credite.

Banca a elaborat patru scenarii pentru analiza de sensibilitate, două din care sînt bazate pe creșterea/descreșterea cu 5 puncte de bază la PD (probabilitatea de nerambursare) și LGD constantă (pierderea așteptată în caz de nerambursare) și două bazate pe creșterea/descreșterea LGD cu 10 puncte de bază și PD constantă.

Schimbarea în PD cu 5%:

	Provizion Total 2018 Contabilizat	Schimbare în baza de puncte	Provizion Total Simulat	Creșterea/Scader ea în Stocul Total de Provizion, MDL	Creșterea/Scader ea în Stocul Total de Provizion, %
(in mii lei moldovenești)					
Retail	71,827	+ 5%	130,370	58,543	82%
		- 5%	69,309	(2,518)	-4%
Non Retail	137,211	+ 5%	190,339	53,127	39%
		- 5%	112,029	(25,183)	-18%
	209,038				

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.8 Analiza activelor colective depreciate (continuare)

Schimbarea in LGD cu 10%:

	Provizion Total 2018 Contabilizat	Schimbare în baza de puncte	Provizion Total Simulat	Creșterea/Scader ea in Stocul Total de Provizion, MDL	Creșterea/Scadere a in Stocul Total de Provizion, %
(in mii lei moldovenești)					
Retail	71,827	+ 10%	80,517	8,690	12%
		-10%	63,070	(8,756)	-12%
Non Retail	137,211	+ 10%	131,268	(5,943)	-4%
		- 10%	102,462	(34,749)	-25%
	209,038				

27.1.9 Prezentare generală a împrumuturilor restructurare și renegociate

Tablelul de mai jos prezintă valoarea contabilă brută a activelor financiare modificate anterior pentru care indemnizația de pierdere a fost modificată la o valoare de 12mECL pe parcursul perioadei:

	31 decembrie 2019		31 decembrie 2018	
	Valoarea contabilă brută	ECL Aferet	Valoarea contabilă brută	ECL Aferent
Facilități care s-au vindecat de la modificare și sunt acum măsurate folosind 12mECL (Etapa 1)	4,084	39	5,697	48
Facilități care s-au reîntors la (etapa 2/3) LTECL-uri care s-au vindecat odată	-	-	16,681	7,401

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.10 Analiza de concentrare de risk

Valoarea de bilanț după clasa de active financiare pentru care termenele au fost renegotiate la 31 decembrie 2019 și 2018 este analizata mai jos:

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(in mii lei moldovenești)		
Credite și avansuri acordate clienților		
Creditarea corporativa si business mic/mediu	14,764	43,619
Credite de consum	405	115
Credite imobiliare	1,257	3,473
Credite PRO/VSB	6,124	8,429
	22,550	55,636

Majoritatea concentrărilor de riscuri de credit sunt generate de amplasarea și tipul clientului în raport cu investițiile, creditele, avansurile și garanțiile acordate de Bancă. Banca nu are o expunere semnificativă față de orice persoană fizică client sau parte contractantă. Activitatea de creditare a Băncii se desfășoară în Republica Moldova. Abilitatea debitorilor de a-și rambursa datoriile depinde de un șir de factori, inclusiv solvabilitatea financiară a fiecărui debitor în parte, și a economiei Republicii Moldova în ansamblu. Portofoliul de credite cuprinde credite acordate la aproximativ 2,725 de persoane juridice (2018: 1,415) și 74,262 persoane fizice (2018: 65,694).

Expunerea maximala a riscului de credit fata de orice client sau parte contractanta la 31 decembrie 2019 a fost de MDL'000 182,866 (2018: MDL'000 146,671).

La 31 decembrie 2019, suma celor mai mari zece datorii nete la credite constituie MDL'000 974,774 (31 decembrie 2018: MDL'000 865,288).

Expunerea maximă la riscul de credit

În tabelul de mai jos este prezentat expunerea maximă la riscul de credit pentru componentele de bilanț. Expunerea maximă este prezentată brut, înainte de efectul de reducere prin intermediul «master netting» și contractelor de gaj.

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.10 Analiza de concentrare de risk (continuare)

	Note	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(in mii lei moldovenești)			
Plasamente la Banca Centrală	12	2,952,617	2,427,222
Credite și avansuri acordate băncilor	13	1,790,757	1,675,171
Instrumente de datorie la cost amortizat	15	685,146	1,050,553
Hârtii de valoare investiționale	15	-	-
Credite și avansuri acordate clienților	14	6,255,355	5,390,999
Alte active		52,522	40,069
Total		11,736,397	10,584,014
Angajamente	27.3	1,559,464	1,401,424
Total expunere la riscul de credit		13,295,861	11,985,438

The Bank monitors concentrations of credit risk by sector and by geographic location. An analysis of concentrations of credit risk as of 31 December 2019, shown below:

	Credite și avansuri acordate clienților	Credite și avansuri acordate băncilor	Credite și avansuri la cost amortizat	Acive financiare la VJPP
(in mii lei moldovenești)				
Concentrarea după sectoare				
Stat	-	-	685,146	-
Banca Centrală	-	2,952,617	-	-
Bănci comerciale	-	1,790,757	-	1
Persoane fizice	2,615,830	-	-	-
Clienți corporativi	3,403,164	-	-	1,030
Conturi	0	-	-	-
Persoane fizice	98,712	-	-	-
Clienți corporativi	1,449,532	-	-	-
	7,567,238	4,743,374	685,146	1,031
Concentrarea				
Moldova	6,011,909	2,950,072	685,146	1,031
CSI	2,026	19,463	-	-
UE	251	1,669,295	-	-
SUA	-	8,242	-	-
Alte	4,808	96,302	-	-
	6,018,994	4,743,374	685,146	1,031

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.10 Analiza de concentrare de risk (continuare)

An analysis of concentrations of credit risk as of 31 December 2018, shown below:

	Credite și avansuri acordate clienților	Credite și avansuri acordate băncilor	Credite și avansuri la cost amortizat	Acive financiare la VJPP
(în mii lei moldovenești)				
Concentrarea după sectoare				
Stat	-	-	1,050,553	-
Banca Centrală	-	2,427,222	-	-
Bănci comerciale	-	1,675,171	-	1
Persoane fizice	1,997,494	-	-	-
Clienți corporativi	3,191,878	-	-	1,030
Conturi extrabilanțiere:				
Persoane fizice	96,225	-	-	-
Clienți corporativi	1,297,123	-	-	-
	6,582,720	4,102,393	1,050,553	1,031
Concentrarea după locație				
Moldova	6,252,145	2,427,222	1,050,553	1,031
CSI	1,417	7,303	-	-
UE	320,915	1,650,419	-	-
SUA	-	17,449	-	-
Alte	8,243	-	-	-
	6,582,720	4,102,393	1,050,553	1,031

Analiza pe termene a creditelor, divizate pe clase de active financiare la 31 decembrie 2019 și 2018 este prezentată mai jos:

	Mai puțin de 30 zile	31 și 60 zile	61 și 90 zile	Mai mult de 91 zile	Total
(în mii lei moldovenești)					
Credite și avansuri acordate clienților 31 decembrie 2019					
Corporative și IMM	2,782,721	32,088	14,584	38,293	2,867,686
Consum	1,457,680	8,573	3,844	12,469	1,482,566
Ipotecare	1,138,689	8,003	4,577	5,434	1,156,703
PRO/VSB	719,185	3,760	2,112	23,343	748,400
	6,098,275	52,424	25,117	79,539	6,255,355
31 decembrie 2018					
Corporative și IMM	2,731,242	8,476	4,557	29,610	2,773,885
Consum	1,131,507	9,784	4,487	9,518	1,155,296
Ipotecare	790,023	8,032	956	6,524	805,535
PRO/VSB	620,918	7,650	3,591	2,4124	656,283
	5,273,690	33,942	13,591	69,776	5,390,999

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.10 Analiza de concentrare de risk (continuare)

O analiză a creditelor și avansurilor acordate clienților după tip de client și industrie la 31 decembrie 2019 și 2018 este prezentată mai jos:

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)		
Credite acordate persoanelor fizice		
Credite de consum	1,382,046	1,043,455
Credite ipotecare	1,156,654	805,539
	2,538,700	1,848,994
Minus alocări pentru depreciere	(53,770)	(27,329)
Credite net pentru persoane fizice, net	2,484,930	1,821,665
Credite acordate clienților corporativi		
Industria și comerț	2,606,153	2,515,329
Agricultura și industria alimentară	526,341	444,375
Industria combustibilului și energetică	9,198	10,481
Construcții	282,601	247,455
Overdraft-uri	10,381	9,621
Micro-întreprinderi	148,123	166,988
Alte	133,858	147,756
	3,716,655	3,542,005
Minus alocări pentru depreciere	(182,591)	(173,633)
Credite acordate clienților corporative, net	3,534,064	3,368,372
Total credite și avansuri acordate clienților, net	6,018,994	5,190,037

Activitatea de creditare a Băncii se desfășoară în Republica Moldova. Capacitatea debitorilor de a-și rambursa datoriile depinde de un șir de factori, inclusiv solvabilitatea totală financiară a debitorilor și a economiei Republicii Moldova în ansamblu.

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.11 Garanții și alte îmbunătățiri

Orientările existente acoperă criteriile de acceptabilitate și de evaluare a fiecărui tip de garanție.

Principalele tipuri de garanții obținute sunt următoarele: spații imobiliare (rezidențiale, comerciale, terenuri), stocuri de bunuri și materiale, creanțe comerciale, valori mobiliare, numerar și alte tipuri (dacă obiectul poate fi identificat, evaluat și gajat).

De asemenea, Banca obține garanții de la societățile-mamă pentru împrumuturi către filialele lor. Banca monitorizează valoarea de piață a garanției și solicită garanții suplimentare în conformitate cu acordul de bază.

Politica băncii este de a dispune de proprietăți returnate într-o manieră ordonată. Veniturile sunt utilizate pentru a reduce sau a rambursa creanța restanta. În general, Banca nu ocupă proprietăți returnate pentru uz comercial.

Banca utilizează 3 moduri de tranzacționare a bunurilor aflate în posesia sa:

- prin publicarea de reclame în mass-media
- prin licitație, și anume prin contractarea serviciilor pentru organizarea licitațiilor
- prin intermediul companiilor imobiliare

Banca deține gaj la creditele și avansurile acordate clienților în formă de drepturi legale ipotecare asupra proprietății, stocurilor de materiale și echipament, cât și garanții corporative și depozite de numerar. Valoarea justă a gajului plasat ca pierdere individuală la 31 decembrie 2019 estimat la MDL'000 37,907 (31 decembrie 2018: MDL'000 36,807). Valoarea justă a gajului plasat pentru creditele expirate dar pentru care nu s-a calculat provizionul la 31 decembrie 2019 estimat la MDL'000 237,835 (31 decembrie 2018: MDL'000 283,777).

Collateral generally is held over loans and advances to banks, except when securities are held as part of reverse repurchase and securities borrowing activity. Collateral usually is not held against investment securities, and no such collateral was held as of 31 December 2019 and 2018.

Garanții și alte îmbunătățiri ale creditului. Tabelele de pe paginile următoare prezintă expunerea maximă la riscul de credit pe clase de active financiare.

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.1.11 Garanții și alte surse de rambursare

(în mii lei moldovenești)	Expunerea maximă la riscul de credit	Numerar	Valori mobiliare	Garanțiile părții terțe	Proprietăți	Altele	Surplus de colaterale	Total colateral	Expunerea netă	Asociat ECLs
31 decembrie 2019										
Corporativi și IMM	2,729,277	51,810	39,448	539,758	2,048,291	2,148,583	(2,021,051)	4,827,890	1,317,079	138,410
Consum	1,440,199	7,408	-	-	106,295	9,417	(51,990)	123,120		42,367
Ipotecare	1,139,186	17,465	-	63,564	1,584,808	2,287	(497,648)	1,668,124		17,517
PRO/VSB	710,333	5,685	-	53,923	758,923	399,111	(540,125)	1,217,642		38,067
Angajamente de a acorda împrumuturi	1,051,312	1,523	-	4,131	101,823	233,264	(338,322)	340,741	710,571	7,467
Garanții financiare	479,737	25,289	-	25,402	110,376	75,689	(234,260)	236,756	242,981	3,658
Acreditiv	17,195	-	-	1,490	9,533	7,712	(18,735)	18,735		94
Total	7,567,239	109,180	39,448	688,268	4,720,049	2,876,063	(3,702,131)	8,433,008	2,270,631	247,580
31 decembrie 2018										
Corporativi și IMM	2,644,112	49,572	37,497	477,778	2,133,760	2,056,741	(2,464,429)	2,290,919	353,193	129,772
Consum	1,137,147	2,744	-	-	77,112	10,921	(46,426)	44,350	1,092,797	18,149
Ipotecare	792,234	19,213	-	8,788	1,227,842	1,458	(469,907)	787,394	4,840	13,302
PRO/VSB	616,545	3,908	-	37,538	699,904	287,839	(458,229)	570,960	45,585	39,738
Angajamente de a acorda împrumuturi	901,069	820	3	6,217	170,693	73,811	(35,304)	216,240	684,829	5,349
Garanții financiare	463,444	9,638	-	13,847	100,518	106,180	(87,666)	142,517	320,927	2,569
Acreditiv	28,835	-	-	9,039	14,911	19,565	(15,038)	28,478	357	158
Total	6,583,386	85,895	37,500	553,206	4,424,739	2,556,516	(3,576,999)	4,080,858	2,502,528	209,037

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.1 Riscul de credit (continuare)

27.1.1.11 Garanții și alte surse de rambursare (continuare)

Tabele de mai jos oferă o analiză a valorii juste curente a garanțiilor deținute și a asigurării creditului pentru activele din etapa 3

(în mii lei moldovenești)	Expunerea maximă la riscul de credit	Numerar	Valori mobiliare	Garanțiile părții terțe	Proprietăți	Altele	Surplus de colaterale	Total colateral	Expunerea netă	Asociat ECLs
31 decembrie 2019										
Corporativi și IMM	50,806	-	-	25,935	94,021	466,528	(122,088)	586,484	-	57,894
Consum	3,779	-	-	-	2,085	449	(1,376)	2,534	1,245	12,498
Ipotecare	2,196	-	-	-	16,863	-	(14,367)	16,863	-	6,398
PRO/USB	5,704	-	-	-	31,935	11,466	(36,139)	43,401	-	24,204
Angajamente de a acorda împrumuturi	203	-	-	-	-	-	-	-	203	40
Garanții financiare	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Acreditiv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	62,688	-	-	25,935	144,904	478,443	(173,970)	649,282	1,448	101,034
31 decembrie 2018										
Corporativi și IMM	44,212	-	-	-	115,167	438,896	(509,611)	554,063	-	61,714
Consum	4,009	-	-	-	1,381	249	(1,086)	1,630	2,379	7,487
Ipotecare	7,197	-	-	-	30,538	-	(23,420)	30,538	-	9,244
PRO/USB	8,349	90	-	-	46,918	12,796	(51,554)	59,804	-	28,563
Angajamente de a acorda împrumuturi	166	-	-	-	-	-	-	-	166	14
Garanții financiare	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Acreditiv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	63,933	90	-	-	194,004	451,940	(585,672)	646,035	2,545	107,023

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.2 Riscul de lichiditate și gestionarea finanțării

Riscul de lichiditate reprezintă riscul pe care Banca îl va înregistra în caz de dificultate a onorării obligațiilor rezultând din obligațiile financiare.

Gestionarea riscului de lichiditate

Poziția Băncii privind managementul lichidității este de a asigura, în măsura cea mai mare posibilă, că va avea suficientă lichiditate pentru a-și onora obligațiile la scadență, în condiții normale sau de criză, fără a suporta pierderi inacceptabile sau riscând să dăuneze reputației Băncii.

Pe termen scurt lichiditatea este gestionată de către Trezorerie în baza informației primite de la alte entități de afaceri privind profilul lichidității activelor și obligațiilor lor financiare și a detaliilor privind fluxurile viitoare de mijloace bănești ce pot fi obținute din activitatea de afaceri prognozată în viitor. Trezoreria astfel menține un portofoliu al activelor lichide pe termen scurt, compus în mare parte din hârtii de valoare investiționale lichide pe termen scurt, credite și avansuri băncilor și alte facilități interbancare, în scopul asigurării menținerii unei lichidități suficiente a întregii Băncii.

Pe termen mediu și lung lichiditatea este gestionată prin intermediul serviciului de gestionare a activelor și pasivelor care raportează comitetului ALCO privind necesitățile de finanțare viitoare.

Tablelul de mai jos însumează obligațiile Băncii după maturități la 31 decembrie 2019 și 2018, în funcție de perioadele reziduale până la data de rambursare.

	Total	Scadența reziduală mai mică de 1 lună	Scadența reziduală între 1 lună și 1 an	Scadența reziduală între 1 și 5 ani	Scadența reziduală mai mare de 5 ani
(in thousands MDL)					
La 31 decembrie 2019					
Datorii față de bănci și față de clienți	9,429,857	809,252	4,150,886	3,011,220	1,458,499
Datorii emise și alte împrumuturi	719,951	72,561	499,900	145,142	2,348
Total datorii financiare	10,149,808	881,813	4,650,786	3,156,362	1,460,847
La 31 decembrie 2018					
Datorii față de bănci și față de clienți	8,287,531	582,042	3,835,300	2,560,733	1,309,456
Datorii emise și alte împrumuturi	923,783	75,717	511,287	334,320	2,459
Total datorii financiare	9,211,314	657,759	4,346,587	2,895,053	1,311,915

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.3 Riscul de piață

Riscul de piață este riscul modificării prețurilor de piață, cum ar ratele dobânzilor, prețul acțiunilor, cursurile de schimb valutare și a marjelor creditare care vor afecta Banca sau valoarea instrumentelor sale financiare deținute. Obiectivul managementului riscului de piață este managementul și controlul expunerilor la riscul de piață în limita parametrilor acceptabili, optimizând rezultatul riscului.

La sfârșitul anului 2019 a deținut un portofoliu de tranzacționare de valori mobiliare de stat mici (2,3 milioane lei). Acest portofoliu a fost constituit având în vedere cerințele de reglementare impuse de BNM. În trimestrul III, BNM și-a actualizat regulamentul privind plasarea, tranzacționarea și răscumpărarea titlurilor de stat, în cadrul cărora s-au stabilit noi cerințe pentru dealerii primari (banca are licența deținătorului primar), inclusiv obligația minimă de cotare / cotație zilnică a statului Titluri de valoare. Obligația de listare zilnică prevede 2 condiții care trebuie respectate:

- listare obligatorie zilnică a valorilor mobiliare de stat cumpărate în ultimele 2 licitații (licitațiile sunt organizate de două ori pe lună pentru titlurile de stat și o dată pe lună pentru obligațiunile de stat cu dobândă fixă și pentru titlurile de stat cu dobândă variabilă);
- portofoliul minim care urmează să fie listat este de 100 K lei (la valoarea noțională).

Având în vedere valoarea portofoliului și natura instrumentelor financiare, riscul de piață aferent este considerat nevalabil.

27.3.1 Riscul ratei dobânzii

Activitatea Băncii este expusă riscului aferent fluctuației ratei dobânzii, ce se exprimă prin faptul că activele și obligațiile purtătoare de dobândă devin scadente sau își modifică valoarea în termene sau sume diferite. Activitățile de gestiune a riscurilor au ca obiectiv optimizarea venitului net aferent dobânzilor, cu condiția ca nivelurile ratei dobânzii cotate pe piață să fie corelate la strategiile de afaceri ale Băncii.

Sensibilitatea asupra venitului net din dobânzi al Băncii este analizată separat pentru rate variabile (ca efect al modificărilor ratei dobânzii pentru active și pasive cu rată variabilă) și ratele fixe (prin reevaluarea activelor financiare cu rată fixă pentru efectele schimbărilor asumate asupra ratelor dobânzilor, bazate pe pe presupunerea că există modificări paralele în curba de randament). În funcție de evoluția pieței financiare, Banca estimează o fluctuație de +/- 10 puncte de bază pentru activele și pasivele sale și determina impactul acestei fluctuații asupra venitului net din dobânzi.

Pe lângă aceasta, Banca calculează 2 șocuri de rate ale ratelor dobânzilor (NIRUP - non paralele rate dobânzii sus și NIRDW - non paralele rate dobânzii jos) care nu sunt paralele, care reprezintă două scenarii de risc direcțional, cu o creștere / scădere globală a ratelor dobânzii

Pentru NIRUP / NIRDW calibrarea a fost definită după cum urmează:

- În toate monedele, nivelul propus este un multiplicator aplicat calculului șocurilor de 100 bp.
- Multiplicatorul este definit ca 50% din maximul șocurilor de stres pentru NIRUP și pentru NIRDW observate în oricare dintre monedele grupului SG.

Deci, pentru NIRUP, multiplicatorul este setat la 994bp iar pentru NIRDW multiplicatorul este setat la 338bp.

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.3 Riscul de piață (continuare)

27.3.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Pentru fiecare dintre monedele pentru care este definită o limită pentru Mobiasbanca: MDL și EUR, nivelul propus este un multiplicator aplicat calculului șocurilor de 100 bp. Multiplicatorul este definit ca fiind maximul șocurilor de stres pentru NIRUP și pentru NIRDW observate pe fiecare dintre aceste valute încadrate.

Schimbare în baza de puncte	Prag stability pentru profit sau pierdere	Limită stabilită pentru profit sau pierdere	Sensibilitatea profitului sau a pierderii				Sensibilitatea capitalului	31 decembrie 2019
			de la 0 pana 6 luni	de la 6 luni pana la 1 an	de la 1 an pana la 5 ani	> 5 ani		
(in thousands MDL)								Total
MDL	+10	1,156	193	(302)	380	4,687	7,524	4,765
EUR	+10	1,926	1,733	315	632	4,064	-	5,011
Other	+10	-	-	77	95	908	-	1,080
Total		3,852	2,696	90	1,107	9,659	-	10,856
MDL	-10	(8,475)	(9,438)	303	(384)	(4,724)	(7,572)	(4,805)
EUR	-10	(3,852)	(4,045)	(316)	(635)	(4,119)	-	(5,070)
Other	-10	-	-	(77)	(96)	(-920)	-	(1,093)
Total		(11,749)	(12,712)	(90)	(1,115)	(9,763)	-	(10,968)

Schimbare în baza de puncte	Prag stability pentru profit sau pierdere	Limită stabilită pentru profit sau pierdere	Sensibilitatea profitului sau a pierderii				Sensibilitatea capitalului	31 decembrie 2018
			de la 0 pana 6 luni	de la 6 luni pana la 1 an	de la 1 an pana la 5 ani	> 5 ani		
(in thousands MDL)								Total
MDL	+10	1,171	195	(164)	1,369	6,842	6,446	8,046
EUR	+10	1,952	1,757	294	657	3,921	-	4,872
Other	+10	-	-	52	317	1167	-	1,536
Total		3,904	2,733	182	2,343	11,930	-	14,454
MDL	-10	(8,589)	(9,565)	164	(1,375)	(6,897)	(6,488)	(8,108)
EUR	-10	(3,904)	(4,099)	(294)	(660)	(3,969)	-	(4,923)
Other	-10	-	-	(52)	(317)	(-1181)	-	(1,550)
Total		(11,908)	(12,884)	(182)	(2,352)	(12,047)	-	(14,581)

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.3 Riscul de piață (continuare)

27.3.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Tabelul următor prezintă o analiză a expunerii la riscul ratei dobânzii a băncii asupra activelor și pasivelor financiare ncomerciale. Activele și datoriile băncii sunt incluse la valoarea contabilă și sunt clasificate pe baza datei anterioare a rambursării contractuale sau a scadenței.

	Valoarea de bilanț	Mai puțin de 3 luni	3 la 12 lunis	Între 1 și 5 ani	Mai mare de 5 ani	Fără dobândă
(în mii lei moldovenești)						
La 31 decembrie 2019						
Actives						
Numerar și plasamente la Banca Centrală	3,427,252	676,203	1,027,462	858,792	390,160	474,635
Credite și avansuri acordate băncilor	1,790,757	1,339,854	71,195	379,708	-	-
Active financiar la valoarea justă prin contul de profit și pierderi	3,257	2,226	-	-	-	1,031
Credite și avansuri acordate clienților	6,018,994	1,589,646	1,429,564	2,561,502	438,282	-
Instrumente de datorie la cost amortizat	685,146	469,773	215,361	12	-	-
	11,925,406	4,077,702	2,743,582	3,800,014	828,442	475,666
Datorii						
Datorii față de bănci	715	715	-	-	-	-
Datorii față de clienți	9,410,606	2,210,804	3,136,365	2,757,373	1,306,064	-
Împrumuturi de la instituții financiare	719,910	505,986	208,140	5,784	-	-
	10,131,231	2,717,505	3,344,505	2,763,157	1,306,064	-
Deficitul total de sensibilitate la dobândă	1,794,175	1,360,196	(600,923)	1,036,858	(477,623)	475,666
Derivat utilizat pentru gestionarea riscurilor	-	-	-	-	-	-
Deficitul total de sensibilitate la dobândă după gestionarea riscului	1,794,175	1,360,196	(600,923)	1,036,858	(477,623)	475,666

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.3 Riscul de piață (continuare)

27.3.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

	Valoarea de bilanț	Mai puțin de 3 lunis	3 la 12 lunis	Între 1 și 5 ani	Mai mare de 5 ani	Fără dobândă
(în mii lei moldovenești)						
La 31 decembrie 2018						
Actives						
Numerar și plasamente la Banca Centrală	2,849,558	1,057,013	364,840	651,214	354,155	422,336
Credite și avansuri acordate băncilor	1,675,171	1,116,577	63,541	495,054	-	-
Active financiar la valoarea justă prin contul de profit și pierderi	2,199	1,168	-	-	-	1,031
Credite și avansuri acordate clienților	5,190,037	4,041,903	365,783	751,649	30,702	-
Instrumente de datorie la cost amortizat	1,050,553	695,471	355,082	-	-	-
	10,767,518	6,912,132	1,149,246	1,897,917	384,857	423,367
Datorii						
Datorii față de bănci	1,376	1,376	-	-	-	-
Datorii față de clienți	8,276,951	3,979,503	1,147,045	2,001,101	1,149,301	-
Împrumuturi de la instituții financiare	916,995	900,825	6,550	9,620	-	-
	9,195,322	4,881,704	1,153,595	2,010,721	1,149,301	-
Deficitul total de sensibilitate la dobândă	1,572,196	2,030,428	(4,349)	(112,804)	(764,444)	423,367
Derivat utilizat pentru gestionarea riscurilor	-	-	-	-	-	-
Deficitul total de sensibilitate la dobândă după gestionarea riscului	1,572,196	2,030,428	(4,349)	(112,804)	(764,444)	423,367

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.3 Riscul de piață (continuare)

27.3.2 Riscul valutar

Începând cu sfârșitul anului 2019, Banca are o depășire a valorii euro și sensibilitatea globală a NPV. Problema principală provine din sensibilitatea pe termen lung a VNB EUR. Aceasta reprezintă rezultatul implementării, la nivelul Societe Generale, a unui nou program pentru conturile de vedere și de economisire. Astfel, scadența a crescut de la 48 de luni la 240 de luni, mărind în același timp durata de la 1,62 ani la 3,05 ani. De asemenea, conturile de vedere și de economii sunt considerate a fi considerate rate fixe în model, deși sunt variabile sau nu sunt bazate pe clauze contractuale, prin care managementul consideră că riscul ratei dobânzii este îndepărtat, datorită capacității băncii de a adapta atunci când este necesar.

Datorită mediului local, care nu dispune de instrumente disponibile care să permită investiții pe termen lung (peste 5 ani). Aceste modificări au generat o creștere a sensibilității la NPV.

A fost elaborat și validat un plan de acțiune pentru a investi în obligațiuni germane și SUA, dar implementarea a fost amânată, în contextul achiziției de către OTP Group și a fost emisă o derogare în acest sens. Rezultatele șocurilor la nivelul ratei dobânzii stresate (NIRUP și NIRDW) la 31 decembrie 2019 pot fi analizate după cum urmează:

(în mii lei moldovenești)	MDL	EUR	Altele	Total
NIRUP	155,931	24,233	5,054	185,218
Prag	46,803	6,163	-	(204,932)
Limita	15,601	4,237	-	(302,390)
NIRDW	(121,133)	(18,944)	(4,851)	(144,928)
Prag	(168,915)	(15,408)	-	(268,684)
Limita	(179,893)	(16,564)	-	(301,812)

The results of non-parallel stressed interest rate shocks (NIRUP and NIRDW) at 31 December 2018 can be analyzed as follows:

(în mii lei moldovenești)	MDL	EUR	Altele	Total
NIRUP	294,309	24,205	9,001	327,515
Prag	(207,315)	6,247	-	(207,706)
Limita	(302,579)	4,295	-	(272,321)
NIRDW	(204,849)	(18,761)	(7,587)	(231,197)
Prag	(254,361)	(15,617)	-	(306,483)
Limita	(286,376)	(16,788)	-	(305,897)

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.3 Riscul de piață (continuare)

27.3.3 Riscul valutar

Banca este expusă riscului valutar prin tranzacțiile cu valută străină față de leul moldovenesc. Există de asemenea un risc bilanțier ca obligațiile monetare nete exprimate în valute străine vor avea o valoare mai mare când vor fi convertite în lei moldovenești ca rezultat al mișcărilor valutare.

Banca își gestionează expunerea la variațiile ratelor de schimb prin modificarea structurii activelor și obligațiilor. Principalele valute străine deținute de Bancă sunt Euro, dolarul SUA, și RUB. Banca efectuează operațiuni atât în valuta locală cât și în valută străină și monitorizează expunerea sa valutară zilnic și își închide pozițiile valutare prin intermediul limitelor individuale definite stabilite de BNM pentru fiecare valută în parte și pe total. Banca are ca scop să minimizeze expunerea sa la riscul valutar prin menținerea unei poziții valutare deschise la un nivel minim.

Expunerea Băncii la riscul aferent activității de tranzacționare generează câștiguri și pierderi provenite din variația cursului valutar ce sunt recunoscute în raportul privind rezultatele financiare. Aceste expuneri cuprind activele și obligațiile monetare ale Băncii ce nu sunt denumite în moneda de măsură utilizată de Bancă.

În tabelul de mai jos este prezentată informația privind efectul profitului net înainte de impozitare și efectul în capital din modificările ratelor valutilor străine în raport cu MDL:

	Decalajul valutar	Creșterea ratei	Efectul Venit/Pierdere	Efectul în capital	Scăderea ratei	Efectul Venit/Pierdere	Efectul în capital
(în mii lei moldovenești)							
31 decembrie 2019							
EUR	13,579	+10%	1,358	1,195	-10%	(1,358)	(1,195)
Dolari SUA	17,121	+10%	1,712	1,507	-10%	(1,712)	(1,507)
31 decembrie 2018							
EUR	(18,129)	+10%	(1,813)	(1,595)	-10%	1,813	1,595
Dolari SUA	(6,408)	+10%	(641)	(564)	-10%	641	564

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.3 Riscul de piață (continuare)

27.3.3 Riscul valutar

Valorile activelor și obligațiilor deținute în MDL și valute străine la 31 decembrie 2019 pot fi analizate după cum urmează:

31 decembrie 2019	Euro	Dolar SUA	MDL	Alte	Total
(în mii lei moldovenești)					
Active					
Numerar și plasamente la Banca Centrală	655,986	202,242	2,485,312	83,712	3,427,252
Credite și avansuri acordate băncilor, net	1,353,646	375,564	-	61,547	1,790,757
Instrumente financiare derivate	-	-	29	-	29
Active financiare la cost amortizat	-	-	685,146	-	685,146
Active financiare la valoarea justa FVPL	-	-	3,257	-	3,257
Credite și avansuri acordate clienților, net	1,692,816	430,965	3,895,213	-	6,018,994
Alte active	7,199	1,172	43,764	387	52,522
Imobilizări corporale	-	-	192,581	-	192,581
Impozitul amânat activ	-	-	3,802	-	3,802
Imobilizări necorporale	-	-	24,413	-	24,413
Total active	3,709,647	1,009,943	7,333,517	145,646	12,198,753
Datorii					
Instrumente financiare derivate	-	-	75	-	75
Datorii față de bănci	89	-	626	-	715
Datorii față de clienți	3,067,557	1,066,955	5,257,943	18,151	9,410,606
Împrumuturi de la IFI	583,509	-	136,401	-	719,910
Swap-uri EUR/RUB, USD/RUB, USD/RON	5,778	-	-	118,980	124,758
Alte datorii	77,832	4,622	52,679	26	135,159
Provizioane	3,677	3,698	40,197	6	47,578
Total datorii	3,738,442	1,075,275	5,487,921	137,163	10,438,801
Poziția netă la 31 decembrie 2018	(28,795)	(65,332)	1,845,596	8,483	1,759,952

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.3 Riscul de piață (continuare)

27.3.3 Riscul valutar

Valorile activelor și obligațiilor deținute în MDL și valute străine la 31 decembrie 2018 pot fi analizate după cum urmează:

31 decembrie 2018	Euro	Dolar SUA	MDL	Alte	Total
<i>(în mii lei moldovenești)</i>					
Active					
Numerar și plasamente la Banca Centrală	518,265	164,143	2,133,300	33,850	2,849,558
Credite și avansuri acordate băncilor, net	1,156,273	481,883	-	37,015	1,675,171
Active financiare la cost amortizat	-	-	1,050,553	-	1,050,553
Active financiare la valoarea justa FVPL	-	-	2,199	-	2,199
Credite și avansuri acordate clienților, net	1,531,561	587,417	3,071,059	-	5,190,037
Alte active	11,689	3,520	23,846	796	39,851
Imobilizări corporale	-	-	142,447	-	142,447
Impozitul amânat activ	-	-	4,151	-	4,151
Imobilizări necorporale	-	-	31,112	-	31,112
Total active	3,217,788	1,236,963	6,458,667	71,661	10,985,079
Datorii					
Datorii față de Banca Centrală					
Datorii față de bănci	33	-	1,343	-	1,376
Datorii față de clienți	2,620,051	1,007,298	4,614,428	35,174	8,276,951
Împrumuturi de la IFI	569,525	244,837	102,633	-	916,995
Swap-uri EUR/RUB, USD/RUB, USD/RON	-	-	-	36,594	36,594
Alte datorii	58,392	3,909	46,084	110	108,495
Provizioane	-	-	43,389	-	43,389
Total datorii	3,248,001	1,256,044	4,807,877	71,878	9,383,800
Poziția netă la 31 decembrie 2018	(30,213)	(19,081)	1,650,790	(217)	1,601,279

Note Explicative la Situațiile Financiare

27 Gestionarea riscului (continuare)

27.4 Riscul operațional

Riscul operațional este riscul pierderii directe sau indirecte, generat de o serie de cauze asociate cu procesele, personalul, tehnologiile și infrastructura Băncii, dar și de factori externi, cu excepția riscurilor de credit, de piață și de lichiditate, cum sunt factorii generați de prevederile legale și normative și de standardele general acceptate de etică corporativă. Riscurile operaționale sunt generate de toate operațiunile Băncii și constituie un pericol pentru toate entitățile comerciale.

Obiectivul Băncii este gestionarea riscului operațional pentru a echilibra evitarea pierderilor financiare și prejudiciilor aduse reputației Băncii cu eficiența generală a costului și pentru a evita procedurile de control ce limitează inițiativa și creativitatea.

Responsabilitatea primară pentru elaborarea și implementarea controalelor de depistare a riscurilor operaționale este atribuită managerului șef din fiecare unitate comercială. Responsabilitatea este confirmată prin elaborarea unor standarde generale ale Băncii privind gestiunea riscurilor operaționale în următoarele domenii:

- Cerințe privind delimitarea corespunzătoare a funcțiilor, inclusiv autorizarea independentă a tranzacțiilor
- Cerințe privind verificarea și monitorizarea tranzacțiilor
- Respectarea prevederilor normative și legale
- Documentarea controalelor și procedurilor
- Cerințe privind estimarea periodică a riscurilor operaționale și caracterul adecvat al controalelor și procedurilor de eliminare a riscurilor depistate
- Cerințe privind raportarea pierderilor operaționale și acțiunile de remediere propuse
- Elaborarea planurilor de cheltuieli neprevăzute
- Instruire și dezvoltare profesională
- Standarde etice și comerciale
- Reducerea riscurilor, inclusiv asigurările, în cazul în care se dovedește eficient.

Note Explicative la Situațiile Financiare

28 Gestionarea capitalului

Obiectivele Băncii în timpul gestionării capitalului constau în protejarea capacității Băncii conform principiului continuității întreprinderii pentru a produce profit acționarilor și beneficii altor mandatar și pentru a menține o structură optimă de capital pentru a reduce costurile capitalului.

În contextul strategiei BNM privind implementarea Basel III în Republica Moldova în ceea ce privește cadrul legislativ european (pachetul CDR IV / CRR), în mai 2018, Banca Națională a Moldovei a aprobat Regulamentul privind fondurile proprii ale băncii și cerințele de capital.

Banca Națională a Moldovei solicită fiecărei bănci să mențină un raport între capitalul reglementar total și cel al activului ponderat la risc, la minimum 13,75%, din care 3,75% sunt legate de Amortizorul de Conservare a Capitalului, de 1% la Bufferul de risc sistemic și de 0,25% celelalte instituții tampon importante din punct de vedere sistemic. Banca a respectat toate limitele de reglementare pe tot parcursul anului.

	31 decembrie 2019
(in thousands MDL)	
Fonduri proprii	1,476,050,951
Fonduri proprii de nivel 1	1,476,051,677
Fonduri proprii de nivel 1 de bază	1,476,051,677
Instrumente de capital eligibile drept fonduri proprii de nivel 1 de bază	251,353,859
Instrumente de capital plătite	99,943,940
Din care: Instrumente de capital subscribe de autoritățile publice în situații de urgență	99,943,940
Prime de emisiune	151,409,919
Rezultatul reportat	1,236,346,565
Rezultatul reportat din anii anteriori	1,236,346,565
Profitul sau pierderea eligibil(ă)	-
Profit sau pierdere atribuibil(ă) deținătorilor capitalurilor proprii ale întreprinderii-mamă	255,343,730
(-) Partea din profiturile intermediare sau din cele de sfârșit de exercițiu financiar care nu este eligibilă	(255,343,730)
Alte rezerve	150,171,284
Ajustări ale fondurilor proprii de nivel 1 de bază datorate filtrelor prudentiale	(132,090,645)
(-) Diferența pozitivă dintre reducerile pentru pierderi la active și angajamente condiționale și mărimea reducerilor pentru pierderi din deprecierea activelor și a provizioanelor pentru pierderi	(132,090,645)
(-) Fondul comercial	(26,267,433)
(-) Fondul comercial contabilizat drept imobilizări necorporale	(26,267,433)
(-) Creanțe privind impozitul amânat care se bazează pe profitabilitatea viitoare și nu decurg din diferențele temporare din care se deduc datoriile asociate privind impozitul amânat	(3,461,953)
FONDURI PROPRII DE NIVEL 2	(726)
(-) Instrumente de fonduri proprii de nivel 2 ale entităților din sectorul financiar în care banca nu deține o investiție semnificativă	(726)
Rata de acoperire a capitalului	20.17%

Note Explicative la Situațiile Financiare

28 Gestionarea Capitalului (continuare)

Pentru a menține sau ajusta structura capitalului, Banca poate ajusta cantitatea dividendelor plătite acționarilor, rentabilitatea capitalului acționarilor, să emită acțiuni noi sau să vândă activele pentru a reduce datoria. Nu au fost modificări în obiective, politici și procese din perioadele precedente.

Suficienta capitalului și capitalul normativ sunt monitorizate de managementul Băncii, tehnici bazate pe îndrumările elaborate de Banca Națională a Moldovei.

	31 decembrie 2018
(in thousands MDL)	
Fonduri proprii	1,230,905,332
Fonduri proprii de nivel 1	1,230,906,058
Fonduri proprii de nivel 1 de bază	1,230,906,058
Instrumente de capital eligibile drept fonduri proprii de nivel 1 de bază	251,353,859
Instrumente de capital plătite	99,943,940
Din care: Instrumente de capital subscribe de autoritățile publice în situații de urgență	99,943,940
Prime de emisiune	151,409,919
Rezultatul reportat	1,027,748,879
Rezultatul reportat din anii anteriori	940,716,709
Profitul sau pierderea eligibil(ă)	87,032,170
Profit sau pierdere atribuibil(ă) deținătorilor capitalurilor proprii ale întreprinderii-mamă	301,124,776
(-) Partea din profiturile intermediare sau din cele de sfârșit de exercițiu financiar care nu este eligibilă	(214,092,606)
Alte rezerve	150,136,517
Ajustări ale fondurilor proprii de nivel 1 de bază datorate filtrelor prudențiale	(162,922,939)
(-) Diferența pozitivă dintre reducerile pentru pierderi la active și angajamente condiționale și mărimea reducerilor pentru pierderi din deprecierea activelor și a provizioanelor pentru pierderi	(162,922,939)
(-) Fondul comercial	(31,112,389)
(-) Fondul comercial contabilizat drept imobilizări necorporale	(31,112,389)
(-) Creanțe privind impozitul amânat care se bazează pe profitabilitatea viitoare și nu decurg din diferențele temporare din care se deduc datoriile asociate privind impozitul amânat	(4,297,869)
FONDURI PROPRII DE NIVEL 2	(726)
(-) Instrumente de fonduri proprii de nivel 2 ale entităților din sectorul financiar în care banca nu deține o investiție semnificativă	(726)
Rata de acoperire a capitalului	21,54%

Note Explicative la Situațiile Financiare

29 Numerar și echivalente de numerar

	Nota	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
(în mii lei moldovenești)			
Numerar și plasamente la Banca Centrală	12	694,274	425,245
Credite și avansuri acordate băncilor, net	13	1,793,302	1,677,507
Instrumente de datorie la cost amortizat	15	210,292	470,317
		2,697,868	2,573,069

Plasamentele la Banca Centrală care reprezintă rezervele obligatorii nu sunt disponibile pentru finanțarea operațiunilor zilnice ale Băncii, de aceea acestea sunt excluse din categoria numerarului și echivalentelor de numerar. Acesta include soldul conturilor curente în relațiile cu banca centrală prezentate în nota 11 în valoare de MDL'000 2,232,777 redus de nivelul rezervelor obligatorii deținute în MDL (MDL'000 1,762,463).

Investițiile financiare - credite și creanțe sunt certificatele BNM și reprezintă investițiile pe termen scurt, scadente până la două săptămâni, și sunt supuse unui risc nesemnificativ de schimbare a valorii.

30 Analiza activelor și datoriilor pe termene de scadență

În tabelul de mai jos este prezentată analiza activelor și datoriilor din punct de vedere al termenului așteptat de recuperare sau decontare al acestora.

31 decembrie 2019	Până la 12 luni	Mai mult de 12 luni	Total
(în mii lei moldovenești)			
Active			
Numerar și plasamente la Banca Centrală	1,707,896	1,719,356	3,427,252
Credite și avansuri acordate băncilor, net	1,790,747	-	1,790,757
Active financiare la cost amortizat	685,134	12	685,146
Active financiare la valoarea justă FVPL	2,226	1,031	3,257
Credite și avansuri acordate clienților, net	1,779,885	4,239,109	6,018,994
Alte active	52,551	-	52,551
Imobilizări corporale	50,507	142,074	192,581
Impozitul amânat activ	3,802	-	3,802
Imobilizări necorporale	19,711	4,702	24,413
Total active	6,092,459	6,106,284	12,198,753
Datorii			
Datorii față de Banca Centrală	-	-	-
Datorii față de bănci	715	-	715
Datorii față de clienți	4,942,654	4,467,953	9,410,606
Împrumuturi de la IFI	572,439	147,471	719,910
Alte datorii	135,234	-	135,234
Provizioane	47,578	-	47,578
Total datorii	5,698,620	4,615,424	10,314,043
Net	393,839	1,490,860	1,884,710

Note Explicative la Situațiile Financiare

30 Analiza activelor și datoriilor pe termene de scadență (continuare)

Tabelul de mai jos prezintă activele și pasivele, analizate în funcție de momentul în care se așteaptă să fie recuperate sau decontate.

31 decembrie 2018	Până la 12 luni	Mai mult de 12 luni	Total
(în mii lei moldovenești)			
Active			
Numerar și plasamente la Banca Centrală	1,404,095	1,445,463	2,849,558
Credite și avansuri acordate băncilor, net	1,519,001	156,170	1,675,171
Active financiare la cost amortizat	952,561	97,993	1,050,553
Active financiare la valoarea justă FVPL	2,199	-	2,199
Credite și avansuri acordate clienților, net	1,638,146	3,551,891	5,190,037
Alte active	39,851	-	39,851
Imobilizări corporale	51,755	90,692	142,447
Impozitul amânat activ	4,151	-	4,151
Imobilizări necorporale	23,933	7,179	31,112
Total active	5,635,692	5,349,388	10,985,079
Datorii			
Datorii față de Banca Centrală	-	-	-
Datorii față de bănci	1,376	-	1,376
Datorii față de clienți	4,406,764	3,870,187	8,276,951
Împrumuturi de la IFI	580,216	336,778	916,995
Alte datorii	109,272	-	109,272
Provizioane	43,389	-	43,389
Total datorii	5,141,017	4,206,965	9,347,983
Net	494,675	1,142,423	1,637,096

Note Explicative la Situațiile Financiare

31 Tranzacțiile cu părțile legate

Lista părților legate, cu care Banca a intrat în tranzacții în timpul anului 2019 a fost, după cum urmează:

- OTP Bank NYRT (companii din cadrul grupului, inclusiv acționar majoritar)
- Managementul de bază, inclusiv executiv și membrii consiliului de supraveghere (o influență semnificativă)
- Alte părți afiliate includ părțile legate de cele expuse mai sus, afiliate băncii prin funcția de administrator și persoanele afiliate lor.

Pe parcursul anului 2019, Banca a efectuat un șir de tranzacții bancare cu părțile legate în cursul activității sale obișnuite. Rezultatele acestor tranzacții sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	Total 2019	OTP BANK NYRT	Key management	Altele
<i>(în mii lei moldovenești)</i>				
Articole ale bilanțului la 31 decembrie 2018				
Credite și avansuri acordate băncilor	96,303	96,303	-	-
Credite și avansuri acordate clienților, net	1,825	-	1,427	398
Alte active (Nota 17)	773	772	-	1
Datorii față de clienți	7,627	-	1,597	6,030
Alte datorii	732	730	2	-
Articole ale raportului privind rezultatele financiare anul 2018				
Venituri din dobânzi	164	-	129	35
Cheltuieli aferente dobânzilor	1,183	929	163	91
Costurile privind personalul	21,036	-	21,036	-
Alte cheltuieli neaferente dobânzilor	85	73	12	-
Off balance sheet items				
Counter guarantees	221,199	220,890	188	121

Note Explicative la Situațiile Financiare

31 Tranzacțiile cu părțile legate (continuare)

Lista părților legate, cu care Banca a intrat în tranzacții în timpul anului 2018 a fost, după cum urmează:

- Societe Generale (companii din cadrul grupului, inclusiv acționar majoritar)
- "BRD Group Societe Generale" SA (acționar majoritar, influență semnificativă)
- BERD (acționar majoritar, o influență semnificativă)
- Managementul de bază, inclusiv executiv și membrii consiliului de supraveghere (o influență semnificativă)
- Alte părți afiliate includ părțile legate de cele expuse mai sus, afiliate băncii prin funcția de administrator și persoanele afiliate lor.

Pe parcursul anului 2018, Banca a efectuat un șir de tranzacții bancare cu părțile legate în cursul activității sale obișnuite. Rezultatele acestor tranzacții sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	Total 2018	SG	BRD GSG	EBRD	Key manage- ment	Altele
(În mii lei moldovenești)						
Articole ale bilanțului la 31 decembrie 2018						
Credite și avansuri acordate băncilor	1,666,673	1,640,474	5,705	-	-	20,494
Credite și avansuri acordate clienților, net	16,019	-	-	-	1,306	14,713
Alte active (Nota 17)	201	199	-	-	-	2
Datorii față de bănci	1,343	-	911	432	-	-
Datorii față de clienți	22,802	-	-	231	5,357	17,214
Împrumuturi (Nota 20)	225,539	33	-	225,506	-	-
Alte datorii	16,496	12,893	3,601	-	-	2
*Dinre care sporiri	16,335	12,734	3,601	-	-	-
Articole ale raportului privind rezultatele financiare anul 2018						
Venituri din dobânzi	10,647	9,493	-	-	78	1,076
Cheltuieli aferente dobânzilor	13,647	5,387	22	7,726	47	465
Costurile privind personalul	32,778	-	-	-	12,618	20,160
Alte cheltuieli neaferente dobânzilor	12,436	10,177	63	859	850	487
*Dintre care comisioanele din transferuri interbancare	10,382	9,875	124	-	-	383
Articole extra-bilanțiere						
Garanția liniei de credit de la EIB (Nota 20)	429,466	-	-	-	-	429,466
Contra-garanție	350,939	57,213	-	292,818	100	808

Note Explicative la Situațiile Financiare

32 Evenimente ulterioare datei de raportare

Ulterior datei de 31 decembrie 2019, a apărut o epidemie într-un număr mare de țări de pe glob, inclusiv România și Moldova. Există o gamă largă de scenarii rezonabile care pot fi luate în considerare, în unele dintre acestea se așteaptă un impact asupra capacității clienților băncilor de a rambursa datoriile. De asemenea, există consecințe și riscuri pentru continuitatea activității și pentru activitatea băncii începând cu 2020.